

ZEMLJODILSKI KALENDAR

zkv.h.010115

Gradska Štedionica

u Subotici

u gradskoj kući I. sprat

Bavi se svima bankovnim poslovima. Prima uloge na štednju i tekući račun, koje

ispplaćuje bez otkaza.

Daje zajmove na ručne zaloge (zlatne i sbrne stvari)

Garancija: Općina grada Subotice jamči cijelim svojim imanjem za sve obaveze Gradske štedionice u opće, a zasebno još za sve uloge.

Štedljiva domaćica, koja voli čistoću kuva, grije, pegla i t. d. sa plinom.

Gradska Štamparija i Knjigoveznica

:: :: radi najbolje i najjeftinije. :: ::

III. GODINA

ZEMLJODILSKI
KALENDAR

(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1926.

Cena 10 dinara

SUBOTICA
ŠTAMPARIJA FISCHER I KRAUSZ
1925.

Kršćanska god. 1926. jest prosta god

Zvijezda vladarice jest ove godine Sunce.

I. Pomične svetkovine.

a) Po rimskom kalendaru :

1. Sedamdesetnica 31. siječnja.
2. Pepelnica 17. veljače.
3. Uskrs 4. travnja.
4. Molitveni dani 10., 11. i 12. svibnja.
5. Duhovi 23. svibnja.
6. Tijelovo 3. lipnja.
7. Svetkovina presv. Srca Is. 11. lip.
8. Prva nedelja adventa 28. studena.

b) Po grčkom kalendaru :

1. Nedelja o Mitru i Farizeju 8. velj.
2. Mesopust 22. veljače.
3. Uskr 19. travnja.
4. Spasovdan 28. svibnja.

II. Postovi.

5. Duhovi 7. lipnja.

Treća zapovijed crkvena nalaže nam post dvije vrsti i to: *nemrs* i *post*.

1. *Nemrs* sastoji u tom, da svaki kršćanim počan od 7 godina do smrti ne jede mesa od živine vruće krvi. Mašću zaprigati jela sloboda je u svako doba. Takav se *nemrs* održava svakog petka preko godine.

2. *Post* je odredjen samo za odrasle od 21. godine do 60. i održava se tako, da se može jesti triput na dan a samo jedared do sitosti. Ako je u ove dane po dopustu Crkve slobodno mesa jesti, ipak ostaje *post* bez *nemrsa*. Ovakav je *post* bez *nemrsa* olakšan *post*. Tako se održavaju svi dani u Korizmi osim petka. U oči Svih Svetih, kod Kvatrih *posta* srijeda i petak.

3. *Strogi post* sadržaje i *nemrs* i *post*; i taki su strogi postovi: petkovi u korizmi i u Kvatrih, čista srijtda, u oči Duhova, Velike Gospojine i Božića.

4. Ako na petak pada zapovijedna svetkovina ne ima *nemrsa* ni *posta*.

III. Kvartelni postovi.

Proljetni 24., 26. i 27. veljače; ljetni 26., 28. i 29. svibnja; jesenski 15., 17.

i 18. rujna; zimski 15., 17. i 18. prosinca.

IV. Četiri godišnje dobe.

Proljeće počimlje ove godine 21. ož. u 10 s. u jutro. Toga dana je noć jednako duga, kao i dan.

Ljetno počimlje: 22. lipja u 5. s. 30 m. u jutro. Ovo je najdulji dan u godini, a noć najkraća.

Jesen počimlje: 23. rujna u 8 s. 27 m. u večer. Noć i dan jednako su dugi.

Zima počimlje: 22. prosinca u 3 s. 34. m. po podne. Ovo je najdulja noć, a najkraći dan u godini.

V. Godovni računi.

1. Zlatni broj mjesečnoga kruga 8
2. Mjesec kazatelj (epakte) XVI
3. Sunčani kolobar 3
4. Nedeljno slovo po Gregoriju C
5. Rimske daće (indikcij) po Greg. 9

VI. Pomrčine 1926.

1. Potpuna pomrčina sunca 14. siječnja; počimlje u 5 s. 55. m. jutrom i traje do 9. s. 18 m. -- Opazit će se potpuno u srednjoj Africi i dalje na Istok.

2. Prestenasta pomrčina sunca 9. i 10. srpnja; počimlje 9. u 10 s. 10 m. u večer i svršava 10. u 2 s. iza ponoći. Vidjet će se u Kini i Japanu te nešto u sjev. Americi.

VII. Veliki blagdani i norme.

Glazba i plesanje zabranjeno je i po državnom zakonu na Božić, Uskrs i Duhove, te u zadnja tri dana Velikoga tjedna. Vjerna pak djeca katoličke Crkve uzdržavaju se od toga još i u ozbiljno vrijeme adventa i u pokorničko vrijeme korizme te u kvaterne dane.

Norme: Božić, Uskrs, Duhovi, Tijelovo, Velika Gospa, Svi Sveti.

Državni praznici: 24. svibnja; 28. lipja; 1. i 17. prosinca.

Njegovo Veličanstvo
KRALJ ALEKSANDAR I.
i Njezino Veličanstvo
KRALJICA MARIJA

zkvh.org.rs

PREJASNA
KRALJEVSKA KUĆA
KRALJEVINE SHS.

Njegovo Veličanstvo kralj

**ALEKSANDAR I.
KARADJORDJEVIĆ**

rodjen 17. decembra god. 1888.
na Cetinju. Na prijesto stupio
16. jula 1921. Oženio se dne
8. lipnja 1922. sa Njezinim Veli-
čanstvom kraljicom

MARIJOM

rumunskom princezom, rođena
9. siječnja 1899. u Goti.

Njima se rodi dne 6. rujna
god. 1923. u Beogradu Njegovo
Visočanstvo

PETAR

priestolonasljednik kraljev. SHS.

Njegovo Visočanstvo kraljević

Djordje,

brat kraljev, rodjen 8. rujna 1887.
na Cetinju.

Njegovo Visočanstvo kneginja

Jelena,

sestra kraljeva, rođj. 4. stud. 1884.
na Rijeci, vjenčana 9. ruj. 1911. sa
knezom Ivanom Konstantino-
vićem.

Stric Nj. V. kralja Njeg. Vis.
knez **Arsenije Karadjordjević,**
rodj. 16. trav. 1859. u Temišvaru.

Sin njegov Njeg. Vis. knez
Pavle Karadjordjević, rodjen 27.
travnja 1893. u Petrogradu,
vjenčan 22. listopada 1923. sa
grčkom kneginjom **Olgom,** rođj.
29. svibnja 1903. u Tatoju.

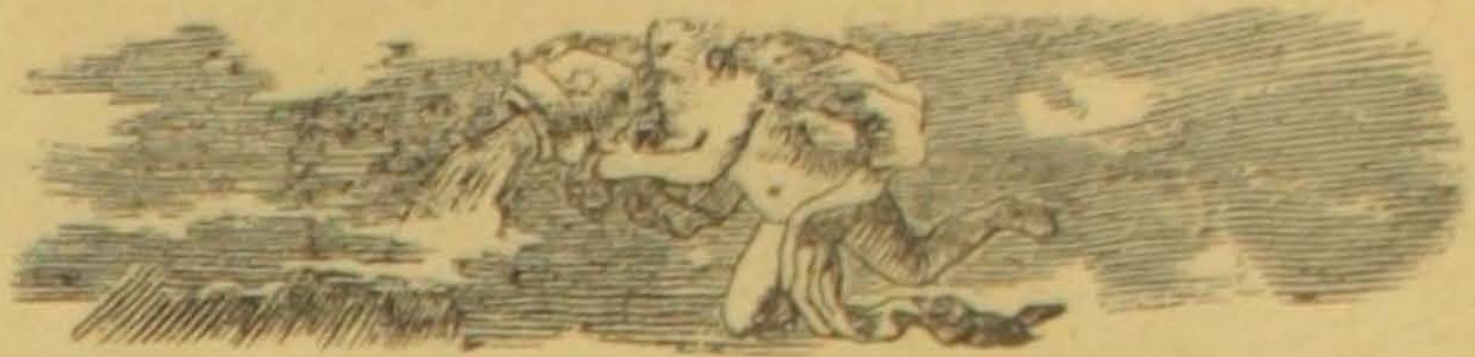

Nj. Vis. Prestolonaslednik
PETAR, kao mali četnik-skaut

Januar

Broji 31 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi	
1	Petak	Nova god	9	Bonifacij † 7 48	4 19
2	Subota	Makarije pust.	2	Ignacij 7 48	4 20
<i>1. tjed. Kad se navršilo osam dana. L. 2, 21.</i>					
3	Nedilja	Ime Isus G.	21	N. Otaca	7 48 4 21
4	Poned.	Tito b.	22	Anastazija †	7 48 4 22
5	Utorak	Dobromir pp.	23	10 mučenika †	7 47 4 23
6	Srida	Tri kralja	24	Nav. Rožd. †	7 47 4 24
7	Četvrtak	Lucijan m.	25	Rođ. Krst.	7 47 4 25
8	Petak	Radoslav op. †	26	Zbor bogor	7 47 4 27
9	Subota	Nevinka	27	Stjep. p. m.	7 47 4 28
<i>2. tjed. Kad bi Isusu 12 godina. L. 2, 42.</i>					
10	Nedilja	Sv. Oblak	28	N. Domna	7 46 4 29
11	Poned.	Higin p.	29	Mladenci	7 46 4 30
12	Utorak	Ernest op	30	Anizij	7 46 4 31
13	Srida	Božumir op.	31	Melunija	7 45 4 33
14	Četvrtak	Radova b.	1	Obrež kr.	7 44 4 34
15	Petak	Mavro op. †	2	Silvestar	7 44 4 36
16	Subota	Marcel p.	3	Malahija	7 43 4 37
<i>3. tjed. Prvo čudo susova na svadbi. Ia. 2, 1.</i>					
17	Nedilja	2. po B. A. p.	4	N. Zbor 70 u	7 42 4 38
18	Poned.	St. sv. Petra	5	Naveč. Bog. †	7 42 4 40
19	Utorak	Marije m.	6	Bogojavlj.	7 41 4 41
20	Srida	Fabijan i Seb. m.	7	Zbor Iv Krst.	7 41 4 42
21	Četvrtak	Agnele dje. m	8	Georgij	7 39 4 44
22	Petak	Vincencije m. †	9	Polievkto	7 38 4 46
23	Subota	Zaruke B. D. M.	10	Grigorij n.	7 37 4 47
<i>4. tdj. Isus izlijeći qubavca. Mt. 8, 1.</i>					
24	Nedilja	3. p. B. Tim.	11	N. 1. po B.	7 36 4 49
25	Poned.	Obr. ć. sv. Pavla	12	Tatjana	7 35 4 50
26	Utorak	Polikarpo b.	13	Emil i Strat	7 34 4 52
27	Srida	Ivan Z atoust b.	14	Oci i Sin	7 33 4 53
28	Četvrtak	Margarita	15	Pavao	7 32 4 54
29	Petak	Franjo Sal b. †	16	Ver. ap. Petra	7 31 4 56
30	Subota	Martina djev. m	17	Antonij Vel.	7 30 4 57
<i>5. tjed. O poslenicema u vinogradu. Mt. 20, 1.</i>					
31	Nedilja	Sedamd. P.	18	18. N. 2. po B	7 28 4 59

Januar

posvećen je Prsv. imenu Isusovom.

Sunce

ulazi dne 20. u 8 s. u večer u znak Vodenjaka.

Mjesečeve mijene:

☾ Trećak dne 7. u 8 s. 22 m. u jutro.

● Miadj dne 14. u 7 s. 35 m. u jutro.

☾ Prvak dne 20. u 11 s. 31 m. u večer.

☾ Ustap dne 28. u 10 s. 35 m. u večer.

Narodno gatanje u vrimentu:

1. jan. Zarudjena zora donša nezgodno vrime. Kako je na 2. takav je rujan. Ako je obracenje Pavlovo vedro dobra se godine iščekiva.

U januaru vode: Vino nam ode!

Februar

Broji 28 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1 Poned.	Ignacij b.	19 Makarij	7 27	5 00
2 Utorak	Sv. Marijino	20 Jeftinij	7 26	5 02
3 Srida	Blaž b.	21 Maksim	7 25	5 03
4 Četvrtak	Andrija Kor	22 Timotej	7 24	5 05
5 Petak	Agata djev. m. †	23 Kliment	7 23	5 06
6 Subota	Doroteja dj.	24 Ksenija	7 21	5 08
<i>6. tjed. Izidje sjajac, da sije sjeme. Lk. 8, 4.</i>				
7 Nedilja	Sesdes. Vran.	25 N. 3. po B.	7 20	5 09
8 Poned.	Ivan Mat.	26 Ksenofon	7 18	5 11
9 Utorak	Čiril Al. Apol.	27 Ivan Zl.	7 17	5 13
10 Srida	Skolastika dj.	28 Efrem Sirac	7 15	5 14
11 Četvrtak	Ukaz. G. Iurdske	29 Pren. m. sv. Iv.	7 14	5 16
12 Petak	7 ut. r. M. B. Z. †	30 Tri Sv.	7 12	5 17
13 Subota	Stjepan op.	31 Kir. i Ivan	7 10	5 19
<i>7. tjed. Isus proriče svoju muku. Luk. 18, 31.</i>				
14 Nedilja	Pedeset. Val.	1 N. 4. po B.	7 09	5 21
15 Poned.	Fa istin i Jov. m.	2 Srelenije	7 07	5 22
16 Utorak	Julijana dj. m.	3 Simeon	7 06	5 24
17 Srida	Pepeln. Don. m. †	4 Izidor	7 04	5 26
18 Četvrtak	Simeon b. m. †	5 Agata	7 02	5 27
19 Petak	Konrad pr. †	6 Vukol	7 00	5 58
20 Subota	Eleuterij b. m. †	7 Partenije	7 59	5 30
<i>8. tjed. Isusa napastuje djavo u pustinji. Mt. 4, 1.</i>				
21 Nedilja	Čista Eleon. dj.	8 N. o Mitru i F	6 57	5 32
22 Poned.	Stol. sv. P. u A. †	9 Nicefor	6 55	5 33
23 Utorak	Petar Damj. b. †	10 Haralampij	6 53	5 35
24 Srida	Mat. ap. Kvatre †	11 Viasij	6 51	5 36
25 Četvrtak	Vi _k torin m. †	12 Meletije	6 49	5 38
26 Petak	Aieks. m. Kv. †	13 Martinijan	6 48	5 39
27 Subota	Leandar b. Kv. †	14 Auksentije	6 46	5 41
<i>9. tjed. Isus se preobrazi na gori Mt. 17, 1</i>				
28 Nedilja	Pačista Roman	15 N. bl. sina	6 44	5 42

Februar

posvećen je
svetoj Obitelji.

Sunce

ulazi dne 19. u 10
s. 35 m. jutrom u
znak Riba. Dan
poraste za 1 s. 28 m.

Mjesečeve mijene:

☾ Trećak dne 6.
u 25 m. iza pon.

☽ Mladj dne 12.
u 6 s. 20 m. u v.

☾ Prvak dne 19.
u 1 s. 36 m. po p.

☽ Uštap dne 27.
u 5 s. 51 m. po p.

Narodno gatanje o vrimenu:

Kad je Marin dan
vedar dugačka će
biti zima, ako pada
i duše, proliće se
približava.

Ako je na 22. na
stolicu Petra hlad-
no, trajat će zima
dugo.

Ako velja ne ve-
ljuje — Starac Ma-
rat opakuje,

Mart

Broji dan 31 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce Izlazi	Sunce zalazi
1 Poned.	Albin b. †	16 Pamfil	6 42	4 44
2 Utorak	Simplicij p. †	17 Teodor	6 40	4 45
3 Srida	Kunegunda dj. †	18 Lav. p.	6 38	4 47
4 Četvrtak	Kazimir pr. †	19 Arhipa	6 36	4 48
5 Petak	Fridrik pr. †	20 Sadok i Ag.	6 35	5 51
6 Subota	Veca m. †	21 Timntej	6 33	5 51

10. tjed. Isus izgoni djavla. Luka 11, 14.

7 Nedilja	Bez m T. A.	22	Mesopust	6 31	5 53
8 Poned.	Ivan od B. pr †	23	Polikarpo	6 29	5 54
9 Utorak	Francis. R. ud. †	24	Naš. gl. Iv.	6 27	5 56
10 Srida	40 mučenika †	25	Tarasij	6 25	5 57
11 Četvrtak	Eulogije †	26	Porfirij	6 23	5 59
12 Petak	Grgur Vel p. †	27	Prokopij	6 21	6 00
13 Subota	Rosina †	28	Vasilij	6 16	6 01

11. tjed. Isus nahrani 5000 ljudi Iv. 6, 1.

14 Nedilja	Sredopos M.	1	Siroupst	6 17	6 03
15 Poned.	Lonain m. †	2	Teodot †	6 15	6 05
16 Utorak	Ćirijak m. †	3	Evtropij †	6 13	6 06
17 Srida	Patricije b. †	4	Gerasim †	6 11	6 08
18 Četvrtak	Ćiril Jer. b. †	5	Konon †	6 09	6 09
19 Petak	Josip z. B. D. M. †	6	42 muč. †	6 07	6 10
20 Subota	Necita †	7	Vasilij †	6 05	6 11

12. tjed. Isusa hoće da kamenuju. Iv. 8, 46.

21 Nedilja	Gluha Ben.	8	N 1. P. Teof	6 03	6 13
22 Poned	Oktavijan †	9	40 mučen. †	6 01	6 14
23 Utorak	Oton b †	10	Kodrat †	5 59	6 15
24 Srida	Gabriel Ark. †	11	Sofronij †	5 57	6 17
25 Četvrtak	Blagovijest †	12	Teofan †	5 55	6 19
26 Petak	7 žalost M. B. †	13	Nikifor †	5 53	6 20
27 Subota	Ivan. Dam. pr. †	14	Benedikt †	5 51	6 21

13. tjed. Isus svečano ulazi u Jerusolim. Mt. 21, 1.

28 Nedilja	Cvjetna I. K.	15	N. 2. P. Ag.	5 49	6 23
29 Poned.	Eustazlj †	16	Savin †	5 47	6 24
30 Utorak	Viktor m. †	17	Alaksij †	5 45	6 25
31 Srida	Balbina dj. †	18	Kiril †	5 43	6 27

Mart

posvećen je sv.
Josipu

Sunce

ulazi dne 21. u 10
s. pr. p. u znak
Ovna i počinje
proljeće.

Mjesečeve mijene:

☾ Trećak dne
7, u 12 s. 50 m. o.
podne.

● Mladj dne 14.
u 4 s. 20 m. jut.
☾ Prvak dne 21.
u 6 s. 12 m. jut.

☽ Ustap dne 29.
u 11 s. prije p.

Narodno gatanje
o vremenu:

Ako je na Josi-
povo vedar dan,
plodna se godina
obećaja.

Kako je vrime
10., na 40 muče-
nika, tako ostaje
40 dana.

Bolje da te maj-
ka bije,
Neg ožujsko sun-
ce grije.

April

Broji 30 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi		
1	Četvrtak	Vel. Cet. Hugo †	19	19	5 41	6 28
2	Petak	Vel. Pet. Franj. †	20	20	5 39	6 30
3	Subota	Vel. Sub. Rikar. †	21	21	5 37	6 31

14. Isus uskrsnu iz groba. Mt. 16, 1.

4	Nedilj	USKRS	22	N. 3. P. Vasil	5 35	6 32
5	Poned.	Uskrsni poned.	23	Nikon †	5 33	6 34
6	Utorak	Celestin p.	24	Zaharije †	5 31	6 35
7	Srida	Albert b.	25	Blagovijest	5 29	6 37
8	Četvrtak	Donizije b.	26	Zb. Ark. Gab. †	5 27	6 38
9	Petak	Marija Kl. †	27	Matrona †	5 25	6 40
10	Subota	Mehtilda	28	Ilarijon	5 23	6 41

15. tjed. Isus dodje kroz zatvorena vrata. Iv. 20.

11	Nedilja	Bilela Leon p.	29	N. 4. P. Mar.	5 21	6 42
12	Poned.	Julije p.	30	Ivan M. †	5 19	6 44
13	Utorak	Hermenegildo m.	31	Hipatije †	5 17	6 45
14	Srida	Justin m.	1	Marija Eg. †	5 15	6 46
15	Četvrtak	Svetoslav isp.	2	Tito †	5 13	6 48
16	Petak	Miutin †	3	Nikita †	5 11	6 50
17	Subota	Rudolf m.	4	Juraj	5 09	6 51

16. tjed. Isus dobri pastir. Ivan 10, 11.

18	Nedilja	2. po Us. Apol.	5	N. 5. P. Teod.	5 08	6 52
19	Poned.	Krescencija	6	Eu'ihij †	5 06	6 54
20	Utorak	Sulpicije m.	7	Grigorij †	5 04	6 55
21	Srida	Zašt. sv. Josipa	8	Irodij †	5 02	6 57
22	Četvrtak	Soter i Kajo m.	9	Eupsihij †	5 00	6 58
23	Petak	Adalbert †	10	Terencije †	4 58	6 59
24	Subota	Djurdjevo	11	Antipa	4 57	7 01

17. tjed. Malo i ne ćete me vidjeti. Iv, 16, 16.

25	Nedilja	3 po Us. M. e.	12	C-jetna	4 55	7 02
26	Poned.	Kleto	13	Artemon †	4 53	7 04
27	Utorak	Petar Kan. pr.	14	Martin †	4 51	7 05
28	Srida	Pavao od. Kr. pr.	15	Ari-tarh †	4 50	7 07
29	Četvrtak	Petar m.	16	Vel. četvrtak †	4 48	7 08
30	Petak	Katarina S. dj. †	17	Vel. petak †	4 46	7 09

April

posvećen je
štovanju svetih 5
rana Isusovi.

Sunce

ulazi dne 20. u 9
s. 37 m. u večer u
znak Bika.

Mjesečeve mijene:

☾ Trećak dne
5. u 9 s. 50 m. u
večer.

● Mladj dne 12.
u 1 s. 56 m. po p.

☾ Prvak dne 20.
u 23 m. po pon.

☾ Ustup dne 28
u 1 s. 17 m. po
ponoći.

Narodno gatanje
o vrimeu:

Ako žabe zapi-
vaju prija marta,
ćutit će u aprilu.
Djurdjevska kiša
donaša blagoslova.
Kišovit april rod-
na godine.

April vedar no-
ću,
Škodi vinu ka i
voću.

Maj

Broji 31 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	sunce zalazi
1 Subota	Filip i Jakov ap.	18 vel. subota	4 45	7 10
<i>18. tjed. idem k onomu, koji me je poslao. Iv. 16</i>				
2 Nedilja	4. po Us. Atan.	19 Uskrs	4 43	7 12
3 Poned.	Naš. sv. Križa	20 Us. poned.	4 41	7 13
4 Utorak	Florijan m.	21 Us. utorak	4 40	7 15
5 Srida	Pijo V. p.	22 Teodor S.	4 38	7 16
6 Četv. tak	Ivan pred vr. L.	23 Georgij Vm.	4 36	7 17
7 Petak	Stanislav b. †	24 Sava	4 35	7 19
8 Subota	Mihojice	25 Marko ev.	4 34	7 20
<i>19. tjed. Ako što zaištete od Oca dat će vam. Iv.</i>				
9 Nedilja	5. po Us. G.N.	26 N. Tomina	4 32	7 21
10 Poned.	Antonin b.)	27 Simeon	4 34	7 22
11 Utorak	Franjo H. isp.)	28 9 muč. Kiz.	4 29	7 23
12 Srida	Pankracije)	29 Izon	4 28	7 25
13 Četvrt.	Spasovo	30 Jakov ap.	4 26	7 26
14 Petak	Bonifacije m. †	1 Jeremija	4 25	7 28
15 Subota	Ivan de la Salle is.	2 Atanasij	4 24	7 29
<i>20. tjed. Kada dodje Utješitelj. Iv. 15, 26.</i>				
16 Nedilja	6 po Us. Ivan N	3 N. Ž. Miron	4 23	7 30
17 Poned.	Paskal isp.	4 Pelagija	4 22	7 32
18 Utorak	Venancije m.	5 Irena	4 21	7 33
19 Srida	Petar Cel. p.	6 Job	4 20	7 34
20 Četvrtak	Bernardin isp.	7 Poj. sv. Križ.	4 18	7 35
21 Petak	Feliks m. †	8 Ivan bogosl.	4 7	7 36
22 Subota	Julija i Hel. dj. †	9 Pren. m. s. N.	4 16	7 37
<i>21. tjed. Utješitelj Duh sv. učit će vas. Iv. 14, 23.</i>				
23 Nedilja	Duhovi	10 N. o raslab	4 5	7 38
24 Poned.	Duhovski poned.	11 Mokij	4 14	7 39
25 Utorak	Urban papa	12 Epifanij	4 13	7 40
26 Srida	Filip Nerij Kv. †	3 Glikerija	4 12	7 41
27 Četvrtak	Beda Časni isp.	14 Izldor m.	4 11	7 43
28 Petak	Augustin b. Kv. †	15 Pahomij	4 11	7 44
29 Subota	Mar. P. dj. Kv. †	16 Teodoret	4 10	7 45
<i>22. tjed. dana mi je sva vlast. Mt. 28, 18.</i>				
30 Nedilja	Presv. Troj.	17 N. o. Samar	4 09	7 46
31 Poned.	Angela dj.	18 Teodot	4 08	7 47

Maj

posvećen je Majci Božjoj.

Sunce

ulazi dne 21. u 9. s. 15 m. uveče u znak Blizanaca.

Mjesečeve mijene:

☾ Trećak dne 5. u s. 13 m. u jut.

☀ Mladj dne 11. u 11 s. 55 m. u v.

☾ P vak dne 19. u 6 s 48 m. po.p.

☀ Uš ap dne 27. u 12 s. 49 m o pod.

Narodno gatanje o vrimenu:

Spasovska kiša donosi dobru godinu. Ako Pankrac i Se vac i Urban prodnje bez mrzla, Božja je blagodat. Duhovi kišni, am ba i puni. Suv Maj, pazne vriće.

kad u maja mnogo siva.

Mudar par neka pio.

Dan

Dnevnik

Primitak

Izdatak

D

p

D

p

Ревъ Слѣд^о
Таванкут
Суботнер
Зарка
мѣдвас^е
Пасоа
Стрѣни
сѣа Таванкута

Juni

Broji 31 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1	Utorak Pamfil	19 Patricij	4 07	7 48
2	Srida Erazmo b.	20 Talalej	4 07	7 49
3	Četvr. Tijelovo	21 Konstantin	4 06	7 50
4	Petak Kvirin †	22 Vasilisko	4 05	7 51
5	Subota Dobroslav b.	23 Mihajlo	4 05	7 52

23. tjed. Neki čovjek zgotovu večeru. Lk. 14, 16.

6	Nedilja 2. po. DUH. N.	24 N. o slijepcu	4 04	7 52
7	Poned. Robert	25 N. gl. sv. Iv.	4 04	7 53
8	Utorak Medardo b.	26 Karpo	4 04	7 54
9	Srida Primo i Fel. mm.	27 Heladij	4 03	7 55
10	Četvrtak Marg. ritta Škot.	28 Voznesenije	4 03	7 55
11	Petak Srce Isusovo †	29 Teodozija	4 03	7 56
12	Subota Srce Marijino	30 Izakij	4 03	7 57

24. tjed. Priča o izgubljenoj ovci. Lk. 15, 1.

13	Nedilja 3. po. D A. P.	31 N. sv. Otaca	4 03	7 57
14	Poned. Bazilije b.	1 Justin	4 02	7 58
15	Utorak Vid. m.	2 Nikefor	4 02	7 58
16	Srida Ivan. Fr. Reg. isp.	3 Lukijan	4 02	7 59
17	Četvrtak Adolf isp.	4 Mitrofan	4 02	7 59
18	Petak Efr. Sirac isp. †	5 Petar	4 02	7 59
19	Subota Julijana Fark. dj	6 Visarijan	4 02	8 00

25. tjed. O obilatom ribolovu. Luk. 5, 1.

20	Nedilja 4. po Duh.	7 Duhovi	4 02	8 00
21	Poned. Alojzije isp.	8 Duh. poned	4 02	8 01
22	Utorak Pavlin b.	9 Kiri	4 02	8 01
23	Srida Albin i Sid. m.	10 Timotej	4 03	8 01
24	Četvrtak Rodj. Iv. Krstit.	11 Barnaba	4 03	8 01
25	Petak Prosper b. †	12 Onufrije	4 03	8 01
26	Subota Iv. i Pavao mm.	13 Akilina	4 04	8 01

26. tjed. Ako pravda vaša ne bude veća. Mt. 5, 20.

27	Nedilja 5. po D. Lad.	14 Svi Sveti	4 04	8 01
28	Poned. Irenej b.	15 Amos †	4 04	8 01
29	Utorak Petar i Pav.	16 Tihon †	4 05	8 01
30	Srida Sp. sv. Pavla ap.	17 Manuilo †	4 05	8 01

Juni

posvećen je
Srcu Isusovom.

Sunce

ulazi dne 22. u 5.
s. 30 m. u jutro u
znak Raka i po-
činje ljeto.

Mjesečeve mijene:

☾ Trećak dne
3. u 9 s 9 m. pred p.

● Mladj dne 10.
u 11 s. 8 m. pred p.

☽ Prvak dne 18.
u 12 s. 14 m. o p.

☾ Uštap dne 25.
u 10 s. 13 m. u ve-
čer.

Narodno gatanje
o primenu:

Kiša 8 na Me-
darda lako ne pri-
staje. Magle i kiša
na Vidovdan štu-
ravo će biti žito.
Al ni u suši glada
ni u kiši blaga.

Hladan Juni
Sve pokunji

Dan

Dnevnik

Primitak

Izdatak

D

p

D

p

Isao
15 Januara
1927 gora
u Pavanketu
Stupau
Doktoru
Gevru

Juli

Broji 31 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1	Cetvrtak Presv. Krv Isus.	18	Leontlje †	4 06 8 01
2	Petak Pohod B. D. M. †	19	Juda ap. †	4 07 8 00
3	Subota Heliodor	20	Metodije	4 07 8 00
<i>27. tjed. Pomnoženje hljeba. Mark. 8, 1.</i>				
4	Nedilja 6. po D. Berta	21	2. N. Julijan	4 08 8 00
5	Poned. Ćiril i Met. sl. ap.	22	Eusebij †	4 09 8 00
6	Utorak Izaija pr.	23	Agripa †	4 09 7 59
7	Srida Lipa	24	Rodj. Iv. Kr.	4 10 7 59
8	Četvrtak Elizabeta port.	25	Febronije †	4 11 7 58
9	Petak Breko b. †	6	David †	4 12 7 58
10	Subota Ljubica	27	Samson	4 12 7 57
<i>28. tjed. Čuvajte se lažnih proroka. Mt 7, 15.</i>				
11	Nedilja 7. po Duh. P.I.	28	3. N. Pr. m. K.	4 13 7 57
12	Poned. Ivan Gv. isp.	29	Petar i Pav.	4 14 7 56
13	Utorak Margareta dj. m.	30	Zbor 12 apost.	4 15 7 55
14	Srida Bonaventura b.	1	Kuzma i Dam.	4 16 7 54
15	Četvrtak Vladimir isp.	2	Haljina Bog.	4 17 7 54
16	Petak Gospa Škapul. †	3	Jakinto	4 18 7 53
17	Subota Aleksije isp.	4	Andrija	4 19 7 52
<i>29. tjed. O nepravdom upravitelju. Lk. 16, 1.</i>				
18	Nedilja 8. po D. Mirosl.	5	4. N. Kir. i. M.	4 20 7 51
19	Poned. Vinko P. isp.	6	Atanasij	4 21 7 50
20	Utorak Ilija pr.	7	Toma	4 22 7 49
21	Srida Danijel pr.	8	Prokopije	4 23 7 48
22	Četvrtak M. Magdal. pok.	6	Pant ra ije	4 24 7 47
23	Petak Apolinar m †	10	45 mučenika	4 26 7 46
24	Subota Kristina dj.	10	Eufemija	4 27 7 45
<i>30. tjed. Isus plače nad Jerusalimom. Lk. 19, 41.</i>				
25	Nedilja 9. po D. Jak. ap.	12	5. N. Proklo	4 28 7 44
26	Poned. Ana M. B. D. M.	13	Zb. ar. Gabr.	4 29 7 43
27	Utorak Pantaleon m.	14	Akita	4 30 7 42
28	Srida Nazar. i Inoc. m.	15	Vladimir	4 32 7 40
29	Četvrtak Marta dj.	16	Antinogen	4 33 7 39
30	Petak Dobrila †	17	Marina	4 34 7 38
31	Subota Ignacije Loj. isp.	18	Emiljan	4 35 7 36

Juli

prosvećen je štovanju pridragocine Krvi Isusove.

Sunce

ulazi dne 23. u 4 s. 25 m. u znak Lava.

Mjesečeve mijene:

☾ Trećak dne 2. u 2 s. 2 m. po p.

● Mladj dne 10. u 6 m. po ponoći.

☽ Prvak dne 18. u 3 s. 55 m. u jutro.

☾ Uštap dne 25. u 6 s. 13 m. u jutro

☾ Trećak dne 31 u 8 s. 25 m. u večer.

Narodno gatanje o vrimenu:

Kaki juli, takav je januar.

Jul mačvaran Svečamu je kvan.

Dan	Dnevnik	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

halbinske rodila 3 jula Podgorica 1912

Mate Ljepić

Govorant

Subotica

August

Broji 31 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
<i>31. tjed. O farizeju i cariniku Lk. 18, 9.</i>				
1	Nedilja 10. p D. Pet. uok	19	6. N. Makrina	4 37 7 35
2	Poned. Porciunkula	20	1. Ija	4 38 7 33
3	Utorak August n b. zagr.	21	Simeon	4 39 7 32
4	Srida Dominik isp.	22	Marija Magd.	4 40 7 31
5	Četvrtak Sniježna Gospa	23	Trofim i T. of	4 42 7 30
6	Petak Preobr. Krist. †	24	Boris	4 43 7 28
7	Subota Kajetan isp.	25	Ana	4 44 7 27
<i>32. tjed. Isus izliječi gluhoonijemoga Mar. 7, 31.</i>				
8	Nedilja 11. p. D. Cirijak	26	7 N. Parask	4 45 7 2
9	Poned. Roman m.	27	Pantaleon	4 46 7 24
10	Utorak Lovrinac m.	28	Prohor	4 48 7 22
11	Srida Suzana dj. m.	29	Kalinik	4 49 7 20
12	Četvrtak Klara dj.	30	Sila	4 51 7 18
13	Petak Hipolit i Ka. m. †	31	Jevdokim	4 52 7 17
14	Subota Euzebije isp. †	1	Pr. sv. Kr.	4 53 7 15
<i>33. tjed. O milosrdnom Samaritancu. Lk. 10, 23.</i>				
15	Nedilja Vel. Gospa	2	8. N Pr. sv. S.	4 54 7 14
16	Poned. Roka	3	Izak †	4 56 7 15
17	Utorak Branislav isp.	4	7 djet. efeš. †	4 57 7 10
18	Srida Jelena Križarica	5	Evsigenij †	4 58 7 08
19	Četvrtak Ljudevit isp.	6	Preobr.	5 00 7 06
20	Petak Bernardo isp. †	7	Dometije †	5 01 7 05
21	Subota Ivana Fr. Š. ud.	8	Emilijan	5 03 7 03
<i>34. tjed. Isus ozdravi 10 gubavaca. Lk. 17, 11.</i>				
22	Nedilja 13. p. D. Timot	9	9 N. Mat. ap.	5 04 7 01
23	Poned. Filip Ben. isp.	10	Lavrentij	5 05 6 59
24	Utorak Bartol ap.	11	Euplo	5 06 6 57
25	Srida Ljudevit kr.	12	Fokije	5 08 6 55
26	Četvrtak Pelagija ud.	13	Maksim	5 09 6 54
27	Petak Josip Kal. isp. †	14	Mikeja	5 11 6 52
28	Subota Augustin b.	15	Uspen. Bog	5 12 6 50
<i>35. tjed. Nitko ne može dva gospodara služiti Mt.</i>				
29	Nedilja 14. p. D. Glav. I.	16	10. N. Diomed	5 13 6 48
30	Poned. Ruža Lím. dj.	17	Miron	5 14 6 46
31	Utorak Rajmund N. isp.	18	Flor i Lauro	5 16 6 44

August

posvećen je
pričistom Sreću
Marijanu.

Sunce

ulazni dne 23. u 11
s. 14 m. u večer u
znak Djevice.

Mjesečeve mijene:

☾ Mladj dne 8.
u 2 s. 49 m. po pod.

☽ Prvak dne 16
u 5 s. 39 m. po p.

☾ Uštap dne 23
u 1 s. 38 m. po p.

☾ Trećak dne
30 u 5 s. 40 m. u
jutro.

Narodno gatanje
o vrimentu:

Vedri i vrući dani
oko Gospojine doz-
rijavaju jako vince
Rosa blaga, sva-
kom draga.

Ako August Zeže,
Zeže i vino.

Septembar

Broji 30 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1	Srida Egedije	19 Andrija	5 17	6 42
2	Četvrtak Zenon	20 Samuilo	5 19	6 40
3	Petak Milojka †	21 Tadej ap.	5 20	6 38
4	Subota Rozalija dj.	22 Agatonik	5 21	6 36

36. tjed. Isus uskrisuje mladića u naimu. Lk. 7, 11.

5	Nedilja 15 p D. Lovro J.	23 11. N. Lupo	5 23	6 34
6	Poned. Zakarija	24 Eutihij	5 24	6 32
7	Utorak Marko Križ. m.	25 Bartolomej	5 25	6 30
8	Srida Mala Gospa	26 Adrijan	5 27	6 28
9	Četvrtak Petar Kl. isp.	27 Pimem	5 29	6 26
10	Petak Nikola Tol. isp. †	28 Mojsije	5 29	6 24
11	Subota Proto i Hijac m.	29 Usjek sv. Iv. †	5 30	6 22

37. tjed. Isus ozdravi vodeničavoga. Lk. 14, 1.

12	Nedilja 16. po D. Ime M.	30 12. N. Alex.	5 32	6 20
13	Poned. Amat	31 Pol. poj. B.	5 33	6 18
14	Utorak Uzviš sv. Kiža	Simeon	5 35	6 16
15	Srida 7 žal. M.D. Kv. †	Mamant	5 36	6 14
16	Četvrtak Ludmila dj.	Antim	5 38	6 2
17	Petak Rane sv. Fr. Kv. †	Vavilo	5 39	6 10
18	Subota Josip Kup. Mv. †	Zaharija	5 40	6 08

38. tjed. Koja je najveće zapovijed. Mt. 22, 34.

19	Nedilja 17. p D. Januarij	6 13. N. Eud.	5 41	6 06
20	Poned. Eustahij m.	7 Sozont	5 43	6 03
21	Utorak Matej ap.	8 Rodj Bogor.	5 44	6 01
22	Srida Mauricije m.	9 Joakim i Ana	5 46	5 59
23	Četvrtak Tekla dj.	10 Minodora	5 47	5 57
24	Petak M. B. otk. suž. †	11 Teodora	5 48	5 56
25	Subota Zlatka	12 Avton	5 49	5 54

39. tjed. Isus ozdravi uzetoga. Mt. 9, 1.

26	Nedilja 18. p D. Cipr. i J.	13 14. N. Korn.	5 51	5 52
27	Poned. Kuzma i Dam. m.	14 Uvliš Kr.	5 52	5 50
28	Utorak Venceslav kr.	15 Nikita	5 53	5 48
29	Srida Miholj	16 Eufemija	5 64	5 46
30	Četvrtak Jeronim isp.	17 Sofija	5 56	5 43

Septembar

posvećen je
štovanju
Andjela čuvara

Sunce

ulazi dne 23. u 8 s.
27 m. u večer u
znak Tezulje i po-
čimlje jesen.

Mjesečeve mijene:

☾ Mladj dne 7
u 6 s 45 m. u jutro

☾ Prvak dne 15
u 5 s. 27 m. u jutro

☾ Uštap dne 21.
u 9 s. 19 m. u večer.

☾ Trećak dne
28. u 6 s. 48 m. u
večer.

Narodno gatanje
o vrimenu :

Početak pokaziva
sio misec Prvi dan
vedar, cio misec
lip. Kaka mina ta-
ka i četvrta cilina.
Rujanski hlad
Gotov jad.

Oktobar

Broji 31 dan 1926.

Oktobar

posvećen je
Kraljici Prisvete
Krunice

Sunce

ulazi dne 24. u 5
s. 19 m. u znak
Štipavca.

Mjesečeve mijene:

● Mladj dne 6
u 11 s. 13 m. u
večer.

☾ Prvak dne
14. u 3 s. 28 m. po
podne.

☽ Uštap dne
21. u 6 s. 15 m. u
jutro.

☾ Trečak dne
28. u 11 s. 57 m.
prije podne.

Narodno gatanje
o vrimentu:

Luki kišica, Pet-
ru pšenica.

Kad oktobrom
mnogo magle pane,
Bit će žimi sni-
ga ne sve strane.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1	Petak	Remigije b. †	5 57	5 41
2	Subota	Andjeli Čuvari	5 59	5 39

40. tjed. Priča o kraljevskoj svadbi. Mt. 22, 1.

3	Nedilja	19. po D. Kand.	20	15. N. Eustatije	6 00	5 37
4	Poned.	Franjo As. isp.	21	Kodrat	6 01	5 36
5	Utorak	Placid m.	22	Foka	6 03	5 34
6	Srida	Bruno isp.	23	Zač. sv. Iv.	6 04	5 32
7	Četvrtak	M. B. sv. Krunice	24	Tekla	6 06	5 29
8	Petak	Brigita wd. †	25	Evrosima	6 07	5 27
9	Subota	Dionizije b.	26	Smrt. Iv. ap.	6 09	5 26

41. tjed. Isus ozdravi sina kraljeva čovjeka. Iv. 4.

10	Nedilja	20. po D. Fr. B	27	16. N. Kalis	6 10	5 24
11	Poned.	Nikasij	28	Hariton	6 11	5 22
12	Utorak	Maksimilijan b.	29	Kirijak	6 13	5 20
13	Srida	Slavoljub kr.	30	Grigorij	6 14	5 18
14	Četvrtak	Kalist p.	1	Pokr. Bogor.	6 16	5 16
15	Petak	Terezija dj. †	2	Kiprijan	6 17	5 14
16	Subota	Gal. op Hedviga	3	Dionizij	6 19	5 12

42. tjed. Priča o opraštanju duga. Mt. 18, 23.

17	Nedilja	21. po D. M. Al.	4	17. N. Jerot.	6 20	5 10
18	Poned.	Luka ev.	5	Haritima	6 21	5 09
19	Utorak	Petar Alk. isp.	6	Toma ap.	6 23	5 07
20	Srida	Ivan Kentski isp.	7	Sergij	6 24	5 05
21	Četvrtak	Ursula dj. m.	8	Pelagija	6 26	5 03
22	Petak	Kordula dj. m. †	9	Jakov ap.	6 28	5 01
23	Subota	Ignacije b.	10	Eulampij	6 29	4 59

43. tied Je li slobodno porez dati cesaru Mt. 22.

24	Nedilja	22. po D. Rafael	11	18. N. Filip	6 30	4 58
25	Poned.	Hriz. i Dar. m.	12	Prnh. i Taral.	6 32	4 56
26	Utorak	Demetrije m.	13	Karpo	6 33	4 54
27	Srida	Sabina m.	14	Nazarij	6 35	4 52
28	Četvrtak	Simun i Juda ap.	15	Lukijan	6 37	4 50
29	Petak	Narcis b. †	16	Longin	6 38	4 49
30	Subota	Alfonzo R. isp	17	Ozeja	6 40	4 47

44. tjed. Isus uskrsi kćer Jairovu. Mt. 9, 18.

1	Nedilja	23. po D. Vuk b.	18	19. N. Luka	6 41	4 46
---	----------------	-------------------------	----	--------------------	------	------

Novembar

Broji 30 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1	Poned. Svi Sveti	19 Joel	6 42	4 44
2	Utorak Mrtvih dan	20 Artemije	6 44	4 43
3	Srida Huberto b	21 Ilarion	6 46	4 44
4	Četvrtak Karlo b	22 Averkij	6 47	4 39
5	Petak Mirko isp †	23 Jakov ap.	6 49	4 38
6	Subota Leonardo isp. †	24 Areta	6 50	4 37

45. tjed. O sijaču, koji posije dobro sjeme. Mt. 13.

7	Nedilja 24 p. D. Andjel.	25 20. N. Mark	6 52	4 36
8	Poned. Bogdan isp.	26 Dimitrij	6 53	4 34
9	Utorak Božidar isp.	27 Nestor	6 55	4 32
10	Srida Andrija Av. isp.	28 Petka	6 56	4 31
11	Četvrtak Martin b.	29 Anastazija	6 58	4 29
12	Petak Martin p. †	30 Zinovij	6 59	4 28
13	Subota Stanislav k isp.	31 Stahij	7 01	4 27

46. tjed. Kraljevstvo nebesko kao zrno gorušice.

14	Nedilja 25 p. D. Jozef m	1 21. N. Kuz.	7 02	4 26
15	Poned. Lavoslav isp	2 Akindin	7 04	4 25
16	Utorak Ivan Trogirski b.	3 Akepsinij	7 05	4 24
17	Srida Grgur Čud.	4 Joanikij	7 07	4 22
18	Četvrtak Odo isp.	5 Galaktion	7 08	4 21
19	Petak Elizabeta ud. †	6 Pavao	7 10	4 20
20	Subota Feliks Valoa isp.	7 Lazar	7 11	4 19

47. tjed. Isus naviješta propast Jerusalima Mt. 24.

21	Nedilja 26 .D. Prik M.	8 22. N Zb. M.	7 12	4 18
22	Poned. Cecilija dj. m.	9 Onizifor	7 14	4 18
23	Utorak Milivoj p.	10 Erasto	7 15	4 17
24	Srida Ivan od Križa isp	11 Mino	7 16	4 16
25	Četvrtak Katarina dj. m.	12 Jozafat	7 18	4 15
26	Petak Ivan Berh. isp. †	13 Ivan Zl.	7 19	4 14
27	Subota Virginije b.	14 Filip	7 20	4 13

48. tjed Isus proriče sudnji dan. Lk. 21, 25.

28	Nedilja 1. Adv. Sost.	15 23. N. Gurij	7 22	4 13
29	Poned. Saturnin m.	16 Matej ev.	7 23	4 13
30	Utorak Andrija ap.	17 Gregorij	7 24	4 12

Novembar

sića nas groznlh muka, što ih trpe duše u čistilištu

Sunce

ulazi dne 23. u 2 s. 28 m. u jutro u znak Strijelca.

Mjesečeve mijene:

● Mladj dne 5 u 3 s. 34 m. po pod.

☾ Prvak dne 13 u 2 m. po ponoći.

☾ Uštap dne 19 u 5 s. 21 m. po pod.

☾ Trećak dne 27. u 8 s. 15 m. prije podie.

Narodno gatanje o vrimenu:

Ako je na Sve Svete vlažno, bit će mnogo sniga. Sv. Martin kišu voli, jer ima svoj ogrtač. Sveta Kata snig za vrata. Taška zima, Težak snop.

Dan

D n e v n i k

Primitak

Izdatak

D

p

D

p

Teza Cunnunt
Mabankunt
Cybanura Banka
Tezo Cunnunt
ozala
zakat roya
1/2ema 23 II Tybka

Decembar

Broji 31 dan 1926.

Dani	Za katolike	Za pravoslavne	Sunce izlazi	Sunce zalazi
1	Srida Eligij b	18 Platon	† 7 26	4 12
2	Četvrtak Biblijana dj. m.	19 Abdija	† 7 27	4 11
3	Petak Franjo Ks. isp. †	20 Gregorij	† 7 28	4 11
4	Subota Barbara dj. m.	21 Uvod Bogor.	† 7 29	4 10

Decembar

posvećen je malom Isusu.

49. tjed. Ivan šalje učenike k Isusu. Mt. 11, 2.

Sunse

ulazi dne 22. u 3 s. 34. m. po podne u znak Kozoroga i počinje zima.

Mjesečeve mijene:

● Mladj dne 5. u 7 s. 12 m. u jutro.

☾ Prvak dne 12 u 7 s. 47 m. u jutro.

☾ Uštap dne 19 u 7 s. 9 m. u jutro.

☾ Trećak dne 27. u 5 s. 59 m. u jutro.

50. tjed. Židovi šalju svećenike k ivanu. Iv. 1, 19.

12	Nedilja	3. Adv. Mat.	29	25. N. Param.	7 38	4 09
13	Poned.	Lucija dj. m.	30	Andrija	† 7 39	4 09
14	Utorak	Spiridion b.	1	Naum	† 7 39	4 09
15	Srida	Irnej m. Kv. †	2	Avakum	† 7 40	4 09
16	Četvrtak	Adelhajda ud.	3	Sofronij	† 7 41	4 09
17	Petak	Lazar b. Kv. †	4	Barbara	† 7 42	4 10
18	Subota	Oč. p. B. D. Kv. †	5	Sava	7 43	5 11

51. tjed. Ivan propovijeda u pustinji Lk. 3, 1.

19	Nedilja	4. Adv. Oci	6	26. N. Nikola	7 43	4 11
20	Poned.	Amon m.	7	Ambrozij	† 7 44	4 11
21	Utorak	Toma ap.	8	Patapij	† 7 45	4 11
22	Srida	Zenon m.	9	Bezgr. Z. Bog.	7 46	4 11
23	Četvrtak	Viktorija dj. m.	10	Mino	† 7 46	4 12
24	Petak	Badnjak A i E. †	11	Danilo	† 7 46	4 13
25	Subota	Bož. Rodj. Kr.	12	Spiridion	7 47	4 13

52. tjed. Marija i Josip čudjahu se Lk. 2, 33.

26	Nedilja	Stjepan m.	13	N. Praoteč	7 47	4 14
27	Poned.	Ivan ap.	14	Leukij	† 7 47	4 15
28	Utorak	Mladenci mm.	15	Eleuterij	† 7 47	4 15
29	Srida	Toma b.	16	Agej	† 7 48	4 16
30	Četvrtak	David kr.	17	Danijel	† 7 48	4 17
31	Petak	Silvestar p. †	18	Sevastijan	† 7 48	4 17

Narodno gatanje o vrimenu :

Crni Božić bili Uskrs.

Kake su otačke kvatre, tako je sve lito.

O vrimenu čovik snuje Bog boguje.

Dan	D n e v n i k	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p
	<p>Teza Cument</p> <p>1 Mei 23 II II</p> <p>1 Bener 23</p>				

zkv.h.org.rs

Poslednja noć

— Novela od F. Kapusa —

Frank Greg se zaustavi tek na uglu Bejard Strita. Grudi su mu se nadimale, a niz lice lipteo znoj.

— Šta sad? — pitao se držeći pesnicu na ustima.

Da zaroni u taj vrtlog ljudi, kola, automobila? Pri tome se seti svoga osudjeničkog odela preko koga je nabacio pode-ranu radničku pregaču. U svome begstvu spazio je preko tek-neta maltera pored neke gradjevine i ne oklevajući zgrabio je.

Pošao je opet nazad provlačeći se kroz zabačene uličice i obilazeći osvetljeni deo grada, pa skrete u kinesko predgradje i upade u neku starinarnicu.

Namrgodjeni Kinez ustuknu. Ispružio je obe ruke kao da je hteo da se odbrani od nasrtljivoga tudjinca.

— Odelo — obuću — sve! — naruši ovaj gromki zapo-vednički glas memljivi mir podzemnoga ćumeza.

Frank Greg, sav zadihan, zavuče ruku pod levu mišku i izvuče vlažne i pogužvane dolarske novčanice.

Kinez se trže. I ovaj uteče, pomisli on. Oko usana zaigra mu nešto slično osmehu. Svako ne beguncu on je od srca želeo slobodu.

— Brže! — viknu Frank Greg.

Kinez odgurnu čadjavi zastor i uvede svoju mušteriju u malo, svakojakim prnjem pretrpano, podrumče.

Kroz pet minuti sve je bilo gotovo i bez malo sav Fran-kov novac predje u Kinezove pohlepne ruke. Bile su to nov-čanice dobijene od Petersona pre no što bi pušten iz istraž-noga zatvora.

Laknulo mu je. Sada se već kretao kao slobodan gradja-nin. Došavši do Viktorija Strita utonulog u moru svetlosti, zastade kolebajući se.

Da li je to san ili java?

Taj mirni i skromno odeven gradjanin koračao je spokojno kao i svi drugi i — ipak je to bio on, Frank Greg, koji je trebao sutra izjutra biti pogubljen. Zato, što je golim šakama

zadavio Spensera Prika, muža svoje ljubavnice, osudili su ga na smrt u električnoj stolici. Besumnje sav Nju-Jork trepti od uzbudjenja. Sav ga Nju Jork poznaje po snimcima iz novina; zna svaku pojedinost procesa; zna život ovoga čoveka koji je godinu dana bio junak iscrpnih senzacionih izveštaja.

Frank Greg se potajno smeškao, ma da mu je bezumno prividjenje neprestano igralo pred očima. Iz gomile prolaznika iskakala su jedno za drugim poznata lica: činovnik koji mu je pre jednoga sata saopštio da se milosti ne nada, nadzornik sa svojim dugačkim četvrtastim zubima, oba tamničara koji ga htedoše prevesti u pokajničku ćeliju — jeste, htedoše...

Još i sada bilo mu je nepojamno kako je sve to izveo: pesnica levo, pesnica desno, ramenom izvaljena vrata, nekoliko časaka borbe sa oborenima, pucnji unaokolo, skok u neizvesnu dubinu, stakleni krov koji se za čudo pod njime ne raspršte — sve neshvatljivo i nepojamno.

I Franka Grega iznenada obuze užas.

Da ispred sudbe nije utekao, to mu je bilo jasno. Verovatno se već i pola grada diglo za njim. Telefon, telegraf, automobili, aeroplani, sve je moralo biti pokrenuto. Na svakome uglu očekuje zaseda.

Frank Greg je zastao na Bruklinskome mostu. U vodi se presijavalo hiljadama svetlosti a tek kako su blještale ogromne oči dokova. Urlik sirena prolamao je noć, dok su fenjeri na palubama prekookeanskih brodova šaljivo svetlucali.

— Napred! — potera on sebe, ali već posle nekoliko časaka opet zastade. Ophrvale ga sumorne i teške misli.

— Kraj — svršeno! — proceli kroz zube sasvim klonulo. Istodobno sa tom klonulošću zastruja u njegovoj duši dobro poznati osećaj koji ga je u tamnici toliko puta podstakao. Činilo mu se da mu u slepoočnice udaraju ogromni mačevi, a da mu na oči nailazi crvena koprena.

Tamnički činovnik zapitao ga je za poslednju želju. On je u odgovor nemo mahnuo glavom. Nije magao tragom drugih; nije mogao da zatraži ni viski ni cigaretu, jer je u tome času osetio kako se slično tetivi zateže njegova volja i kako mu sve njegovo biće vapije za sasvim drugim doživljajima.

A ta željena noć došla je — ta poslednja noć.

I Frank Greg uvuče u sebe slani vazduh.

U njegovoj svesti iskrsoše svemogući prizori. Pomoli se i Florens Prik — ali on oduhnu njen lik kao paučinu sa kape. Prezreo je davno tu ženu zbog koje je postao ubica. Podlo i kukavički stala je pred sudije, a bila je bledja i od same smrti. Svaka njena reč odisala je izdajom.

Pomoliše se i druge. . .

Zar nije izdobijao dok je čamio u tamnici desetine ljubavnih pisama od nepoznatih žena i devojaka? Zene su od uvek iste: senzacije ih draže: predistorija njegovoga slučaja, tok dela, njegova slika po listovima, sve je to neverovatno jako uticalo na njihove živce i uobrazilju.

Frank Greg ih je sve odgurnuo, — sve do jedne. Zvala se Evelajn. Iz njenih redaka plamteo je nečuveni žar. Njene reči bile su kao topla milovanja. I taj čovek koji je te noći grizao od muke svoje pesnice, ugledao je pred sobom nagu ženu kako preklinje za odgovor,

A to je bilo mučno. Osim beznačajnih ceduljica nije bilo mogućnosti da joj se javi. Sve dok nije Peterson pušten iz istražnoga zatvora iz nedostatka dokaza. On je sobom poneo pismo. Frank Greg za dugo o njemu ne ču ništa. Najzad, posle nekoliko nedelja, njegov advokat, jedini stvor koji je imao pristupa u njegovoj ćeliji, utisnu mu u šake nekakvu staru i prljavu poštansku marku.

— Od Petersona — šapnuo mu je na uho.

Sa teškom mukom pročitao je ono nekoliko nejasnih reči na poledjini. Iz njih je saznao ime i stan nepoznate drage: Evelajn Hovel, 74 linton Strit.

Za jedan časak uspori korake, pa se žurno obazre na sve strane: ni od kuda nije pretila nikakva opasnost. Ulice su bile pune sveta, a sav taj svet jurio je na drugu stranu reke. Automobili su se redjali jedan za drugim Fulton Stritom u nedoglednoj koloni, Na šoferskim mestima sedeli su beli i crnci sa nepomičnim i strpljivim izrazom na licu, dok im je iznad glava muklo tutnjala vazдушna železnica.

— Čudnovato, — reče u sebi Frank Greg — već po

sata kako sam na putu k njoj. Gotovo nikada nisam bio u Bruklinu pa ipak mogu da se snadjem. Još deset minuta — pa sam pred njenom kućom. Još koji trenut — pa ću joj pogledati u lice, uhvatiti za ruku, zagrliti. . .

Iznenada, sasvim neočekivano, pred oči Franka Grega iskrsnu gumena palica neumoljivoga policajca. Neka pazi kako ide, opomenu ga suvi glas. Ili je, može biti pijan? A tu je lako pomoći?

Frank Greg se isprsi i smejući se mahnu glavom. Duž kičme mu prostruja ledena jeza. Samo još jedna malenkost i sve je svršeno. Skončaće u električnoj stolici, a da se nije ni video sa Evelajn Hovel.

Ne osvrćući se više ni desno ni levo, odigao je ramena, škrgutnuo zubima i stisnuo pesnice da mu se utisnuše nokti u dlanove. S mukom se uzdržavao da ne oda gnev koji mu je razdirao dušu.

Da li će je zateći kod kuće, hoće li stići do nje, da li je uopšte adresa bila tačna: svako ovo pitanje kidalo mu je mozak.

Na linkolnovoju stanici iskupila se nepregledna gomila sveta. Ulicom su trčali prodavci novina zadržavajući saobraćaj. Vreva i žagor rasli su svakim trenutkom.

»Frank Greg utekao iz tamnice!« razlegalo se na sve strane, dok su se žandarmi uzalud trudili da uspostave red.

Frank Greg mrdnu nozdrvama.

Da li to njegovo ime sleće sa svih tih usana? Iznenadio se i to jako što je utvrdio da sam sebi izgleda sasvim drugi, daleko od prvobitnoga Franka Grega. Našao se u sred te uzrujane gomile, ravnodušne prema ovome Franku Gregu koga su tiskali odasvuda. Od prikovog ubice ne ostade ništa drugo do čovek koji je poslednje noći svoga života žudeo za ženom.

Najzad stigao je.

— Mis Hovel? — zapita on vratara.

Ovaj samo što klimnu glavom i otvori dizalicu.

— Peti sprat, vrata 108 — reče on povlačeći rešetku.

— Vrata 108, vrata 108 . . . — u ustima punim pljuvačke gricao je tu reč, smatrajući za sasvim pojmljivo da kroz koji časak stane pred Evelajn.

Pred ovom jednom snažnom željom potonule su sve druge misli.

Zazvonio je na vratime 108.

— Koga da prijavim? — zapitao ga je Crnac džinovskoga rasta. — Poslovno ili? — dodao je zatim.

— Georg Tompson — slaga Frank Greg izgovorivši ime koje je malo čas pročitao na nekoj tablici. Razume se poslovno. I tako je Frank Greg proveden u prijemnu sobu kroz uzan prostor u kome je neka devojka kucala na pisaćem stroju.

Trenutak zatim udje Evelajn Hovel.

Drhtećim prstima uhvati se Frank Greg za naslon susedne stolice. U ušima mu je zujala piskava muzika. Činilo mu se da se cela soba okreće.

— Molim? — ču on glas kao iz daljine. Iz sveg onog vrtećeg haosa namrštaja, slika i zastora izdvajalo se jedno mlado blede lice, a dva krupna, neverovatna plava oka zaustaviše se na njemu.

— Gospodine, sa vremenom moram da štedim — reče ona, a pri tome kao da zadrhta to vitko dečačko telo.

Frank Greg otvori usta da kaže nešto, ali nemogade ni da pisne. Nastao je mučan trenutak.

— Zar me ne poznajete, Mis Evelajn? — izusti on najzad.

— Ja vas? — začudi se ona igrajući se svojim tankim lepim prstićima.

— Ko bi rekao — smeškao se on jezivo — zar po slikama u novinama i uopšte.

U jednome skoku savorio se pred njom.

— Ta opomenite se: vaša vatrena ljubavna pisma, ljubavne izjave, zaklinjanja — od samoga početka bilo mi je nepojamno. . .

On htjede da je zagrlji, ali ona ustuknu.

— Ludak — izusti ona sa strahom povlačeći se u ugao — jedna luda.

Bila je bleđa kao smrt.

Frank Greg stade kao zakopan. Osećao je da mu je potrebno da se pribere. Zatim je duboko uzdahnuo vazduh u sebe, zavalio glavu i počeo tihim isprekidanim glasom. Reč po

reč pročitao joj iz svoga sećanja pismo, koje mu je u tamnicu poslala. Svaka reč se urezala u njegovoj pameti.

Ućutao je. Mučnu tišinu naruši otkucavanje časovnika. Zatim poče besomučno kloparanje pisaćeg stroja.

— A sad znaš. . .

Evelajn Hovel gledala je preneraženo u nasrtljivca.

— Frank Greg? slete joj sa usana.

— Jeste, ja sam Frank Greg.

— Pa to je. . . — promuca ona i zastade, promeravajući rastojanje do vrata.

— Da se niste pomerili, da niste pisnuli! — preduhitri je on prilazeći joj i preteći prstom. — Inače. . .

Njeno lepo lice krivilo se u čemeran osmeh.

— Ako ste vi doista Frank Greg — a tako izgleda — onda. . .

— Onda?

— Onda ovde ne možete ostati — samo što ne ciknu ona u bezumnome strahu. — Morate smesta . . . priberite se ako vas ovde nadju. . .

Stresla se od užasa.

— Ali ne — čekajte da se razmislim — hoću da vas spasem, ako je moguće — nije pravo da mojom krivicom. . .

Ruke u vis! — viknu Frank Greg, spazivši kako ona privlači desnu ruku električnome otvaraču.

— Šta, hoćeš da me spaseš? — pitao je on pun gorčine. — Ona hoće da me spase! Bože moj, zar to nije divno! Ali ne! Nisam ja za to došao. Zato ne.

Njegove oči upiše se u njeno lice.

— Milostivi Bože!

— A što drhtiš? Zar nisi čeznula za tim časom? Zar mi se nisi sto puta zaklinjala kako me voliš, kako te ljubav razdire i kako žudiš da postaneš moja čim stupim na slobodu? Pa — sada sam tu, tu pred tobom — a ti. . . Razumeš li? Menica se mora iskupiti — još ova noć, samo ova! Moji su časovi izbrojani. . .

Evelajn Hovel ne izusti ni jedne rečce. Grlo joj se steglo; osećala je da gubi svest dok je on vukao i pritisnuo u široku

kožnu naslonjaču. Htela je da vikne, da zaurla — ali je snaga izdala. Čula je njegov preteći glas, strašan, prigušen, pa ipak pun neke ljubavi koja svakoga trenutka može buknuti.

— Kako si slatka, Evelajn — koliko sam o tebi maštao: o tim očima koje nikada ne videh, o tim svilenim zlaćanim kovrdžama, o tvojoj kadifenoj koži.

Vrhovima prstiju gladio je po kosi niz uzana detinja ramena. Klečeći stajao je pred njome, isturene brade, odignutih obrva. Zenice su mu bile crnje i od samoga ugljena.

Evelajn Hovel oseti kako joj se vraća svest.

— I ja. . . — promuca ona dižući oči.

Frank Greg je osluškivao njen glas koji mu se činio blaži od melema.

— Tvoja pisma nisu lagala? — pitao je zadihano.

— Kao ni tvoja — odgovori ona odjaući se lagano. Jedno uz drugo stajali su oni, oboje drhteći celim telom.

— Taj osećaj je mnome ovladao kao kakva nepoznata zágonetna moć. Samo jednom videh tvoju sliku i — bila sam na čisto: da si moja sudba! Pa ipak sam se branila, branila sve do dana dok ne dobih tvoje pismo — posle svih onih ceduljica koje su mi na zágonetan način uletale kroz prozor. Tada položih oružje. Od toga časa sam živela sa tobom i u tebi; strepila sam za tebe, molila se Bogu. . .

Glas je izdade.

Kao žedan u pustinji, gutao je on njene reči. Stajao je još nekoliko časaka gledajući netremice u nju, pa je odjednom prigrli i zasu divljim, vatrenim poljupcima.

— Ti! Ti!

Posrtali su u zagrljaju ma da Evelajn ne odgovori ni jednim pokretom na njegove nežnosti. Samo što je kažiprstom vukla neopaženo po zidu.

Zvono odjeknu tri puta uzastopce.

U istome magnovenju ulete u sobu ogromni Crnac uz životinjski krik i zgrabi Franka Grega odostrag. Malo je trebalo pa damu je prelomio kičmu: tako ga je snažno tresnuo o pod.

Greg se ne pomete. Neverovatnom hitrisom skočio je na noge. Po Crncu počеше da lete penice kao grad. A taj je:

vraćao dvostruko, dok ne ščepa svoga protivnika za gušu.

Nakon dva minuta ležao je Frank Greg uvezan na podu. Na usta mu je naišla pena, i iz nosa i ušiju pokuljala krv.

Evelajn Hovel pratila je tok borbe ozbiljno i znalački i tek kada ugleda Franka Grega na podu uvezanog, istrča u predsoblje, da se malo po tom pojavi sa novinom u ruci. Bilo je to šesto izdanje Njuroškog Vesnika, još vlažnog od štamparske boje.

— Evo vam, mister Greg, — i prinese naslovni list pod nos uvezanome.

Frank Greg škrgutnu zubima i poče da sriče kao kroz crvenu koprenu:

Ljubavna pisma ubice Franka Grega iz tamnice! Objavljivanje počinje usutrašnjem izdanju!

— Razumete li sad? — zapita Evelajn. — Ja sam, znate, žurnalista. Ta mi šala ima doneti čistih 2000 dolara!

Frank Greg izgubi svest i dodje k sebi tek kada se za ispovednikom zatvoriše vrata njegove ćelije.

Prevela A. J.

Dragoslav Djordjević

veliki župan grada Subotice

— Imamo jednu bateriju, kojom će mo ako Nemci ne polože oružje, operisati — kazao je major Bodi jednom od vodja narodnog veća pred zoru 14-og novembra 1918. godine na pitanje, što će biti, ako ih napadnu. — Komandant baterije je jedan od najinteligentnijih, najspremnijih naših ljudi, koji je i kao oficir stekao takav ugled, kao gotovo niko.

Kroz četvrt sata je baterija u Subotici bila, a njen komandant je bio potporučnik, Dragoslav Djordjević. Drugi dan je već postao šef vojne cenzure, u kojem svojstvu je radio na opće zadovoljstvo. Kako se je likvidiralo ratno stanje, g. Dragoslav Djordjević se je posvetio svojoj struci: prosveti, da na tome polju radi za narod i državu. Posle likvidiranja vojne službe, otišao je u London, gde je proveo dve godine.

Vratio se iz Londona, zauzevši mesto profesora na gimnaziji — ali nije postao, niti bio običan profesor, nego je radio

za narod i za njegove interese. Kadgod je imao prilike, dolazio je u dodir sa njime, što je imalo veoma dobrih posledica. Narod je naime uvideo, da je g. Dragoslav Djordjević jedan od onih veoma retkih ljudi, koji ne traži za sebe ništa, ali tim više radi za opšte interese.

Kada se je ukazala prilika 1924. god., narod ga je pozvao na najviši položaj, pozvao ga je, da bude veliki župan grada Subotice. Primio se je, odazvao se je pozivu, ali samo onda, kada je video i kada se je uverio, da narod to iskreno i ozbiljno želi.

U svojstvu Velikog Župana je potpuno neodvisan i nepristran. Nemože se danas tako raditi i toliko postignuti, kao u sredjenim prilikama — ali i usprkos tome može se konstatovati, da je g. Dragoslav Djordjević postigao toliko, da više niko drugi nebi mogao. Časno, odano i svesno svojih prava, vrši svoju dužnost u doba kada mnogi drugi kapitaliziraju svoje interese. Dragoslavu Djordjeviću moraju, da priznaju i naj-

Dragoslav Djordjević
veliki župan grada Subotice

veći politički neprijatelji to, da je savršeno čestit, objektivn i dobar čovek, koji svakome samo dobro želi i čini. Za svoj požrtvovan rad odlikovan je pre kratkog vremena sa ordenom Sv. Save III. stepena.

Gradjanstvo Subotice : melo, ali iskreno tvrdi, da na županskom položaju nije bio takav čovek, koji se je toliko žrtvo- vao za narodne interese i toliko doprineo za popravljjanje morala u javnom životu. Želi da bude Župan sve dotle, dok on sam hoće i uverava ga, da čestiti i iskreni elementi neće nikada ni pomisliti na to, da g. Dragoslav Djordjević napusti to mesto.

Đuro Arnold

MALOJ MILICI

Kad se moliš, čedo, nemoj molit
Samo za se i za oca svog —
Take molbe neće stalno volit
Nesebični, dobri, stari Bog.

Neka vazda nevina ti usta
Za taj cijeli bolni moli svijet;
Gdje sam ja već razvalina pusta,
A ti na njoj tekar skromni cvijet.

Onda s neba blagoslov će polit
Svaki stvor i na kraj svijeta tog —
Kad se moliš, čedo, nemoj molit
Samo za se i za oca svog!

Alba Malagurski

načelnik grada Subotice

Ako se nekada bude pisalo o prošlosti Subotice, bezuslovno će se morati pisati i o porodici Malagurskoj. Prošlost i život ovoga grada je prosto vezan za ovu familiju, koja je imala u svako doba barem jednog odličnog člana i starešinu, na čije reči se mnogo polagalo prilikom rešavanja važnih javnih pitanja i poslova. Naročito će se mnogo puta morati spominjati kuća pokojnog Čiča Ice Malagurskog, kod koga su se sastajali i upoznavali ne samo iz mesta, nego iz cele gornje Bačke. Kuća Čiča Ičina je bila središte slavenskih elemenata i decenijama su se otuda pokrećale sve naše tekovine, svi naši narodni podhvati kojima su se pokolenja osvešćivala. Nije bilo društvenog ni nacionalnog pokreta, koji nije potekao iz čalcine kuće, čiji sinovi su bili najjači i najodaniji reprezentanti Slavenstva u Subotici.

U ovoj kući, u ovakoj sferi se je rodio i odhranio najmladji sin čalce g. Alba Malagurski. Sa Slavenstvom je u krvi počeo svoj život, odrastao je u okolini, gde su se od vajakada gajili naši običaji, slavila slavenska slavlja, gde je svaki u srcu i u duši nosio začecće našeg narodnog jedinstva. G. Albe Malagurski je sa svojom braćom zajedno od detinjstva sve do ujedinjenja, nosio na sebi vidan žig slavenske ideologije, od koje se nije udaljio ni u najgorim danima našeg narodnog mučeništva i našeg narodnog požrtvovanja.

Javno i odano je uzeo učešća u svim našim pokretima, ali nikada nije isticao svoje lične vrline. Skromno i požrtvovno je radio ne tražeći za sebe ništa, neočekivajući priznanje i slave. Ozbiljnost i nepristrasnost ga karakteriše najbolje, koje osobine su stvorile njemu u narodu priznanje, što se ispoljilo onda, kada su ga 1924. g. jednoglasno bez razlike na veru i narodnost, pozvali za načelnika grada Subotice. Na ovom položaju je već gotovo 2 godine, i dokazao je da je ostao dosledan svojoj časnoj prošlosti. Radi požrtvovno i odano a ne traži priznanje i slave. Malo je danas, u doba pohlepnosti i

ALBA MALAGURSKI
načelnik grada Subotice

ličnih prepotencija, u doba kada se u ime nacionalizma kapitali stiču — takovih, koji za opšte interese potpuno žrtvuju sebe u svakom pogledu. Malo je danas takovih kao što je načel ik grada g. Alba Malagurski, koji je svoje interese sasvim podčinio interesima svoga naroda, ovoga grada i države.

Gradjanstvo Subotice bez obzira na veru i narodnost želi svom vlastitom interesu, da g. Alba Malagurski doživojno ostane na svom sadašnjem položaju, jer je uvereno, da je najpodesniji i najčasniji za isti.

Vojislav J. Ilić Mlađi

Na kolima sena

*Napunismo kola dobro
Otkosima, za pô trëna,
Sad idemo s pesmom, doma
Na kolima, punim sena.*

*Ko crkveni toronj, tako
Dižemo se u visinu,
Sad će biti vrlo lako
Da se vrapčja gnezda skinu.*

*Kad, u vožnji, dodju kola
Uz ivicu šumskih strana,
Mi, nestašni, otkidamo
Pregrštima, lišće s grana.*

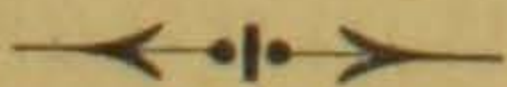
*Prolaznici viču: „Paz'te,
„Da se seno ne prevali!“
A mi njima: „Ne brigajte!
„Sklanjajte se, hej, vi mâli!“*

*Pevajući naizmence ;
„Oj Moravo!“ — „Ječam žnjela!“
Putujemo carski, tako,
Sve do našeg lepog sela.*

*Čika veli: „Pojte, deco,
„Ier skoro će sve umući,
„Čim svršena vožnja bude,
„Čim budemo stigli kući!“*

*„Vaša sjajna dečja radost
„K'o brzi će san proteći,
„I doći će doba, nekad,
„Kada ćete, s tugom reći:*

*„Oh, gde je sad zlatna mladost
„I najlepša radost njena:
„Kad pevasmo, zagrljeni“,
„Na kolima, punim sena!..“*

Marko Jurić

narodni poslanik grada Subotice.

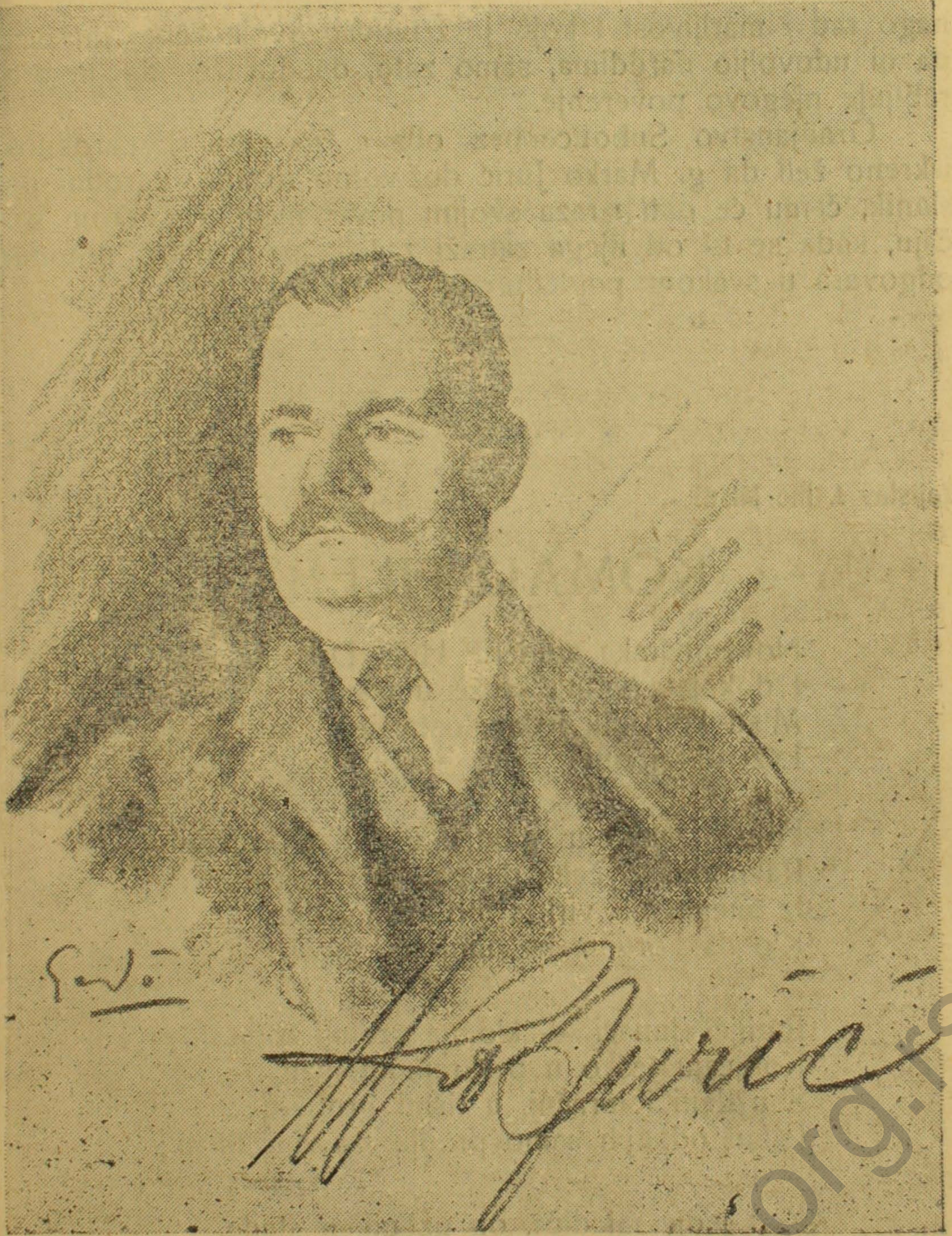
Ima ljudi, kojima su potrebni položaji, da postanu više, nego što su ostali, ali ima ljudi, koji su i bez položaja više nego ostali. Prvi su bez ikakve moralne vrednosti, a drugi se naročito odlikuju sa vrlinama i sposobnostima u svojem privatnom životu i u svojim privatnim poslovima.

Medju ove zadnje, medju one, koji su se odlikovali i istakli izmedju ostalih svojim sposobnostima i svojim radom je narodni poslanik g. Marko Jurić. Kada nije bio poslanik, kada nije igrao ulogu u javnom životu i onda se znalo, ko je, i onda se znalo, da je vredan raden i da je gazda najbolji medju najboljima. Nikada nije isticao svoje vrline, svoje sposobnosti, nego je od svoje rane mladosti samostalno radio i time stvorio vremenom ugled i priznanje u svim slojevima naroda.

Kada je posle ujedinjenja došlo na dnevni red pitanje orijentacije Bunjevaca, stanje je veoma nejasno bilo. Dugo se razgovaralo, savetovalo, ali nije se moglo doći do rezultata, do odluke. Kada su gotovo svi klonuli i izgubili nadu, da će se to pitanje povoljno rešiti, istupio je g. Marko Jurić. Nije dugo razgovarao, nije većao, nego je kao svestan i praktičan čovek odmah stupio na rad. Stavio se je na čelo sa nekoliko časnih rodoljuba i starešina akciji, koja je odlučila, kamo da se Bunjevci orijentišu. Osnovao je sa treznim i ozbiljnim Bunjevcima Zemljodilsku Kasnu, čime je udario temelj pravcu, za kojim Bunjevci ulaze u jednu zajednicu sa svojom braćom — Srbima, kojim se vremenom dokazalo, da je najcelishodnije po naše narodne i državne interese.

Gradjanstvo Subotice ga je, i ako on opšte nije pretendovao, na izborima 1923. g. prvi put, 1924. drugi put izabralo za narodnog poslanika. Time je dokazalo, da odobrava rad i politiku g. Marka Jurića što je jedan od najvećih uspeha u našem javnom životu obzirom na subotičke prilike. Narod se nije i neće razočarati u g. Marku Juriću, jer je dobar čovek, častan starešina i rodoljub, komu nije položaj stvorio priznanje

MARKO JURIC
narodni poslanik grada Subotice

zkv.h.org.rs

nego rad i marljivost i koji je žrtvovao svoje lične interese, da bi udovoljio narodima, samo zato, da dokaže, da ne zlorabljuje njegovo poverenje.

Gracjanstvo Subotice bez obzira na veru i narodnost iskreno želi da g. Marko Jurić doživotno ostane narodni poslanik, čemu će dati izraza svojim poverenjem u svakom slučaju, kada se to od njega zatraži zaželi, jer zna da potpuno odgovara u svakom pogledu.

Vojislav J. Ilić Mlađi

KOMAD HLEBA

Novembarska studen. Huči Drim u noći,
I dok jata vrana kruže u visini,
Mlad konjanik jedan, ostavljen, bez moći,
Leži ukraj puta, vrhu na planini.

Polu — smrznut, gladan, usred snega ledna,
Ravnodušno čeka da ga smrt pokosi.
Iz snega mu viri samo ruka jedna,
K'o da koru hleba, umirući, prosi.

Ratnici, junaci — k'o na pratnji kobnoj —
Koračaju teško u beskrajnom nizu,
Snuždeni i mračni, u tišini grobnoj.....
Jedan od njih samo prodje sasvim blizu;

Kad vidje mladića, on uzbudjen stade,
Dvaput je, u sumnji, tužno glavom man' o,
«Sinko, evo hleba!» — reče mu i dade
Pa, još većma snužden, polagano...

I dok sneg albanski provejava lako,
Zavejani dečko, usred snega gusta,
Drži hleb u ruci i počiva tako,
Nemoćan da ruku prinese do usta...

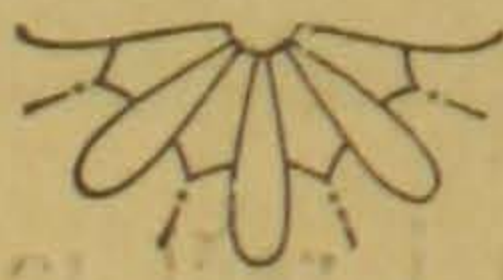
Ratnici promiću... ne čuje se glasak...
Gaze kao senke, svi sumornog lika...
Jedan ratnik samo zastade za časak,
Kad vide kraj puta zgrčenog vojnika.

Iznuren od gladi, bliže s puta sidje,
Pred okom mu trepti crven roj svetlaca...
»Gle, mrtvog vojnika!« pomisli i pridje —
»Hajd' da uzmem hleba iz ruke mrtvac!«

I segnu... al' »mrtvac« stište komad brže,
I prošapta tužno: »Ne diraj mi, rode!«
Posramljen se ratnik ko oparen trže
I rekav: »Oprosti!« s vojnicima ode.

Dok svaki njen korak jedan leš beleži,
I dok zvezde trepte na albanskom nebu,
Osn ehnuti dečko još i dalje leži
I umire tako, s pogledom na hlebu...

Konji i junaci, po ciči — hladnoći,
Prolaze kraj momka, vrhu na planini;
Sneg veje i veje... Huči Drim u noći...
I gavrani gladni grakću u visini...

zkvkh.org.rs

Dr. Jovan Radonić

profesor univerziteta i narodni poslanik.

Rodio se je na Potisju u Molu, bio je pre rata sekretar Srpske Matice u Novom Sadu, jedan od onih Vojvodjanskih Srba, koji je za vreme Madjara aktivnu borbu vodio protiv

tudjinskih ugnjetača. Perom i reči je radio decenijama, stekao je ugled i priznanje i kao nacionalni radenik, kao književnik i kao naučenjak.

Kada je reakcija sve većma ugušivala naše nacionalne akcije za vreme monarhije — g. Dr. Jovan Radonić je jednoga dana napustio svoj rodni kraj i otišao u Srbiju.

U Srbiji su u to vreme rado primali naročito prosvetne sile iz ovih krajeva. Postao je profesor na univerzitetu, u kojem svojstvu nastavio svoj rad na nacionalnom polju.

Rat je proveo u emigraciji, jer je otišao sa srpskom vojskom. Posle rata postao je delegat na mirovnoj konferenciji u Parizu, u kojem svojstvu je bio referent za Vojvodinu. Neopisivo mnogo može zahvaliti naročito Subotica, g. Dr. Jovanu Radoniću, koji je najviše doprineo, da ne otpadne od naše države, što joj je pretilo veoma ozbiljno.

Posle konferencije se je vratio na profesorsku katedru, a na izborima 1920. godine izabran je za narodnog poslanika u subotičkom okrugu, koji mu se je odužio na ovaj način za velike njemu učinjene usluge.

Od tada stalno zastupa u parlamentu ovaj okrug i to na opšte zadovoljstvo, koje dolazi do izražaja u svim ozbiljnim i nepristranim krugovima. Više puta je bio vladin delegat u inostranstvu prilikom pregovora, izabran je za predsednika Finansijskog Odbora, što je veoma veliki položaj, jer je ovaj Odbor najvažniji. U važnim pitanjima u oblasti prosvete, finansija i ustavnosti g. J. Radonić ima najvažniju može se reći, odlučujuću reč, što dokazuje, da se ubraja medju najjače reprezentante našeg javnog života.

G. Dr. Jovanu Radoniću priznaju i najjači politički protivnici, da radi odano i nepristrano za opšte narodne interese, da je častan i iskren čovek koji i svojim protivnicima samo dobro želi. Sve je učinio svome okrugu, što je moguće bilo. Njegovom pomoću su postigli gradovi i sela u ovom okrugu, da se vratio iznova jedan deo zemlje, da se ublaži postupak kod oporezivanja.

Narodni poslanik g. Dr. Jovan Radonić je svojim radom i svojim časnim životom i iskrenom požrtvovnošću dokazao da je zavredio i zaslužio to poverenje, što mu je dao narod subotičkog okruga.

G-dja Mara Djordjević Malagurska

Najčasnija i najzaslužnija javna radenica

Rodila se i odrasla je u kući, u kojoj su seje decenijama sakupljali narodni borci, javni radenici. Unuča je pokojnog i časnog bunjevačkog starešine ča Ice Malagurskog. Dobila je vaspitanje i naobrazbu, kao malo bunjevaka. Svršila je škole onda u Subotici najviše, što je velika retkost bila, jer su naše starešine sada još veoma konzervativni bili glede školo-
vajna ženske dece, ali poredica Malagurski je kao i u svemu ostalome napredovala i na ovom polju.

Čim je završila školske nauke, odmah se je bacila na rad za prosvet-
ćivanje bunjevaca i bunjevaka. Za veoma kratko vreme je postala naj-
jači reprezentant sviju naših om-
dinskih akcija. Priredjivala je po-
zorišne predstave, narodne zabave i
nije bilo ni jedne kulturne akcije, da
nije uzela učešća u njima.

Kada je ona vodila naše ženske
pokrete, preživljavali smo najteže
doba anacionalizovanja. Izuzevši
nekoliko školovanih i prosvećenih
bunjevka ostale su sve otstupile od
svoga roda pod teškim uticajem
anacionalnog školskog sistema — ali
kao Malagurska nije klouula. U ko-
koliko je bio jači pritisak, u toliko je
više energije i snage uložila u rad
i na kraju je pobedila.

Pobedila je što najbolje dokazuje,
da je postala popularna, toliko po-
popularna kao niko drugi, da ju je
narod prozvaio svojom Marom i

kada se je to ime spomenulo, svaki
je znao da je to ona.

Sad ako se kadgod opisalo bude,
kako se i što se radilo u bunjevač-
kom narodu za vreme tudjinske vla-
davine, ona će dobiti prvo mesto,
jer je kulturni razvitak bunjevačkog
naroda vezan za njeno delovanje u
takvoj meri, da se nikako ne može
odvojiti.

Mara Malagurska je za to uspeela
usvojem radu, jer nikada nije tra-
žila priznanje, nikada nije očekivala
da joj se oda poštovanje, nego je
uvek žrtvovala sve što je imala i
mogla. U njenim delima se prosto
manifestovala dobrota odanost i
iskrenost. Za to je stekla priznanje
i popularnost, jer nikada nije tražila.

U sudbenim i kobnim danima uje-
dinjenja, kada su se mnogi drugi
povukli bojeći se eventualno tra-
gičnih posledica, ona je stala u prvu
bojnu liniju i izdržala u borbi kao
jedna herojkinja.

Kada je sprovedena u delo ideja
našeg narodnog i državnog jedin-
stva, Mara Malagurska je nastavila
svoj rad, u kojem je naišla na muža,
destognog njoj da dele zajedno sud-
binu, u jesen 1919 god. se je udala
za sadašnjeg velikag Župana g. Dra-
goslava Djordjevića, koji je u njoj
našao dušu savršeno dobru, odanu
i iskrenu.

Kada joj je muž postao veliki Žu-
pan, ona se nije koristila time u mo-

ralnom pogledu, nego je i dalje radila i dalje radi, kao nekada, i dalje je ostala ista ona Mara u svojem narodu, kao što je nekada bila. Radi bez prekida neumorno i bezobzira na more poteškoća, koje se stalno poljavljaju obzirom na današnje prilike. Nastavlja svoje lepo, krasno i časno delo: prosvećuje svoj narod, doprinosi velike žrtve opšte istine i nikada ne traži priznanje i zahvalnosti.

Radovi i dela g-dje Mare Malagurske su pojam postali u narodu i to će ostati navek.

U njenoj duši i u njenoj srcu su obični i to savršeno: dobrota, odanost, i iskrenost.

Neka bude uverena, da joj je narod navek zahvalan i da iskreno želi, da pastigne najveću i najbržu sreću na svetu, I ako ima pravde na svetu, postiće jer je zavredila potpuno u svakom pogledu.

Jedno od njenih najlepši dela je izložba narodnih nošnja, veziva i ručnih radova za vreme velike izložbe, i vašara u Subotici prošle godine.

23 avg. u jutro u 9 i po časova otvorio je ministar trgovine, dr. Krajač, izložbu domaće radinosti. Otvaranju je prisustvovao poljski poslanik g. Okenski.

Ova izložba priredena je u Gradskoj Kući, a izložena je narodna nošnja i ručni radovi. Inicijator ove izložbe je g-dja Mara Djordjević, supruga subotičkoga velikoga župana. Ova je izložba delo njene inicijative i njenoga truda. Njoj pripada i slava hvala za uspeh.

Tom prilikom je ovim karakteris-

tičnim i krasnim govorom pozdravila Ministra, koji je došao na izložbu.

„Gospodine Minisztre!

Stupajući na prag ove izložbe, Vi dolazite na mesto gde ćete videti divne i mnogobronje tvorevine nežne i osetljive duše naše jugoslovenske žene. Videćete sve drhtaje njenoga osećanja i želje, njene radosti i nadanja kako su na jedan skladan i mio način utkane u platno i izvezene unajraznovrsnije rukotvorine. Sve je to toplo, sve je to lepo, sve to doima srca, jer je iskreno osećanje vodilo ruku naše devojke i žene, kada su svoje najdivnije pesme vezle i tkale na platnu i svili.

Gospodine Ministre!

Ja se naročito kao Bunjevka radujem što na delu, na ovim izradjevinama naših tkalja i vezilja iz sviju krajeva naše lepe otaždbine, kao i onih koje su živele i delale pre decenija, pa i stotine godina, mogu pokazati koliko smo jedan i jedinstven narod.

Ono što je kod sviju nas duboko rasno, što je sakriveno u najintimnije kutove naše narodne duše, ono do čega nikakva tuđinska propaganda nije mogla da dopre i da iskrivi i iskvari, to je jedno i isto kod naše sestre u Vojvodini i kod sviju naših sestara, pa ma od kuda one dolezile. Sve je to isto, svuda su motivi zajednički i sve se to na ovoj izložbi da videti na jedan očevidno jasan način.

Zbog toga naša izložba ima jedan visoko nacionalan značaj ov-

de, na ovoj najsevernijoj kapiji i straži Jugoslovenstva“.

Posle toga je g-da Đorđević zamolila ministra da otvori izložbu, što je ovaj i učinio uz jedan prigodan govor, pa se zatim preslo na razgledanje izložbe.

Najveći deo izložbe čini Bunjevačko odelenje, u koje je g-da Đorđević pribrala ogroman materijal. Od naročitoga je značaja to, da su izloženi predmeti u isto vreme i starina. Nošnja i ručni radovi potiču na jedan i po vek od današnjice, a najmlađe izložene stvari stare su preko trideset godina.

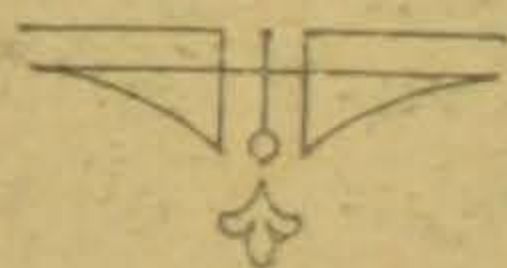
Koliko narodnoga blaga leži u tim starim haljinama i ručnim radovima najbolje se može zaključiti kad pomenemo jedan stari bunjevački običaj. Devojka je pri udaji morala da nosi vrlo veliku spremu. Ona je nosila upravo toliko, da za života nije imala potrebe da za sebe lično išta kupi. Šta više uvek se gledalo da od te ponete spreme pretekne stogod i za potomstvo. U udavačkoj spremi bunjevačkih devojaka bivalo je po stotinu i više pre-

gača, po toliko košulja, na desetine ponjava, sukanja i svega ostaloga.

Sa svim je prirodno, da se pod uticajem takvoga običaja razvila ogromna utakmica u ručnim radovima. Najbolje što je ta utakmica dala, jesu tako zvane „začunčanice“. To su košulje od beloga platna, tankoga kao paučina. U to su platno, odbrajanjem žica, utkivane šare u narodnim motivima, a po ivicama je iglom rađena šupljika. Začunčanice su nešto najbolje u ženskim radovima ovoga kraja. One upravo spadaju među naše stare nacionalne dragocenosti ove vrste.

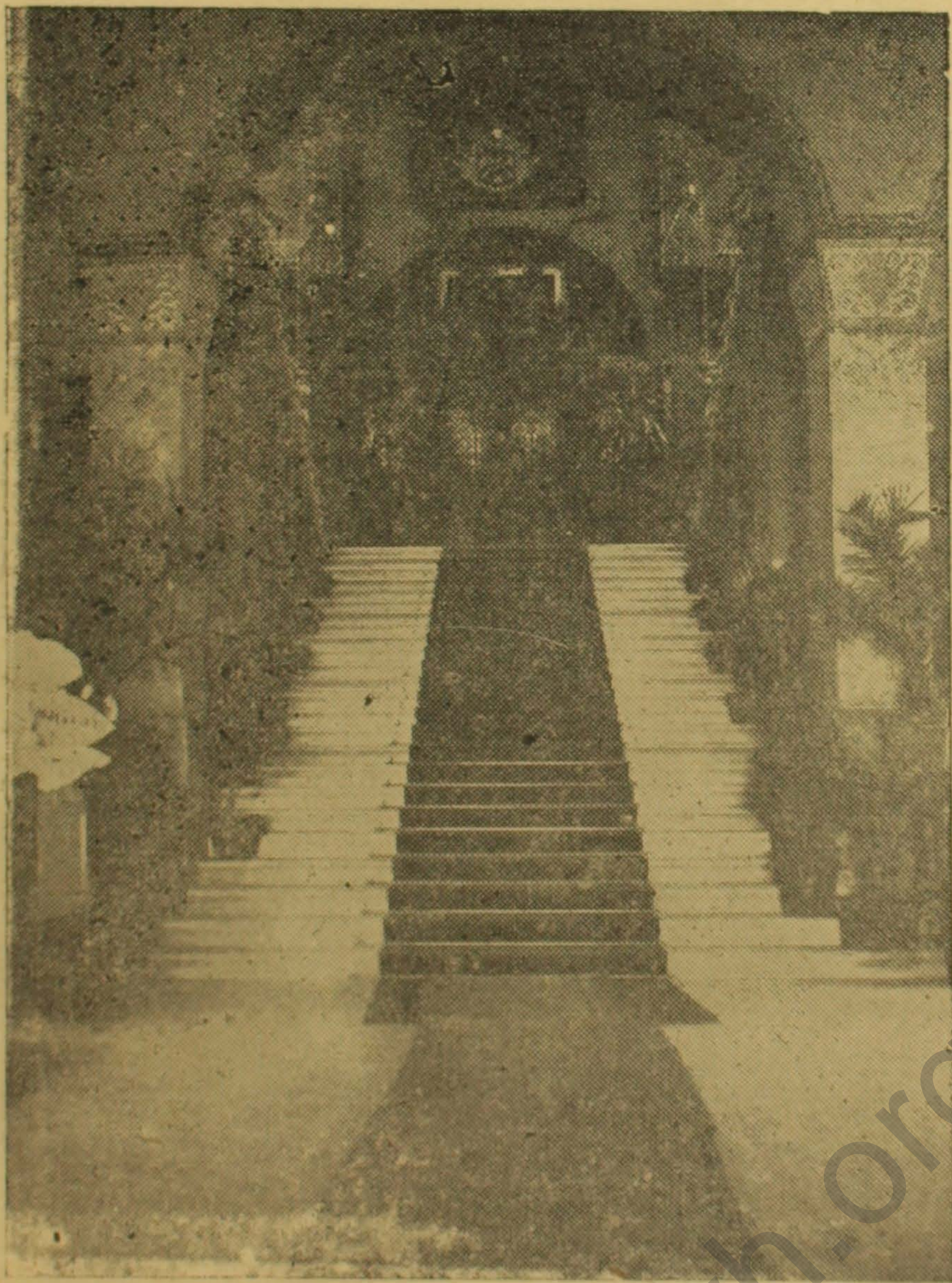
Ne manje je interesantno i odelenje Bačvanskih i Baranskih Šokica. Savršeni stari ručni radovi, rukavi košulja sa crnim vezom na tan kome belome platnu, ili filigranski vez zlatom u narodnim motivima neobično su lepi i interesantni. Valja napomenuti da su od svih krajeva našega naroda Bačvanske i Baranjske Šokice i danas najviše sačuvale narodni ručni rad sa narodnim motivima.

★

Sa izložbe jugoslavenskih narodnih
rukotvorina održanoj u Subotici od 22. aug.
do 31. 1925. godine

Svečani ulaz u Gradsku Kuću u kojoj je priredjena izložba

Sa izložbe jugoslovenskih narodnih
rukotvorina održanoj u Subotici od 22. aug.
do 31. 1925. godine

Stare bunjevačke ćurdije

Sa izložbe jugoslovenskih narodnih
rukotvorina održanoj u Subotici od 22. aug.
do 31. 1925. godine

Bunjevačko Odelenje

Odbora izabrani su: Marko
Jurić narodnog poslanika.
nog posl nika, a za počas
nika Zemljoliske Kasine.
5. aprila, naredn
narodni poslanik, po
22. maja prec
žati 22. maja 192

Kronika „Zemljodilske Kasine“ u prošloj godini

21. novembra 1924. godine na sednici Upravnog Odbora a na predlog člana odbora Bele Futo, reši se jednoglasno, da na konferenciji obadva subotička izborna sreza, odnosno izborna okruga, na dan 23. novembra za listovodju nosioca liste za subotički izborni okrug g. dr. Jovana Radonića profesora univerziteta i bivšeg narodnog poslanika, a za subotička dva sreza g. Marka Jurića bivšeg narodnog poslanika, kandiduju.

7. decembra na sednici Upravnog i Izvršnog Odbora, za izvršenje izbora, izabrani su od strane Zemljodilske Kasine sledeći članovi: Sime Bašić Palković, Bela Futo, Jaša Mačković i Djuka Marković.

1. februara 1925. godine Upravni odbor odlučuje da će ovogodišnju zabavu, »Veliko Zemljodilsko Prelo«, održati na vašar t. j. 22. februara u prostorijama Gradskog Pozorišta. U priredjivački odbor ušli su: Sime Bašić Palković, Djuka Ivandekić, Jašo Mačković, Bela Futo, Sandor Neorčić, Marko Vojnić Zelić i Grgo Vukov.

8. februara, na izborima za narodne poslanike izabrani su za subotički okrug za narodne poslanike: g. dr. Jovan Radonić, a za subotički srez: g. Marko Jurić.

8. marta, na sednici Upravnog Odbora, Predsedništvo saopštava, da se na Ludašu osnovala filijala Zemljodilske Kasine, dalje se rešava, da će se godišnja glavna skupština održati 22. marta 1925. god u prostorijama Zemljodilske Kasine.

22. marta predsednik Zemljodilske Kasine, g. Marko Jurić narodni poslanik, podnaša ostavku na predsedništvo.

5. aprila, vanredna glavna skupština izabere za predsednika Zemljodilske Kasine: g. Ivana Crnkovića bivšeg narodnog poslanika, a za počasnog predsednika izabere g. Marka Jurića narodnog poslanika. Na upražnjena mesta Upravnog Odbora izabrani su: Marko Jurić, Andrija Kujundžić i Jašo

Dulić. Za zamenike Upravnog Odbora: Joso Dulić, Lazo Mamužić i Sime Rudić.

2. avgusta, Upravni Odbor rešava, da prigodom petogodišnjeg opstanka Zemljodilske Kasine održi jednu zajedničku večeru na Paliću.

Bunjevke u Dvoru

— *Sjajan prijem* —

Na poziv Beogradskog društva Kola Sestara otišla je jedna grupa Bunjevaka u Beograd da prisustvuje sveslavenskom kostimiranom balu, koje je pomenuto društvo priredilo 5. t. m. u svojoj palati.

Od Bunjevaka su pošle sledeće gospodje i gospodjice: g-dja Rozika Stipić, gdja Matija Futo, gdja Teza Eškut, gdja Mara Djordjević, gdja Liza Ivandekić, gdja Klara Ivandekić, gdja Mariška Lipoženčić, g djica Marg ta Ivandekić, g djica Teza Stipić, g djica Nanika Romić i g djica Kata Stipić.

Na Beogradskoj stanici su dočekali Subotičke delegate gospodje iz najboljih beogradskih krugova i posle srdačnoga dočeka i upoznavanja povelili gošće u privatnim automobilima i namestili ih u najotmenije i najbogatije beogradske familije.

Istog dana u pet sati je zakazan zajednički čaj od Kola Sestara, a posle čaja su posmatrali svi zalazak sunca sa Kalimegdana, i razgledali park i divan izgled na Savu i Dunav. To je slika, koju retko koja varoš ima u svetu.

Vraćajući se sa Kalimegdana razgledali smo veliku i modernu g. Marka Vuletića a posle radnju g. Kukulidesa, narodne ručne radove sve vrste: veziva, tkiva i zlatarskih ručnih radova.

Istoga večera prisustvovala su Bunjevke otmenoj i raskošno kostimiranoj zabavi Kola Sestara. Pokraj divnoga šarenila i vezova naših narodnih kostima iz raznih krajeva, veliku pažnju su privukli na sebe naši stari bunjevački kostimi. Sa zlatom

vezene košulje, portuni prusluci, čurdije i debela starovinska svila na peruške i na velike grane, koja na žalost već sasvim izčezava, očarala je beogradjanke.

Svi prisutni su se zainteresovali za Bunjevke, svima su bile predstavljene, počevši od gospodja stranih poslanika na

našem dvoru, kao i gospodja naših ministara i sav otmeni Beograd, koji se na ovu zabavu skupio, sa iznenadjenjem se divio čistome i lepome jeziku koji je sačuvan u moru tudjinštine, čudili se ovoj tipičnoj slavenskoj lepoti naših žena. I oduševljenju nije bilo kraja, kad su se upoznali i videli i jedni i drugi kako smo sasvim isto, potpuno isti jezik, isti likovi, isti običaji.

Vrhunac oduševljenja je nastao, kada se zasviralo Bunje-

vačko kolo i stasite Bunjevke od srca zaigraše svoje talasasto i kratko Bunjevačko kolo. Sve živo na zabavi uhvati se s njima u kolo i na opšti zahtev uz burno pleskanje još jednom ponovo je odigrano Bunjevačko kolo. Oko ponoć su Bunjevke pogošćene u raskošnom bifeu u palati Kola Sestara.

Pred zoru se Bunjevke razišle sa svojim domaćinima, da bi se odmorile, jer ih je za sutra dan čekao obilan program.

Drugi dan u jutro u društvu Beogradskih dama posetile su Nar. Skupštinu, gde su prisustvovala govoru ministra Vojnog. Zatim je pogledana izložba slikarska i vajarska u palati izvozne Banke. Na ručku je bila svaka kod svojih domaćina. Posle podne je bio zakazan sastanak kod mile i veoma zaslužne predsednice Kola Sestara g djice Mirke Grujić. Posle posluženja i srdačnoga razgovora krenula se cela grupa na čelu sa g djom Hristić i g djicom Mirkom Grujić u dvor. Dvorski maršal general Hadžić sa dvorskom damom gospođom Hadžić i adjutantom kraljevim puk. Dimitrijevićem pozvali su delegaciju u veliki roza salon u Novom Dvoru. Postavljeni u krug čekali su dolazak Njihovih Veličanstva, Kralja i Kraljice. Tačno u pet sati najavio je general Hadžić: »Njihova Veličanstva Kralj i Kraljica!« ... Velika dvokrilna vrata se otvorila i svi prisutni duboko se pokloniše Kralju i Kraljici. Kralj i Kraljica srdačno odpozdrave i gospodja Hadžić i g-djica Grujić predstavile gospodje prvo Kraljici a zatim Kralju. Bunjevke je predstavila gospodja Djordjević Njihovim Veličanstvima. Njihovo Veličanstvo Kraljica izrazila je žaljenje na engleskom jeziku što ne vlada još dobro srpskim jezikom da bi mogla porazgovarati sa svakom članicom delegacije. G dja Djordjević je prevela kraljičine reči i bila tumač između Kraljice i naših.

Kralj se zadržao u razgovoru sa svima gospođama i gospođicama raspitajući se o njihovim familijama i o prilikama u Subotici. Svaka Bunjevka je odgovarala sasvim slobodno okuražena blagim osmehom Njegovog Veličanstva Kralja. Među ostalim zapitao je jednu Bunjevku, koja je dvovlasnik, kako ide sa dozvolama dvovlasnika preko granice? Ima li poteškoće prilikom nabavljanja ovih dozvola? Okuražena ovakovom ljubaznošću Njihovih Veličanstva jedna od dama izrazi želju sve

delegacije da bi od svega srca rado želeli videti Njegovo Visočanstvo prastolonaslednika Petra i na naše iznenadjenje Kralj i Kraljica odmah izdadu nalog da se donese Njegovo Visočanstvo. Kraljica majka primi u naručaj prestolonaslednika noseći ga u naručju pokazivala ga celoj delegaciji. Svi su bili očarani i do suza ganuti ovim veličanstvenim prizorom. Kralj se presretno smešio i tumačio damama da je Prestolonaslednik sada malo kenkav jer mu probijaju prvi zubići. Takodje je izjavio da mu je kosica bila ranije posve crna a u poslednje vreme počela plaviti. Naše su Bunjevke na to odgovorile Kralju da tako obično biva kod male dice, ali da će Mu docnije svakako kosa opet postati crna. Iz svega se videlo da bi Nj. V. Kralj želeo da mu sin bude crnomanjast.

Naš mali Prestolonaslednik je osobito lepo dete. Naročito su mu divne očice koje su crne ko ugalj, žive i izrazite. Dokle ga je Kraljica pokazivala našim Bunjevkama, koje su Mu sve redom cvrkutale i mazile Ga, On je živodno mahao ručicama čas hvatajući Kraljicu za kosu, a čas pružajući ručice na bogato izkićene kapice, koje su naše žene imale na glavi.

Pošto je dadija odnela Prestolonaslednika. Kralj i Kraljica su još izvesno vreme ostali u razgovoru sa prisutnima, a posle su se i oni povukli u svoje odaje.

Onda je Maršal dvora izjavio da su Kralj i Kraljica pozvali sve prisutne na čaj u dvorski bife. Tu su svi počašćeni engleskim čajem, pivom, sendvičima, tortama, bonbonama, likerom i drugim napitcima i raznim tistom. Sve je naravno bilo kraljevski bogato i ukusno. Na rastanku Maršal dvora doneo je jedan svežanj fotografija Kraljice sa Prestolonaslednikom u velikom formatu, i izjavio da Kraljica svakom posetiocu poklanja po jednu sliku za uspomenu. Zatim su adjutanti doneli škatulje sa cigaretama koje se specijalno spremaju za Kralja i rekao, da to Kralj šalje muževima, očevima i braći prisutnih dama. Zahvalivši se najlepše one su otišle iz bifea kroz Bosansku sobu, koja je sva ukrašena narodnim rukotvorinama. Čak su i zidovi i plafon izradjeni u dvorezu u bosanskom stilu. Kažu da je po bogatstvu i svojoj umetničkoj vrednosti ovaj salon, retkost u celoj Evropi.

Na izlazu iz dvora naše je dočekala velika gomila radoznalog sveta, jer se već bilo razčulo da su Bunjevke primljene u dvoru. Svet se toliko tiskao oko naših Bunjevaka da su redari morali praviti puta.

Iz dvora otišle su sve kod ugledne familije Bajloni na čaj, gdje je već čekao cvet Beogradskih dama i omladine naše Bunjevke gde su proveli uz pesmu i igru celo večer osećajući se u otmenim salonima, kao kod svoje kuće, jer su osetile iskreno gostoprimstvo i bratsku ljubav. Iz ovoga doma svaka je ponela kući u srcu divne uspomene.

Treći dan vožnja automobilima po gradu, čevapčići... srpski specialiteti. Toga dana su bile Bunjevke na ručku kod plemenite gospodje Spasić snaje Nikole Spasića dobrotvora srpskoga naroda. Gospodja Spasić otvorila nam je celu kuću sa bogatim nameštajem, otvorila je svoju dušu i prigrlila nas kao srpska Majka svoju decu.

Ladjom smo otišli u Zemun da bi videle one Bunjevke ladju i vodu, koje se još nikad nisu ladjom vozile i posle povratka iz Zemuna priredjen je oproštajni čaj u Kolu Sestara gde su opet u društvu provele nezaboravljene časove. Oprostile se od članica gostoprimnih sestara krenuli za pozorište gde su čekale tri lože u parteru svoje gošće Bunjevke. U pozorištu je davan Faust sa gostovanjem Ade Poljakove baletkinje. Igra kao i pokretna pozornicu sa sjajnim pozorištem očarale su Bunjevke.

Cetvrtoga dana sa teškim srcem oprostile se Bunjevke od svojih domaćina, i u pratnji svojih gostoprimnih domaćica i Beogradskih najotmenih dama izašle na stanicu. Uz uzvine: »Sretan put!« »Zbogom!« »Do vidjenja!« brzi voz je krenuo za našu Suboticu bilu.

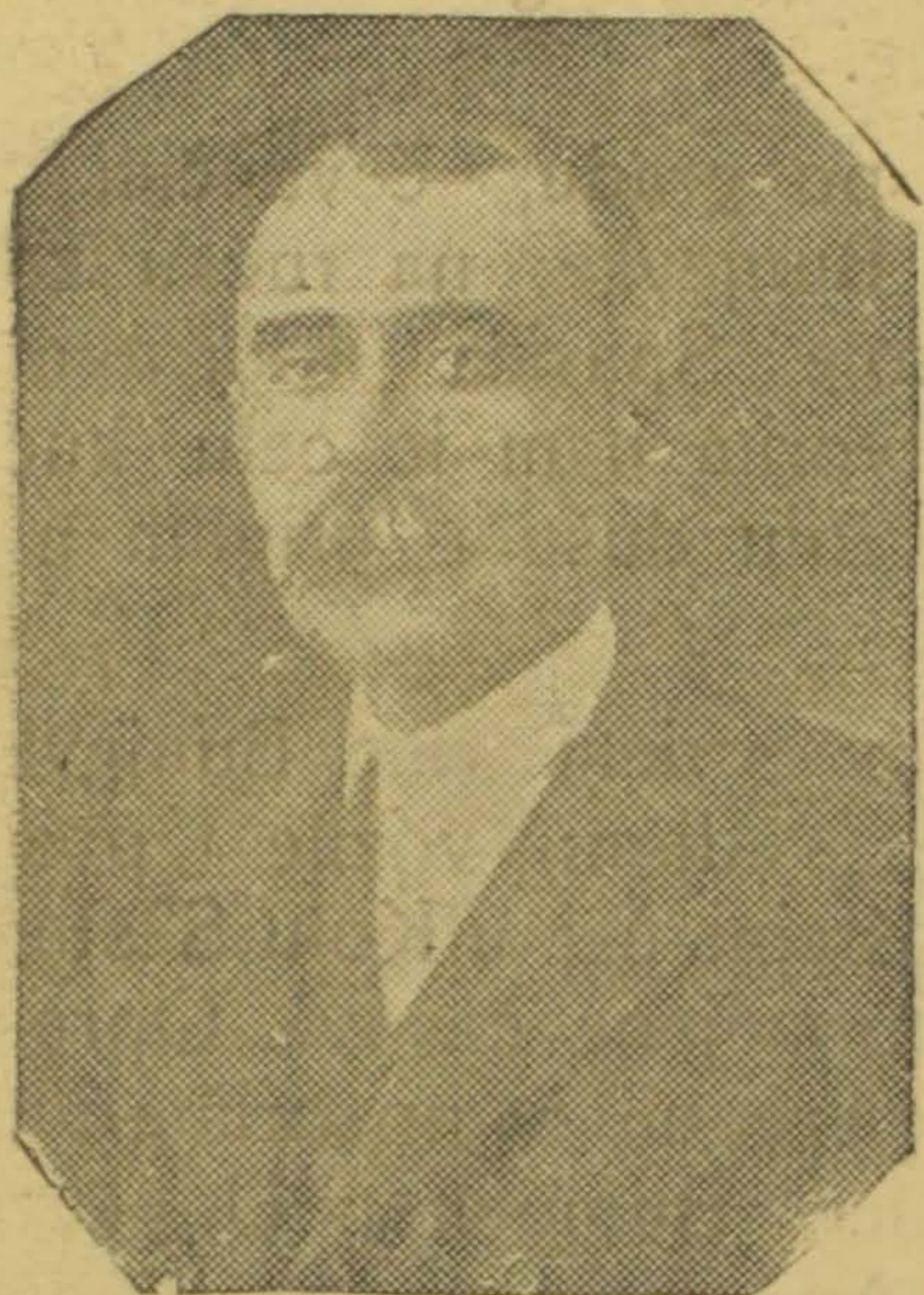
Bunjevka.

Ivan Crnković

Jedno zaslužno odlikovanje

Nj. V. Kralj Aleksandar odlikovao je ordenom Beloga Orla bivšeg narodnog poslanika, posednika g. Ivana Crnkovića za zasluge stečene u radu na javnom polju i za zasluge koje je stekao glasanjem za Vidovdanski Ustav, kada je u ime

Bunjevaca odlučno istupio protiv separatizma i neprijatelja narodnog i državnog jedinstva. Odlikovanje g. Ivana Crnkovića je naišlo na opšte odobrenje, jer svaki zna, da je zaslužno. On je jedan od onih retkih Bunjevaca, koji je ispovedao iskreno svoje slovenstvo, koji je otvoreno istupio i u obranu bratstva između Srba i Bunjevaca. Svoju ljubav prema braći Srbima je pokazao time, da je postao član narodne radikalne stranke i stavio se na čelo pokretu iz kojeg se rodila Zemljodilska Kasina. Ze-

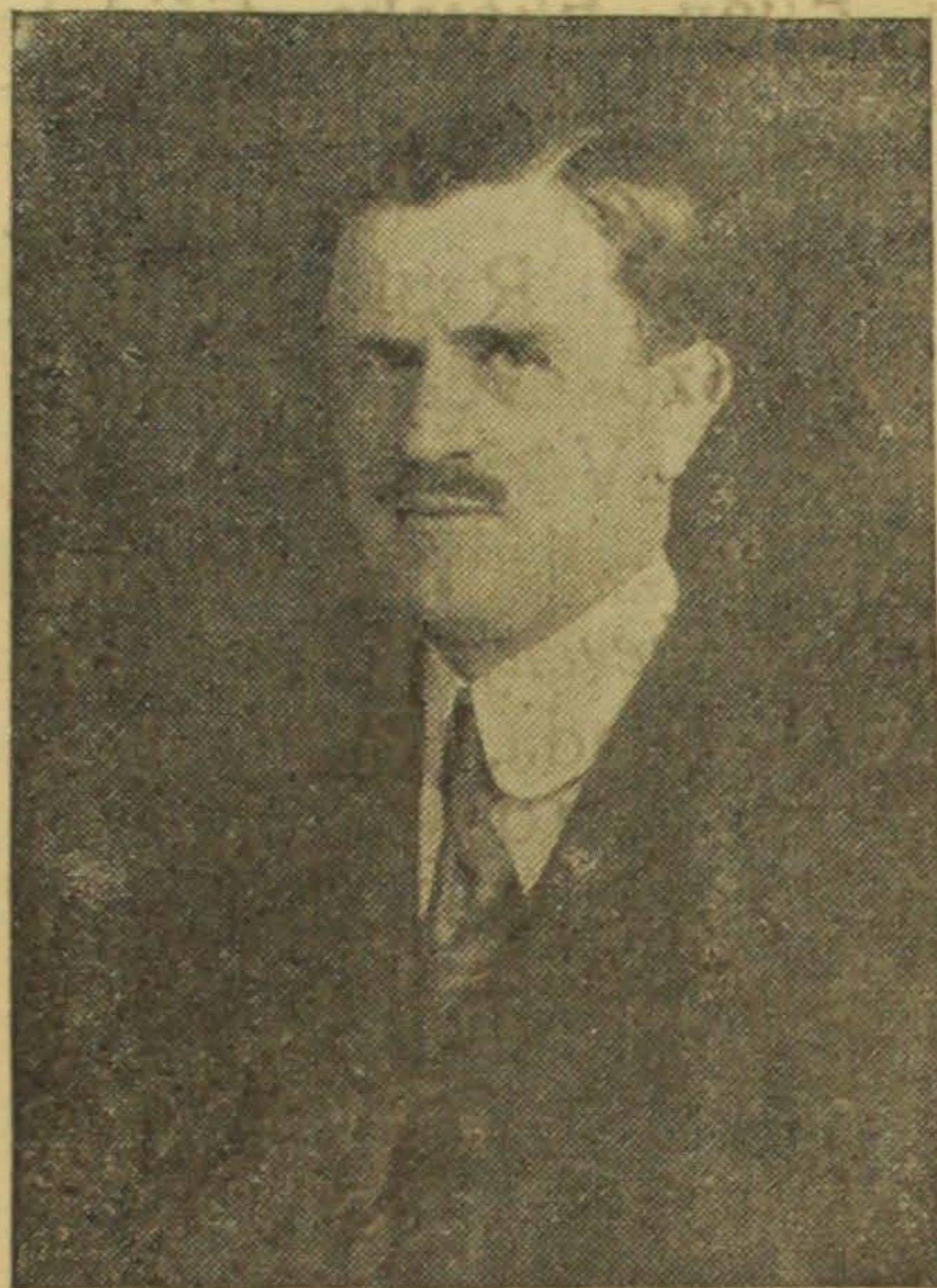
mljodilska Kasina je postala središte Bunjevaca i Srba i imaće u budućnosti veoma važnu ulogu. Godine 1920. izabran je za narodnog poslanika. Postao je prvi predsjednik Zemljodilske Kasine. Ove godine je ponovo izabran i radi za opšte interese i za bratstvo između Bunjevaca i Srba. Čestito i rodoljubivo građanstvo želi, da g. Crnković i dalje radi, jer je na to pozvan kao jedan od naših najboljih starešina.

Uzorno imanje i stočarstvo Julije Lelbacha na Zobnatici

O uzornom imanju i stočarstvu Julije Lelbacha se zna u svim privrednim i poljoprivrednim krugovima u srednjoj Evropi. Julije Lelbach je jedan od onih poljoprivrednika, koji ne polaže pažnju isključivo na zemlju, nego i na stočarstvo i to naročito na konjogojstvo. Najlepše i najbolje konje za priplod i za trke je dao g. Julije Lelbach. On sam budući stručno obrazovan stoji na čelu svoga imanja i to naročito konjogojstva. Već pre rata je bio poznat kao jedan od najagilnijih učesnika na trkama u Beču, Budimpešti i u ostalim svetskim gradovima. Od ujedinjenja ovamo njegova trkačka grla prosto su osvojile teren, te nema trke u državi, u kojoj nije učestvovao i odneo prve nagrade. Trke u Beogradu, Zagrebu, Sarajevu i Subotici su dokazale, da se sa grlama Julije Lelbach ne može takmačiti niko. Njegove kobile za priplod i njegova ždrebad su prve nagrade odneli na svakoj dosadašnjoj izložbi. Na velikom vašaru i izložbu priredjenom u avgustu 1925. godine u Subotici dobio je dve prve nagrade za uspeh oko priploda konja i za uspeh oko gajanja istih.

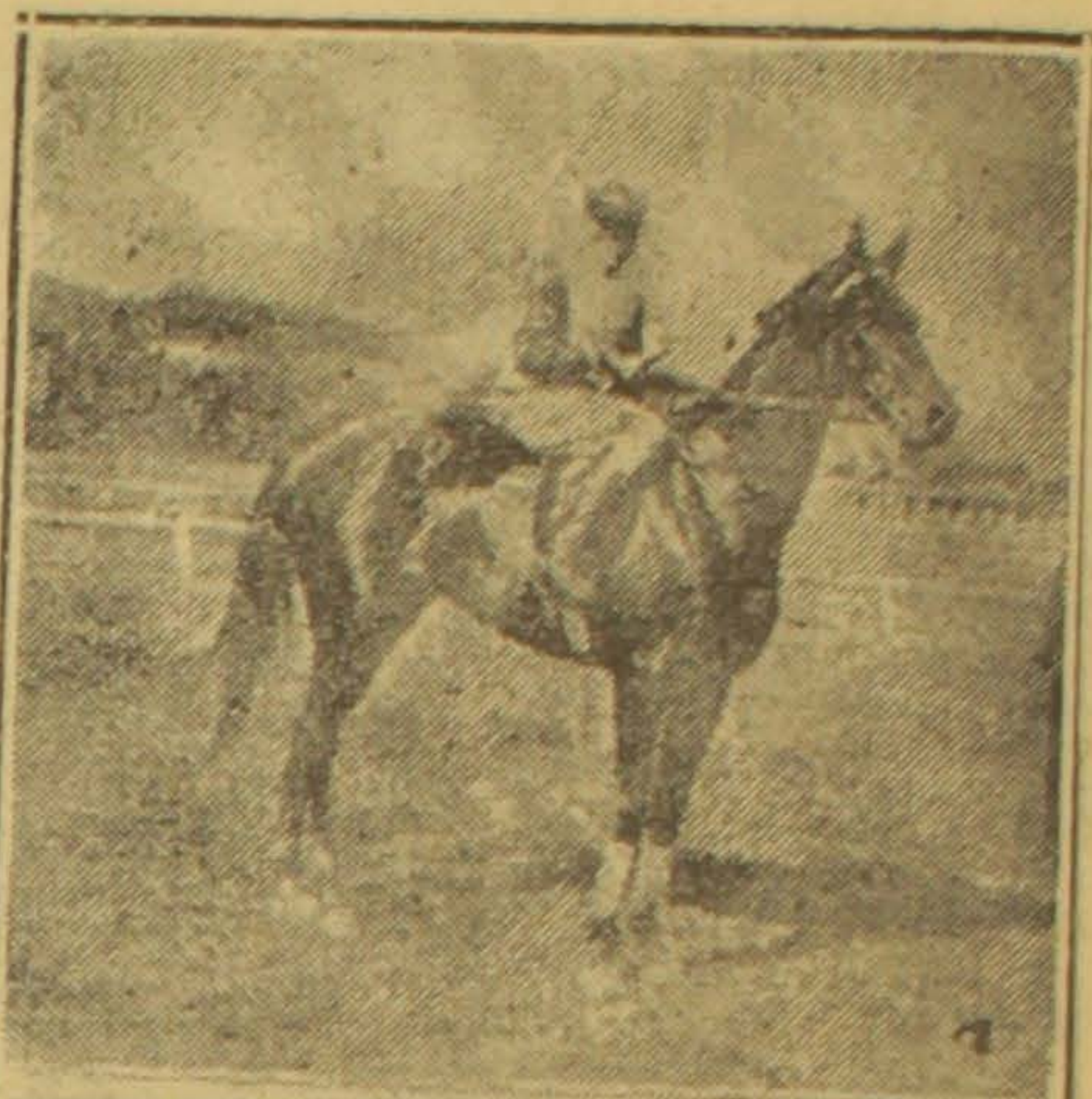

Ima oko 300 konja, 120 kobila za priplod, 7 ždrebaca i sa 80 ždrebadi. Broj trkačkih grla koji su u stalnom treningu je 27. Konjogojstvo se sastoji iz punokrvnih, polukrvnih i američkih grla koliko je poznat u svetu, najbolje dokazuje, da je poljka vlada kupila od njega više konja, a koliko su mu jaki konji na trkama najbolje dokazuje, da su njegova grla odnele ove godine jugoslavenski derbi i prvu nagradu grada Beograda.

Otkako mu učestvuju gila na našim trkama, on je postao prvak među učesnicima. Najčuvenija grla su mu, koja su odnela prve nagrade: Andjal, Bauli, Babatündér, Balerina, Babona, Balaton, Barát-nő, Éljen, Ekoleks, Fájdalom, Fényeš, Finóár, Čavaler, Djöndj-harmat, Ispán, Komita, Lihipp, Marci, Példa, Rabló, Riadó, Šeljem, Sohaj, Szökevény, Terno, Titkár, Tündér i Vikar.

Najčuvenija grla su među ovima: *Szökevény*, k je je odnelo 36 prvih nagrada, *Rablo*, koje je odnelo derbi 1925. godine, *Éljen*, koja je odnela prve nagrade ne samo u ravnim trkama, nego i u preponskim, *Gyöngyharmat*, koje

»Sökevenj« pobedloc 36 prvih nagrada.

je pobedilo ispred svih dvo-godišnjaka.

Za kvalitet Lelbachovih konja je važno napomenuti, da na trkama stalno tuku konje Djoke Dundjerskog, jednog od najčuvenijih tačmaca. A ostale poznate povonte. Da se ovo stočarstvo može održati, i imanje se drži u najboljem redu. Među prve se ubraju u srednjoj Evropi njegovo kravarstvo i bikarstvo i sve ono što se odnosi na jedno prvoklasno imanje. Na izložbi i vašaru u Subotici su u zasebnoj dvorani bili

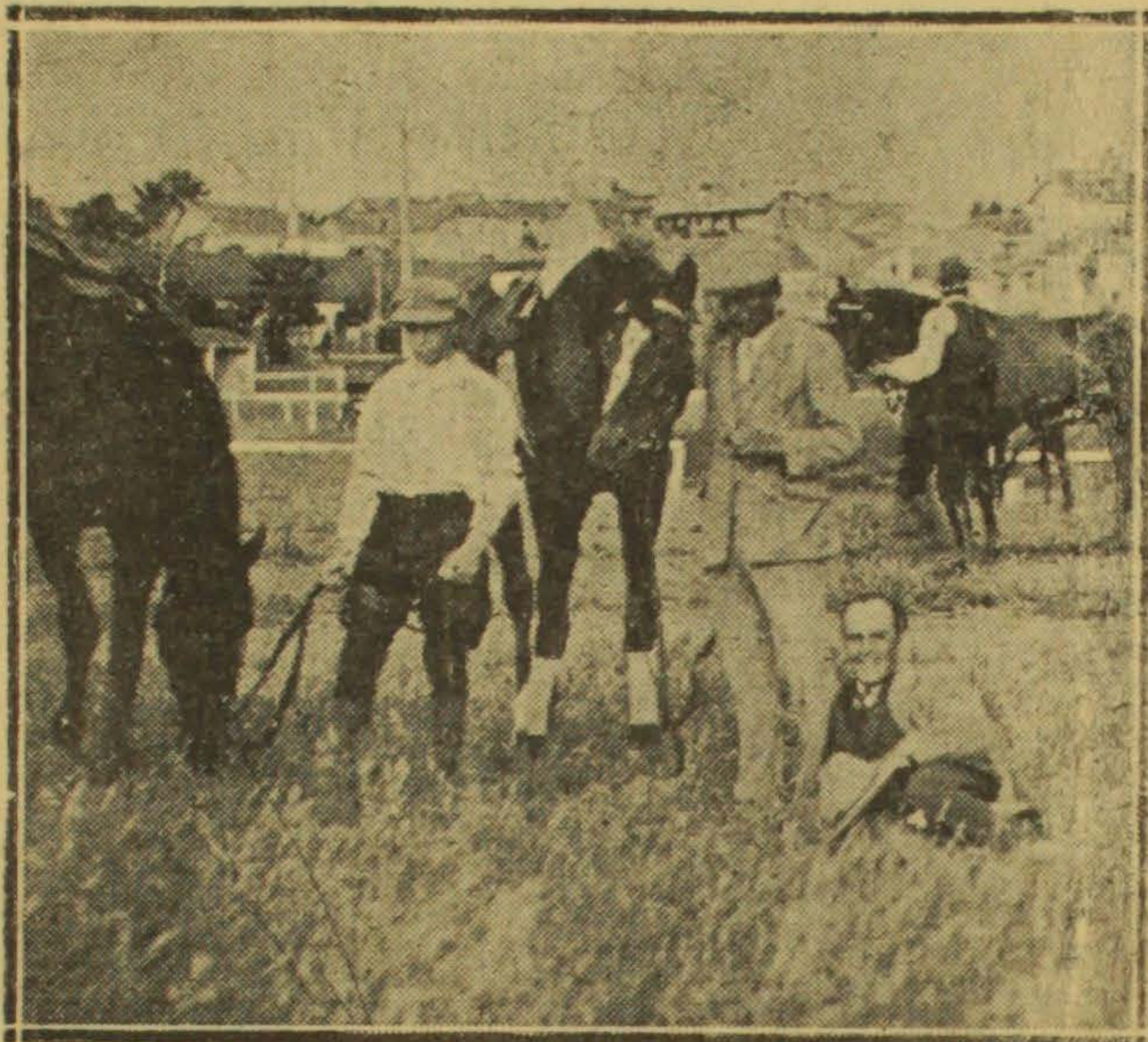
»Rabló« pobedloc Jugoslavenskog Derbija za 1925. g.

zloženi prikazani publici i javnosti svi produkti njegovog uzornog manja. Svaki je gotovo sasvim očaran napustio dvoranu u ubedjenju da ovako nešto nigde nema osim Lebacha. U ovoj dvorani je izložena preparisana koža jednog od ona četiri konja koji ma se je uvezio Kralj Aleksandar u Suboticu.

Julije Lebach spada medju one naše ekonomije, koji ne malaksavaju,

koji se ne boje nikakvih zapreka. Za to je dosada uspevao i uspeti će još više u svakom pogledu, jer ko radi i ko stvara, taj mora pobediti.

»Rablo« i »Éljen« posle treninga.

„PRIMARIUS“ Subotička Kemična Industrija

Stručni odeljak telefon 885. Kancelarija i fabrika Majšanski vinograd 137.

Fabrikati su najbolji na svetu i pošto su najbolji, ujedno i najjeftiniji

PRIMARIUS lepenke za pod
 PRIMARIUS kožne lepenke za krov
 PRIMARIAS lepenke za izoliranje
 PRIMARIUU peščane i šljunčane lepenke
 PRIMARIUS produkti od kamenugljenog katrana

PRIMARIUS garantovani pljiva-jući kolomaz sa zaštitnom markom „Osovina“

PRIMARIUS kolomaz u kvalitetu nenadmašivan

Paziti pri kupovanju ovih fabrikata na našu zakonito zaštićenu marku

PRIMARIUS u vidu Osovine.

Druge fabrikate nemojte primati.

Sorka

Otidite Vladimiru,
 Podajte mu sliku moju
 Da ga ona kad-kad seća
 Na nesrećnu dragu svoju.

Recite mu da priznajem
 Da sam njemu bol zadala;
 Recite mu da sam za to
 Sto puta se pokajala.

Recite mu, da ga ljubim
 Od ženskinja više sviju
 I da za njim oči moje
 Potocima suze liju.

Recite mu što jasnije
 Kakve su mi duše rane;
 Predočite najzad njemu
 Sve što god ga mož' da gane.

A samilost kad ga svlada
 I jeza mu srcem prodje,
 Molite ga, moja draga,
 Molite ga da mi dodje.

P. Pekić.

13. novembar 1918.

Dolazak srpske vojske u Suboticu.

Kišovito-snegovit dan je bio. Po no ništa, pošto se je situacija me-gradu se mnogo govorilo — po njala svakog trenutka. vojnjo i nepovoljno. U narodnom veću (odboru) je veoma raznovrsno bilo raspoloženje. Jedni su do skrajnosti bili deprimirani, jer su čuli, da se je srpska vojska povukla iz

Oko tri sata posle podne su se skupili svi članovi narodnog veća, Svaki je pozvan sa naročitom opomenom, da dođu pošto je bilo stavljeno na dnevni red pitanje načel-

Novog Sada u Srem i neće doći u nika grada. Sednica je bila veoma Suboticu, drugi su čuli, da će sve burna, jer su se razilazili članovi članove narodnog veća pohapsiti sa ondašnjim vlastima u tome dali noćas i odvesti u Nemačku, treći da se bira načelnik, ili da narodna su čuli, da će ih poubijati, četvrti garda najpre dobije oružje Nisu se su pak sa najvećim entuziaznom mogli sporazumeći, te je debata bi- uveravali ostale, da se je krenula la veoma oštra i jaka. Naročito je iz Novog Sada i da će najkasnije naglašivao pop Blaško Rajić, da bu- sutra biti ovde. — Sve i sva se pri- njevačko-srpsko narodno veće mo- čalo, međutim niko nije znao sigur- ra dobiti u prvom redu oružje za

svoju narodnu gardu, pa se tek onda može preći na rešavanje ostalih pitanja. Kada je debata najburnija bila, kada su se strasti već tako rasplamtile, da se gotovo ništa nije moglo čuti, upadoše u dvoranu narodnog veća kancelista županiskog zvanja g. Ivan Marcikić i javiše:

— Major Bodi telefonira sa žedničke stanice, i pita, da li prima Subotica srpsku vojsku, ili ne?

U ovom momentu je tako prestala burna debata, kao da je nije bilo i sa neopisivim oduševljenjem, sa instinktivnom i intuitivnom iskrenošću su svi prisutni hrli li iz dvorane, koja je za nekoliko trenutaka sasvim prazna bila.

— Dolaze!

— Svi na stanicu!

— Konjima u Ker, u Gat, u Bajmok, u Šandor, u Novo Selo i u srpski kraj! Neka dođe na stanicu bunjevačka i srpska raja!

— Kasno je, noć je!

— Pazimo, što radimo! Može biti da su to od zelenog kadra, čiji ljudi su se već pre nekoliko dana pre bacili kod Palanke i Iloka u Bačku i hoće da opljačkaju grad!

— Imaš pravo, nije ni to isključeno!

— Dobro je na sve misliti u ovim vremenima!

— Hoće li im praviti smetnje vlasti?

— Ne boj se! Neda gedža praviti sebi tako lako smetnje!

— Ja ih poznajem sa fronta!

— Ko će ih pozdraviti?!

— Lako će se naći!

Ovakovi glasovi, razgovori i pitanja su davali jedni drugima čla-

novi narodnoga veća kojima se je uz put priključilo mnoštvo sveta, dok nisu stigli do željezničke stari- ce, koja se na glas da dolazi srpska vojska, za jedan momenat dupkom napunila sveta bez obzira na veru i narodnost.

★

Oko pola sedam sati peron prosto posut svetom. Na sve strane ljudske glave. Svaka je uperena licem na kolosek prema jugu.

Svi su vagoni stali. Željezničari stoje na prvom koloseku i oštro gledaju prema jugu, otkuda dolaze vozovi iz Novog Sada.

Prolaze minuti, ali vrlo lagano.

— Svakome Slavenu tako kuca srce da drhće od neizvesnosti, od tajne radosti koja je pred najvećim događajem i od bojazni sa predviđenjem da će sve propasti u zadnjem trenutku.

Sneg i kiša lagano padaju. Razgovaraju se ljudi ali sve laganije, sve tiše. Snage neizvesnosti sve većma zanemljuju ljude u koliko se približava momenat, kada sve ima postati jasno i stvarnost.

— Eno svetlo! čuje se jedan glas.

— Već ga nema. -- Dodaje drugi.

— Čuvari pruge na teretnoj stanici gledaju nešto — završava treći.

Ponovo prolaze trenutci, kada jednom jedan željezničar mahne sa lampom u ruci stojeći na prvom koloseku i doda:

— Voz iz Novog Sada.

U drugom trenutku željezničari već postave signale sa lampom na prvi kolosek i svaki stane na svoje mesto, kao uvek, kada voz ulazi.

Prolaze trenutci ponovo. — Govori i primedbe sve ređe. — Kako

se približava voz, rastu u mraku lampe pred lokomotivom.

Kada su lampe prirodno velike i iz mraka se polagano razbiraju linije vlaka, nastupa u svetu potpuna tišina, tišina, kakova nije bila, biti će biti, kakova nastupa u čovečjem sreću u momentu kada postane sasvim iznenada prava stvarnost od najneizvesnijeg sna.

Tišina. Sneg i kiša padaju sitno. Voz ulazi vrlo mirno, lagano, ali sigurno. Sada je lokomotiva pred lju dima. — Jedan naoružani vojnik stoji kod ložionice lokomotive iza leđa ložača i vozovođe. Vojnik je visok, razvijen, lep, prirodan. — Gorostas. — Sada je kod perona prvi vagon, mračan. -- Nevidi se iz njega ništa.

Sada je drugi vagon i voz stane.

Šest sati, 35 minuta i 27 sekundi je po satu stanice. Lokomotiva i dva vagona su baš jednako pred peronom. — Svet prosto nem. — Ni ko ne sme da progovori. Prođe dva tri trenutka, kada potpuno prestane hukanje lokomotive. Vojnik, koji stoji iza leđa ložača i vozovođe, lagano skine pušku sa ramena, i u sledećem momentu čisto lepo i ubedljivo kaže:

— Dobro veče!

Glas mu još ne odzvuči kada iz stotinu grla zaori:

— Živili! Živili srpska vojska i za tren su svi preko perona, kod, oko i na vagonima, otkuda brzo prosto jedan preko drugoga skaču srpski vojnici. — Griženje, ljubljenje na sve strane, koje traje više minuta i prekidaju ga nezaboravni govori g. g. Dr. Manojlovića i Dr. Jovana Petrovića.

Zatim se sazna za nekoliko minuta da je došao jedan bataljon srpske vojske pod komandom podpukovnika g. Ante Prvulovića.

Odmah zauzmu poštu i telegraf na stanici i na taj način preseku veze sa Budimpeštom i Bečom i pod komandom poručnika Žarka Petrovića sto trideset vojnika se pošalje u Almaš i u Baju. --

Srpska Vojska uđe zatim odmah u grad. Zauzme glavnu poštu i telegraf, razasašlje svoje patrole po ulicama koje prvi put krstare te noći u Subotici.

Oko četiri sata u zoru stiže jedan puk pod komandom pukovnika Krupeževića i jedna baterija artiljerije pod komandom potporučnika Dragoslava Đorđevića, — koji zauzmu sve vojne postaje nemačke i austrijske vojske.

Kada je osvanuo 14. novembar Subotica je već bila pod zaštitom bratske srpske vojske a njeni Slaveni spašeni i slobodni.

Jedan učesnik.

zkh.org.rs

Malo šale

POJAM O SLIJEPOM CRIJEVU

„I zamislite, gospodjo Perić: Nakon operacije slijepoga crijeva moj je muž toliko oslabio, da važe za čitavih sedam kila manje!“

„Ta nemojte, ja nisam nikada ni slutila, da je to slijepo crijevo toliko teško.“

TAKO LUD NIJE

Zaljubio se gospodin Rosenbaum ali ljubav mu se nije uzvraćala. Odluci on jednog dana da se, ubije i to na poseban način. Pojede čitavu kutiju paste za cipele i legne u krevet. Dotrči liječnik i upita ga:

— Nesretniče! Šta ste učinili?

— Otrovao sam se.

— A što ste pojedili?

— Pastu za cipele.

— Čudnovato! Zašto niste uzeli cijankalija?

— Šta mislite, gospodine doktore. Pa onda bi umro!

U SREDINI

Išao jedan kumek između dva djaka, a ovi će ga, da se s njim našale, zapitati: „Kažite nam, kume, jeste li vi vol ili magarac?“ A kumek im odgovori: „Nisam, nego sam upravo u sredini između vola i magarca!“

ŠKOLSKA ZADAĆA

Moja štediona. Ja imam lijepu štedionu, koju mi je poklonila tetka Mileva. Ona je jedno prase i ima u glavi školju, u koju se novac meće.“

SISAVAC

Učitelj pita malu djevojčicu: „Bili li mi znala imenovati sisavca, koji nema zubi?“ — Djevojčica: „O da!“

— Učitelj: „Na primjer?“ — Djevojčica: „Na primjer — moja baka!“

UŽIJ SE, DOK JE DOBA

Neki derančić stoji pred vratima i puši. Opazi to neki stariji gospodin, pa će mu strogo:

— „Šta, ti već pušiš?“

— Dakako — odgovori mali — „jer poslije kada budem išao u školu, ne ću smjeti pušiti.“

BILO BI JEFTINIJE

Ona: — „Dragi mužiću, ti vidiš, da bi ja nužno trebala novi kostim. Već susjedi poznaju svaku moju haljinu. Moramo misliti i na promjenu.“

On: — „Dušo, ja držim, da bi bilo mnogo jeftinije, da mi promjenimo susjede.“

JEFTINA OBNOVA

A: Gdje si kupio ovaj novi šešir?

B: Kupio sam ga još prije rata, dao sam ga do sada barem tri puta popraviti i sinoć sam ga u gotioni — izmijenio.

PREDUGO ČEKANJE

Maljka: Znaš, bebo, ti ne smiješ otvoriti usta, dok ja govorim.

Beba: Mama, pa zar moram ja čekati, dok ti podješ spavati?!

IDEALAN SIN

- Imate li sinova?
- Imam, jednoga.
- A da li puši?
- Ne, niti ne zna što je cigareta.
- Možda pije?
- Samo mljeko.
- Igra li moguće?
- Niti to.
- Ostaje li do kasna vani?
- Poslije večere ide odmah spavati.
- Ja vam zbilja zavidjam. A koliko je star?
- Osam dana.

BABE I DVODINARI

Vijest je o patvorenim dvodinari^{ma} dobro djelovala, jer su poslije te vijesti sve babe po ovoj blaženoj zemlji pustile u promet svoje dvodinare, koje su bile spremile u čarape. Sad se boje, da su krivotvoreni, pa se žure, da ih se riješe.

IZ BOLJE KUĆE

Mlada milostiva sluškinji, koja kolje pijetla: — Ema, dekoltirajte odmah kokota!

U KAVANI

Neki gost se digne, uzme šešir i ogrtač i uputi se prema izlazu. Konobar ga zaustavi i zatraži od njega da podmiri račun. Gost izjavi, da nema ni prebite pare, na što mu konobar oduzme ogrtač i gurne ga na polje. Gost se na to nadre u sav glas smijati.

„Čemu se vi smijete?“ — upita ga konobar.

„Kako se ne bi smijao, kada to nije moj ogrtač.“

ČEMU MISLITI

Težak kuca kamen na putu a neki gospodin zapita ga:

— Recite mi dragi moj, da vi što mislite pri takvom poslu?

— „Šta bi vruga mislio? Kad bi mislio, još bi se dobro lupio po prstima.“

DOBRA GAZDARICA

Neki svjetski putnik priča u klubu:

— Gospodo! Najbolja gazdarica, što sam je ikada vidio, bila je moja punica. Sidotu su u Africi pojeli kanibali. Kad je već bila u loncu, začuje se na polje slab glas: „Ne zaboravite me posoliti i popapriti, a poslije toga dva puta promiješati

FRIŠKO PECIVO

U gostioni neki stalni gost zovne konobara i reče mu:

— Ovaj vaš kruh je tvrd kao kamen. Trebao bi čekić da ga razbijem. Gost sa susjednog stola:

— Ne trudite se! Ovdje je još tvrdja žemička, koja bi mogla poslužiti mjesto čekića.“

BRINE SE ZA BUDUĆNOST

Provalnik (nakon uspele provala): Još jedan ovakav posao, pa ću moći pomišljati, da postanem pošteni čovjek.

CRVENI NOS

Neko imao crven nos, koga se htjede na svaki način riješiti. Radi toga je marljivo čitao u novinama oglase. Nadje naposletku i oglas u kom netko javlja, da može crveni nos brzo izliječiti. Naš čo-

vjek piše odmah i dobije odgovor. neka pošalje 50 dinara, na što će mu se odmah odpremiti lijekovi. Pošalje i tih 5š dinara, ali lijekova nema te nema. Jednoga dana sjedi jadnik sa svojom obitelji kod stola kadno bane u sobu listonoša. Brzo otvori pismo, pročita ga, problijedi od glave do pete, a pismo ispade iz ruku. Uplašena supruga dignu pismo i nadje velikim slovima napisano: „Pij dok ti ne pomodri“.

PREVIŠE ZAHTJEVA

Gospodjica (pred zrcalom): Kako je to ogledalo glupo! Da sam lijepa, znam i sama, ali kako izgledam kad zatvorim oči!

MODERNA MLADJEŽ

A: Što, tvoj najstariji sin ima već 20 godina? Prema tome su mu već prodrli brčići.

B: To ne, ali je zato ćelav!

PRAKTIČNO

Postolar: Kako da vam načinim tijesne cipele, a imadete kurje oči?

Gospodin: Ništa za to. To će mi dobro doći, kad budem kojoj gospodični očitovao ljubav!

NIJE ODLUČENO

A: Jesi li se sretno oženio?

B: To još ne znam. Slijedeće nedjelje poći ću prvi put u gostionu.

MALI NESPORAZUM

Gospodja novoj kuharici:

— Da znate, kod mene nema ljubavnika!

Kuharica: — To je lipo. Moja prijašnja milostiva imala ih je tri.

GLAVNO SU IPAK PARE

— Kad se kaniš zaručiti sa Zorkom?

— Ne znam ni sam. Ja joj udvaram, ali mati njena uvijek veli: Ona mi je sve na svijetu. Zato se ja bojim, da mi ne bi stara poslije vjenčanja rekla: „Dala sam vam sve na svijetu“.

HRABRI ŠEGRT

Dodje neki rabijatni gost sa bubuljičavom bradom u brijačnicu, postavi revolver, na stolić, zahtijevajući da ga obriju. No ako samo kap krvi opazi, jao brijaču! Ne htjede gazda, a bome ni ikoji pomoćnik iz straha. Samo šegrt izjavi, da je pripravan obrijati strašnog gosta. I zbilja obrije ga, a da mu nije nimalo oštetiio bubuljičavo lice. Sad upita gost začudjeno šegrtu, da se nije bojao prihvatiti se takova teška posla. „E,“ veli šegrt, „bome bih ja prije vidio.“

LOŠ UČENIK

Kočija direktora jedne škole nadje se na uskoj cesti stiznuta jednim taljigama. Direktor nestrpljivo pogleda napolje i prepozna jednog od svojih bivših učenika, snažno razvitog mladića.

— Mladiću, — reče mu on, — izgleda mi, da si bolje hranjen nego odgojen.

— Vraga, nije ni čudo, — odgovori mladić. — Ja se hranim sam, a odgojiliste me vi.

LJUBAVNI AFORIZAM

Žena se obično u ljubavi opameti, muškarac obratno: izgubi pamet u ljubavi.

RATNE STRAHOTE

Najveće ratne strahote to su pričanja živih učesnika, od kojih dobar dio već stari i budali. Tako, pričaju Francuzi sastala se tri junaka u kavani: jedan iz Bordo-a, drugi iz Tuluze, a treći iz Marselja. Sva trojica pričaju jedan drugome svoje junačke podvige. Prvi počne onaj iz Bordo-a:

— Jedanput sam se sam sukobio sa silom Nijemca, pa sam morao pred njima uzmicati. Ali, uzničući tako, dodjem do jednog zida, koji je bio visok preko tri metra i koga nisam mogao preskočiti. Nije mi ostalo ništa drugo, nego da se okrenem i da ih dočekam na bajonetu. To sam i uradio: jednog za drugim sve sam ih nabo na bajonet i prebacio preko zida...

— I mene su — dohvati Tulužanin — isto tako jedanput gonili trinaest Nijemaca, pa sam morao pred njima uzmaći. Medjutim ja nijesam naišao na zid, da ih preko zida prebacim, nego sam ih, lijepo, jednog za drugim, svih njih trinaest nabio na bajonetu...

Marseljac je ćutao, pa mu se obojica okrenuše i upitaše ga, što on ima im ispriča.

— Ja ne mogu ništa da vam pričam — reče Marseljac — jer sam poginuo još kod Verdona...

★

Kad bi pucnjava prestala odilazili su narednik i njegov posilni

spavati — u pomanjkanju prostora — u jednu sobu.

Jedne noći unidje posilni poslije svoga gospodina, koji je već pijan ležao u postelji i spavao.

Posilni pipa po mraku, jer ne smije da pali svijeću i onako pijan strpa se pokraj narednika, položivši glavu kraj njegovih nogu.

— Posilni! viknu nešto kasnije narednik.

— Izvolite! progundia posilui.

— Neko spava pokraj mene.

— Boga mi, neko je i u mojem krevetu.

— Izbaci ga...

Posilni ščepa narednika za noge i tresnu ga o pod.

ŠALA

Jedan lopov ukrade pilu, pa ga dovedu pred suca, kome odgovori, da se je htio samo našaliti.

Kako ste daleko odnijeli ukradeni predmet? — upita sudac.

— Jedan kilometar odavde, — odgovori optuženik.

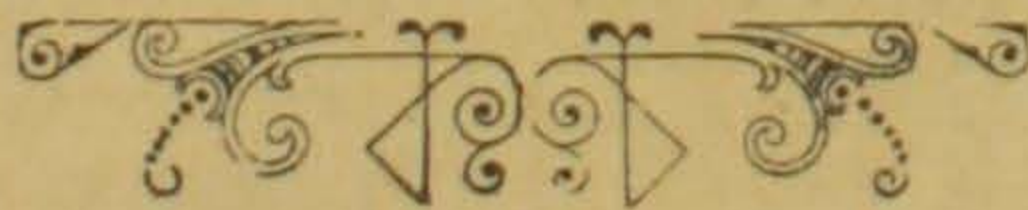
— Predaleko ste otišli sa šalom, — odvrati na to sudac i osudi kradljivca na mjesec zatvora.

POŠTENI NALAZNICI

— Jučer smo ja i Franjo našli listnicu sa sto dinara.

— No, da li ste onda učinili, što treba u tom slučaju?

— Kako ne? Svaki je dobio polovicu.

Sajmovi (vašari) u Vojvodini.*)

- ADA (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid. dat. u ned. i poned.
- ALIBUNAR (Banat) 16—17. marta, 5—6 okt.
- Apatin (Bačka) 7—8. maja i 7—8 okt. ako su označeni dani osim ned. i poned., biva prid. označeni dan u ned. i poned. sajam.
- BAČ (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid. poned.
- BAČKO-GRADIŠTE 22. marta, 7. juna, 21. aug. ako dat. u posle dan pada, prid. dat. u ned. biva.
- BAJMAK (Bačka) 25. maja, 24. aug., 11. nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid. označ. dan. u ned. biva sajam.
- BELA CRKVA (Banat) 5. do 7. marta, 20. do 23. juna i 15. do 18. okt.
- BELI MANASTIR (Baranja) 10. jan., 10. aprila, 30. jun., 15. okt. prid. datum u poned.
- BEODRA (Banat) 6. maja, 8. sept., 1. nov. ako datum ne pada u ned. onda prija dat. u ned. biva sajam.
- BEZDAN (Bačka) 15. marta, 16. jula, 29. sept., 19. nov. prid. označ. dane u poned. ako dat. u ned. pada, onda u slid. poned., ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
- BOKA (Banat) 15. sept. ako u ned. biva — na datum — inače prid. dat. u ned.
- BRANJIN-VRH (Baranja) 2. feb., 8. jun., 5. aug., 15. nov. u poned. onih ned. kada označ. dani padaju.
- BUDISAVA (Bačka) Iza 1. apr. u poned. i utorak.
- CRNO BRODO (Feketić) 2. maja, 2. aug. i posl. poned. oktobra.
- CRVENKA 7. maja, 13. aug. Ako poslen dan pada onda prid. dat. u ned.
- ČANTAVIR (Bačka) u poned. prid. 2. februara, 1. maja, 24. sept. i 1. nov.
- ČENEJ (Banat) 24. maja, 21. aug. 21. okt. ako datum u posleni dan pada, prid. njim u ned.
- ČOKA (Banat) na Ime Isusovo: na mladi Uskr; na dan Šv. Trojstva i 29. sept.
- ČURUG (Bačka) 4. marta, 1. juna i 6. okt. prid. dat. u ned. i poned.
- DARDA (Baranja) 27. marta, maj, prosni dana; ned. Bartholomeja i Svi Sveti uvik u pon.
- DEBELJAČA (Banat) 19. marta i 1. sept.
- DELIBLATO (Banat) 1. apr. i 8. s.
- DESPOST SV. IVAN 21. marta, 11. juna i 24. okt.
- DOBRICA (Banat) 2. do 5. maja, 23. do 25. sept.
- DOLOVO (Banat) 21. marta, i 21. okt.
- FRANZFELD (Banat) 1. marta i 6. aug.
- FUTOG STARI (Bačka) 3. apr., 16. juna, 17. aug., 6. nov. ako dat. ne pada u ned. ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.
- HAJDUČICA (Banat) 25. aug.

*) Ako bi koji dan bio krivo zabilježen, ili ako je gdje uveden novi sajam, molimo da nam se pošalje ispravak.

- HORGOŠ (Bačka) u poned. druge ned. febr. druge ned. juna i treće ned. nov.
- IDVOR (Banat) 3. maja i 2. sept.
- JARKOVAC (Banat) 3. apr. 22. juna, 25. okt.
- KARLSDORF (Banat) 19. marta, 10. jun., 20. sept. i 7. nov.
- KARANAC 25. mart. i 10 okt.
- KONAK (Banat) 19. marta i 20. sept
- KANIŽA STARA (Bačka) 25. maja, 1. sept., ako dat. nepada u nedilju ili u poned., onda prid datum u ned. i ponediljak biva sajam.
- KANJIŽA TURSKA (Banat) 29. apr., 1. aug. i 1. nov., ako dat. nepada u ned. prid. dat. u nedilju biva sajam.
- KNEŽEVI VINOGRADI (Baranja) 24. jan., 4. maja, 15. aug. i 25. nov.
- KOVAČICA (Banat) 1. apr. 10. okt.
- KOVIN (Banat) 7. maja i 7. nov.
- KRNAJA (Bačka) 12. maja, 6. okt. ako datum u ned, ili poned. pada istih dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.
- KUCURA (Bačka) 15. jun. i 3. okt.
- KULA (Bačka) 29. apr., 24. juna 6. aug., 15. okt., prid dat. ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac slid. dana biva sajam.
- LUG 24. aprila i 4. oktobra.
- MAGOČ (Baranja) 14. febr., 18. apr. 3. juna, 7. oktobra, tih nedilja u poned., ako dan na svetac pada, slid. poslenog dana biva sajam.
- MAIŠ (Baranja) 20. jan., 1. maja 29. aug. i 10. okt.
- MALI IDJOŠ 20. maja i 26. august.
- MARTONOŠ (Bačka) 8. juna i Ime Marija slideći ponediljak; 7. nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvijek prijašnji poned. bivaju sajmovi.
- MELENCI (Banat) Grčko-istoč. Duhova prvi dan; 27. aug., 7. nov. Ako datum nepada u ned. prijašnje nedilje u ned. biva sajam.
- MILETIĆLEMEŠI (Bačka) 7. maja, 20. okt., ako datum na nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam, ako na poslen dan pada, prid. dat. u nedilju i poned. biva sajam.
- MOL (Bačka) 30. maj., 30. sept. Ako datum prid svetac ili prid nedilju pada; priješnje nedilje u nedilju biva.
- MOKRIN (Banat) 14. febr., 21. maja i 20. aug.
- MORAVICA STARA (Bačka) nedilje sv. Josipa u poned., jula poslid. nedilje u ponediljak; prvog ponediljka u nov.
- NOVI-SAD (Bačka) 20. mart., 19. maja, 10. aug. i 29. okt.
- ODŽACI (Bačka) 19. apr., 28. sept., ako dat. na ned. ili poned. pada, isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- OMOLJICA 18—19 aug.
- OPOVO 21. maja i 1. nov.
- PAČIR (Bačka) 18. sept.
- PALANKA POVA (Bačka) prvog ponediljka maja i okt.
- PANČEVO (Banat) 22. apr., 9. jula, 18. sept. na datum padajući, ili slideći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.
- PETROVAC (Bačka) 11. marta, 13. maja, 26. aug., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. i na poned., slid. ned. i poned. biva.

- PETROVO SELO (Bačka) 8. maja, 30. aug., 7. nov. prid dat., u ponediljak.
- PLAVNA 2. maja, i 2. oktobra.
- PIVNICA (Bačka) 17. apr., 1. jula, 23. okt. Ako datum na ned. ili ponediljak pada, slideći 2 dana, ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- PRIGLEVICA-ST. IVAN (Bačka) u poned. posl. 24. juna.
- POPOVAC 8. marta, 1. jula, 9. dec. iza datuma u ponediljak.
- RUSKI KRSTUR 10. juna i 21. oktobra.
- SARČA (Banat) 15. mart., 15. sept. Ako datum nepada na ned. onda prid datum u ned.
- SAMOŠ (Banat) 13. maja i 1. okt.
- SEČANJ (Banat) 17. apr. 12. jun. i 16. okt.
- SEKIĆ u ned. prije 17. juna. u ned. prije 27. novembra.
- SENTA (Bačka) 26. mart., 22. jun., 17. aug. i 19. nov. uvik prid. dat. u nedilju i poned.
- SIVAC POVI (Bačka) 3. apr., 10. juna, 25. sept. Ako datum na nedilju ili poned. pada, istog dana, inače u prijašnju ned. i pon. biva sajam.
- SOMBOR (Bačka) po nov. kal. na Blagovist, po star. kal. na Spasov po star. kal. na Veliku Gospu, na 25. nov. Ako ovi sveci osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda prid. isti datum u nedilju i poned. bivaju sajmovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam.
- SRBOBRAN-SENTOMAS (Bačka) 12. mart., 28. jula, 20. sept.
- SRPSKA-NEUZINA (Banat) 15. jun.
- STARI-BEČEJ (Bačka) 8. apr. 5. jula, 17. okt. uvik prid datum u nedilju.
- STARI-FUTOG (Bačka) 31. marta 16. juna, 18. aug. i 7. nov., ako dat. nepada na ned. ili poned. onda prid dat. u ned. i poned. biva vašar.
- STANIŠIĆ (Bačka) u poned. prid 12. apr. i 4. okt.
- SUBOTICA o Matiji, 13. maja, 29. jun., uvik na dat., 8. sept., 28. okt. po 3 dana. Ako dat. na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, prid datum u nedilju počima se sajam. Nediljni opći veliki sajmovi svakog ponediljaka i petka bivaju. Sridom, nediljom i subotom za telad, jagaujce biva sajam.
- TEMERIN (Bačka) 25. febr., 5. maja, 4. sept., 22. nov. Ako datum nepada na nedilju ili poned. u prijašnju nedilju biva sajam.
- TITEL (Bačka) 6. apr., 22. aug., 20. okt. tih nedilja poned. i utorkom u slučaju sveca slideći dan biva.
- TOMAŠEVČI (Banat) u ponedilj. prija febr. kvarte i majske, prid Mandalinu; prija sept. i dec. kvarta.
- TORŽA (Bačka) 11. juna, 2. okt.
- TOPOLA (Bačka) 18. i 19. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. okt. prid datum u nedilju i ponediljak i 20. aug. na datum.
- TOVARIŠEVO (Bačka) 2. febr. i 16. nov.
- TURIJA 22. april., 13. aug. i 25. okt.

FURSKIBEČEJ (Banat) 25. marta, 17. aug., 3. okt. Ako dat. nepada u ned. u prijašnju nedilja biva sajam.

ULJMA 19. augusta.

UZDIN 4—5. maja, 21—22. nov.

VELIKA-KIKINDA (Banat) 25. febr., 24. april, 24. juna, 20. sept. i 1. dec.

VELIKI-BEČKEREK (Banat) 1. marta, 25. maja, 17. aug., 12. okt., 23. nov. prid. datum u četvrtak, petak, sabotu i nedilju biva sajam.

VELIKI-SAJ (Banat) 1. maja i 7. nov.

VRANJEVO 3. maja, 13. juli i 30. okt. prid datum u nedilju.

VRBAS-NOVI (Bačka) 25. marta, 2. juna i 12. sept. prid datum ponediljkom.

VRŠAC (Banat) u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušnicu, u prvu ned. aug. po star. kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u posljednju nedilju okt. sajmovi se petkom počimaju, 4 dana traju.

ZMAJEVAC 14. febr., 4. april., 6. jul. i 26. okt.

ŽABALJ (Bačka) 15. apr., 20. juna, 29. sept. Ako na nedilju, ili poneđ. pada, istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i ponediljak biva.

Važniji sajmovi u Hrvatskoj i Slavoniji

ALJMAŠ, 2. jula, 15. aug. 8. sept. i ne ime Marije.

BJELOVAR, 17. aprila, 19. maja, 17. rujna i 20. oktobra. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovi- na, onda se drži sajam slideći dan

BROD, 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. po vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom 13. lip., 13. srp. 24. kolov., 14. rujna, 30. stud.

BROD NA SAVI, na hr. Blagovist, na Trojst., 2. kol., 25. stud. Svaki put prije toga na 2 dana prije marv.

DALJ, na hr. Djurdjevo, na hr. Lučin.

DARUVAR, u hrist. bjelu nedj. 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u pon. po Maloj Gospi 30. list.

DJAKOVO, 24. travnja na Djurdjevo, 20. srpnja na Ilinje. 18. listopada na Lučinje, 20., 21. i 22. sičnj.

FERIČANCI, 14. ož. 15. kolov., 26. list.

GARČIN, požež. žup., 1. svibuja, na Duhove, 29. lipnja, 21. rujna.

GAREŠNICA, na Duhov utorak, 20. lip., 2. srp., 2. stud.

GORICA VELIKA, 2. sičnja u ponediljak po Sviećnici, utorak prije Josipa 1. svib. u pon. po Tielovu 21. srpnja, 10. kol. u pon. pred lom Mašom, 21. rujna, 15. list., 5. studena i 14. prosinca.

GOSPIĆ, 1. svib., 10. list.

GRADIŠKA NOVA, 25. ožujka, na hr. Duhove, 20. kolovoza i 1. stud.

GRADIŠKA STARA, 29. rujna.

GRUBIŠNO POLJE, 19. ožujka, 5. svib., osmi dan po Spasovu, 4. list.

- ILOK, 24. travn., 13. lip., 2. kol., 23. listopada 25. studenoga.
- INDIJA, na gr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Poh. Gosp.
- IVANIĆ-GRAD, 12. ožujka, 24. trav. 15. svib., 30. lipnja, 12. srpnja, drugi dan po pravosl. Petrovu, 28. kolov., 20. rujna, 4. listopada i 21. prosinca.
- IVANIĆ-KLOŠTAR, dan po Tri kralja, dan po Svieć., dan po nar. B. D. M. dan po Vel. Gospi, po Maloj Gospi, dan po Začecu B. D. M. i 27. list.
- KARLOVAC, 8. svibnja, 15. lipnja, 25. srpnja, 29. rujna, 21. prosinca.
- KOPRIVNICA, Stalni godišnji sajmovi drže 3. velj., 26. ož., 5. svib., 2. srp., 28. list. 7. pros.
- KOSTAJNICA, 12. ož., 29. srp., 14. stud.,
- KRAPINA, na Blaževo, na Josip dan po Florijanu, na Ladislava, u ned. po Škap., u pon. Zast. Kr., u pon. po Imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje.
- KRIŽEVCI, 20. sieč., 3. velj. 21. ož. u pon. po cvitnici. 12. svib., ator. po Trojakih, 15. lip., 18. srp., 10. kol., 29. rujna. 18. list. 11. stud., u poned., prid Bož.
- MITROVICA, Srijem, na hr. 40. mučenika na hr. Cvitnicu, na hrist Spasovo, na hrst. Ilinje na hrist. Malu Gospu.
- NAŠICE, 5. ož. 8. lip., 10. kol., 25. studena.
- OGULIN, Sva tri dana po duhov. ponediljku, 9., 10. i 11. rujna.
- ORAHOVICA, 28. sieč., 28. travanj, 15. rujna, 20. stud.
- OSIJEK, 20. sieč. 24. trav., 20. srp. 18. listopada (svi veliki). Prij svakog 8 dana gl. marv. vašar.
- PAKRAC, na hr. Blagov., na hr. Iginatiju, na hr. Duhove, na hr. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- POŽEGA, na Ant. Op., na Cvit. na Duhov., na Tereziju, na Tom.
- RUMA, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.
- SAMOBOR, 14. veljače, 19. ožuj., na Veliki petak, 22. svibnja, 28. srp. 10. kol., 21. pros.
- SISAK, u sridu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na For., dan po Zast. K., 15. srpnja, na sv. Klaru, 16. rujna, 19. studenoga.
- SVETI IVAN ZELINA, 26. ožuj. dan. po Ivanju. 30. stud.
- SVETI IVAN ŽABNO, uvijek 1. ožuj. 14. trav., 16. svib., 6. srp., 22. stud.
- ŠARENGRAD, na Spasovo i 29. lipnja.
- VALPOVO, na Iv. K., na Zač. Gosp. na Mart.
- VARADIN, na Matiju, na Petr., na Martinje.
- VARAŽDIN, na Djur., na Ivanje, na Jakobovo, na Emerikovo, na ned. glušnicu.
- VINKOVCI, 16. svib., 6. kol., 1. stud. Prija svakoga nekoliko dana marv. vašar.
- VIROVITICA, 6. sieč., 1. svib., 2. kol. 21. rujna. Svaki put. 6 dana prije marv. vašar.
- VRPOLJE, 24. lipn., 20. kol., 11—13. velj.

VUKOVAR, 1. svibnja, 24. lipnja, 15. stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.

ZAGREB, u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan po Marku na Margaretinje, dan po Stjepanu kralju, na Simunje, dan po Začee

BDM. Od ovih je znameniti i margaretinski, a najznamenitiji na Kraljevo.

ZEMUN, Srijem, na sv. Matiju, 3. svib., 13. prosinca.

★

U Bosni i Hercegovini.

BANJALUKA, pred. pravosl. Duhove do subote.

BOS. KOSTAJNICA, 20. do 22. ruj.

BOS. NOVI, 10. do 12. srpnja.

BOS. GRADIŠKA, 20. do 22. ruj.

BOS. ŠAMAC, 29. lipnja.

DERVENTA, 27. do 29. kolovoza.

FOJNICA, na Duh. kroz. tri dana.

GORNJI VAKUF, 11. do 13. srpnja.

GLAMOČ 11. i 20. rujna.

JAJCE, 11. do 13. listopada.

MOSTAR, 22. do 24. trav., 16. do 18. kolovoza.

TRAVNIK, 6. do 8. svibnja i na Nik.

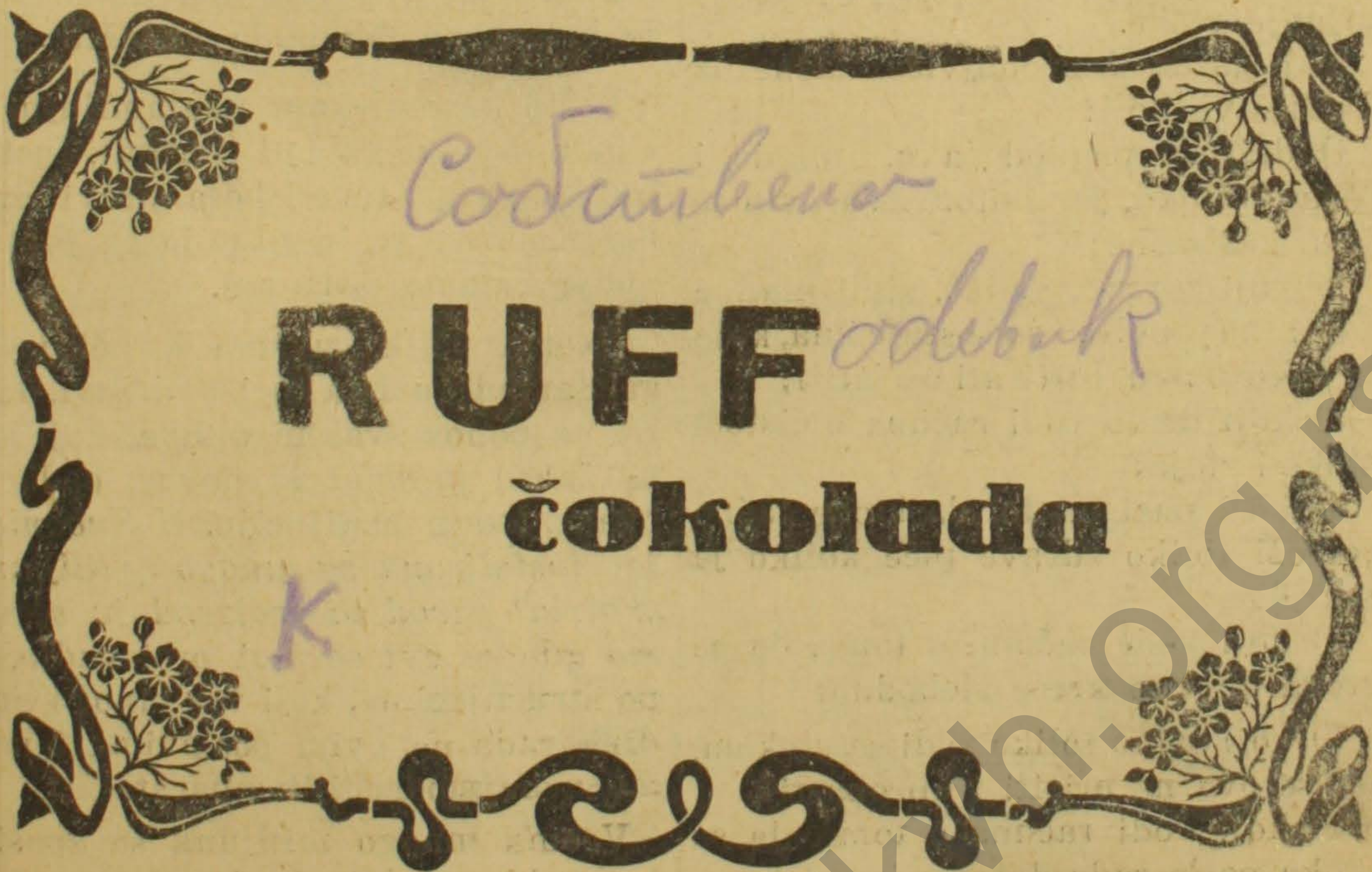
TREBIMLJA, 8. rujna.

ZVORNIK, 2. do 6. kolovoza.

ZENICA, 15. i 16. svibnja.

ŽEPČE, 15. do 17. kolovoza.

ŽUPANJAC, 11. srpnja, 27. kol. i 11. listopada.

Kakaje ovo

Kako da se branimo protiv zaraznih bolesti, koje upropašćuju stoku?

Čovek hoće, a Bog rešava — kaže naša divna poslovice, jer gazda hoće, tj. neprekidnom marljivošću i velikim trudom obraditi svoju zemlju, poseje seme, a zatim čeka u neizvesnosti. Ta ni ne može drugo raditi — nego da čeka reč i blagoslov Boga — dobru žetvu,

Blagoslov Boga sa pravom očekuje samo onaj gazda, koji je obavio vsoje dužnosti.

Tako je to i sa odgajanjem stoke. I ovde samo onaj može očekivati uspeh, koji je udovoljio svojim dužnostima. Ali što s i kakve su te dužnosti? Možemo kazati u nekoliko reči. To su negovanje i svesno odgajanje stoke.

Taj gazda ima najviše hasue iz stočarstva koji:

1) drži za priplod jaku, mladu i zdravu stoku, jer potomstvo ovih je jako i istrajno;

2) koji zdrave, velike, zimi hladno i leti ne previše vruće staje ima, koje se lako mogu luftirati i čistiti;

3) koji tačno vodi računa o čistoći stoke i staja;

4) koji pazi na to, da stoke tačno potroši toliko zdrave piće koliko je potrebno;

5) koji vode računa o tome, da se stoka dnevno kreće slobodno;

7) koji samo toliko radi sa stokom, da se ova ne prisiti i upropasti;

8) koji vodi računa o tome, da se stoka posle rada dobro odmori.

Gazda koji ispuni sve ove dužnosti, imaće zdravu stoku, koje treba čuvati i braniti protiv bolesti.

Najopasnije su zarazne bolesti, jer sve koje upropašćuju stoku, te na ovaj način nanose štete ne samo gazdama, nego i zdravi. Protiv ovih bolesti braniti dvostruka dužnost je svakog gazde. Gazdama u obrani stoke protiv zaraznih bolesti najviše pomažu lekovi za ovo pravljeni.

Pošto protiv svake bolesti ima drugog leka, jedan lek se može upotrebiti samo protiv jedne bolesti, tako da na druge se nesme primeniti, jer će škoditi. Za to je potrebno, da se putem lekara najpre utvrdi, kakva je bolest, pa tek onda naručiti lek.

Pošto se ovilekovi ukalamljuju u stoku, zovu se kalami (serum). Institucija prema tome, koja pravi ove kalame zove se institucija za proizvodnju kalama (seruma).

Veoma velika usluga je učinjena gazdama i služi na korist državi, dalje na ponos svakim onima, koji su ne žaleći ni trud ni novac, podigli ovaku jednu instituciju. U Subonici je instalirana sa mnogo milijuna „Patria“ zavod za proizvodnju seruma gde se ovi serumi proizvadjaju po stručnjacima, koji već mnogo godina rade na ovim poslovima i pomoću najmodernijih aparata.

Veoma mnogo milijuna se spasilo gazdama i državi stime što se sto-

ka kalamila putem ovoga Zavoda, te nije propala.

Naglašivamo to, da su mnoge gazde naplatile na to što nisu hteli kupiti seruma žaleći novac i nisu kalamili stoku — tako da je više od pola propalo — a da je samo jedan komad spašen, ušparana je svota kojom se može kupiti seruma za 100 komadi stoke. Daklem, koliko koma-

di stoke ostane u životu, za toliko puta 100 komadi stoke potreban serum je spašen.

Prema tome baš i zbog toga je potrebno, da se što pre kalamili stoka jer je stime osigurana dobit.

Onaj gazda dakle, koji očekuje blagoslov Boga, mora držati za dužnost da kalamili stoku protiv bolesti i toj dužnosti mora i udovoljiti.

Uzorna imanje na Žedniku

Jedna od najlepših ekonomija

Ima u Vojvodini mnogo uzornih imanja ali jedna je od najlepših imanje Aladara Farkaša od Bistre. Imanje nije poveliko ali je tako uređeno, kao i jedno od najvećih. Leži svega na 500 katastralnih jutara, koja su najbolje i najsvršenje preradjeni i na kojim ima svega onoga šta može biti na jednom uzornom imanju. Ima tamo ergela, stočarstva, mlekarstva — koja uživaju glas prvoga reda. — Naročito se bavi vlasnik g. Aladar Farkaš od Bistre konjogojstvom i stočarstvom. Njegovi konji za priplod su najbolje poznati u ekonomskim krugovima — te je zanimanje za istima veoma veliko.

Stočarstvo mu spada medju one, koji spadaju u prvi red. Bikovi, krave su mu tako čuvene da se gotovo ni jedno imanje ne može uporediti

u ovom pogledu sa njime, Njegovi bikovi i krave takozvane bele i crvene boje i rase, koje su plemenjene i kalomjene sa takozvanom džomboljskom, su na prvom mestu i u svojoj vrsti namašuju sve ostale.

Na ovom imanju se naročita pažnja posvećuje ovom poslu jer vlasnik nastoji da što bolje usavrši svoje stočarstvo. Mnogi ekonomski i poljoprivrednici odlaze na imanje da vide i nauče to, što zna g. Aladar Farkaš od Bistre. Njegovo uzorno imanje će mnogo doprineti, da se stočarstvo razvije, što će biti jedna od najvećih dobiti po našu poljoprivredu. U razvitku naše poljoprivrede zauzima ovo imanje mesto medju najboljim i najproduktivnijim imanjima: za to je zaslužilo, da se na njega skrene naročita pažnja

★

DRAGUTIN KRAUZER

skladište stakla, ogledala, porcelana

Okviri za slike

Električni lampioni

VAROŠKA KUĆA **SUBOTICA** VAROŠKA KUĆA

OSNOVANA : 1879.

Najjeftiniji izvor

J. WEISS

tvornica četkarske robe

Telefon 188 **SUBOTICA** Telefon 188

Subotička Električna Centrala i Osvetljenje D. D.

dobila je potreban materijal
i početi će u najkraćem
vremenu

sa instalacijom osvetljenja u
onim krajevima grada gde
takvog nema

Pozivajuse gradjani, koji bi želeli imati osvetljenje u svo-
jim kućama, da' odmah obaveste U P R A V U osvetljenja
Kostina ul. I.

Osvetljenje će se provesti najpre po onim ulicama, gde
ima više prijave

TRANSPORT

Dioničarsko Društvo — Aktiengesellschaft

SUBOTICA

EXPOSITUR: KELEBIA

Brzojavni naslov
Telegrammadresse

„Transport“

TELEFON:

Gradska kancelarija 836
Stadtbu eau

Kolodvorske kancelarija 88
Bahnhofbureau

Stovarište 524
Lagerhaus

Tvornica preradjivanja koža

Dragoljub Milojković i Drugovi

SUBOTICA

Stovarište: Zmaj Jovina-ulica 1. :-: Telefon 250.

Telegram adrese: MILOJKOVIĆ DRUGOVI

Izradjuje: Slov. mešinu, ševrete, djon, wiks it. d.

FABRIKA CELLULOJDNE ROBE

A. Weinhut & Sinovi

Osnovano 1899.

S U B O T I C A

Osnovano 1899.

Pravi iz celulojda,

Lopte

Zvečke

Lutke

Trube

Plivajuće životinje

Suncobrane za kape

Puceta za ovratnike

Ukosnice

Potkosnice

Narukvice

Ogledala

Lepeza

Kragne

Mandžete

Kralj čarapa

NAJJEFTINIJI IZBOR ZA KUPOVINU

Albert Engler

SUBOTICA, Pijaca mesa. TELEFON 338.

Subotička Industrija Koža D. D. Subotica

Izrađuje Teleciji bod
govedje „
ševro
ševret
djon
brandsol

i sve ostale kože za obuću, odelo
i za postavu

Broj telefona fabrika 878.
būro 161

VULKAN

FABRIKA ŽENSKIH ŠEŠIRA

Prvi najnoviji i najukusniji modeli

Ribna pijaca

GRADSKA KAFANA SUBOTICA

Zakupnik JOSIP TABORI

*Kafana prvoga reda. Stjecište najotmenije publike
Rendez vous mjesto svih stranaca i trgovaca
Svako večer za razonodu svira prvoklasa g'azba.*

Posluga tačna i solidna

Za mnogobrojnu posjetu molim

JOSIP TABORI, zakupnik

Braća Goldner

FABRIKA ORMANA ZA LED, DRVENIH NAMEŠTAJA I MESINGANE ROBE

Jugovića 20.

SUBOTICA

Telefon : I 34.

Svakovrsnih ormana za led, aparate za pivo i za pripravljanje sladoleda, komplet hotelske, kafanske i trpezarijske uređaje, vazdušne kazane i pumpe, sve mesingane armature za pivske aparate. — Uredjivanje gospodskih stanova. — Sopstvena ljevaonica i strugarija mesinga. ::

Brzojavni naslov : BRAĆA GOLDNER, Subotica.

Tekući račun : Eskontna i Pučka Banka D. D. Subotica.

Poštanski čekovni račun : Zagreb 46.668. :::::

Žiro račun kod Narodne Banke S. H. S. fil. u Subotici

ISIDOR DEUTSCH

optičar i mehaničar ::

iptiker u. mechaniker

◆ SUBOTICA ◆

Aleksandrova-ulica broj 5.

Hrvatska Eskomptna Banka

ZAGREB

Utemeljena 1868.

Dionička glavica Din. 200,000 000

Uplaćeno : Din. 140,000.000

Rezerva : Din. 50,000.000

PODRUZNICE : Beograd, Dubrovnik, Križevci, Maribor, Osijek, Petrinja, Sušak, Vinkovci.

PODRUŽNICA SUBOTICA :

Prima uloške na knjižice i tekuće račune i ukamaćuje iste najpovoljnije.

Bavi se kupnjom deviza i valuta, kao i svim bankovnim i burzovnim transakcijama.

Finansira trgovačka i industrijalna poduzeća.

Podržaje vezu sa najvećim zavodima tu i inozemstva

Sekelj i Vujković

trgovina rukotvorne i pomodne robe

Subotica, Glavni trg.

Mg. Ph.

MARTIN LANDAUER

DROGÉRIJA

SUBOTICA

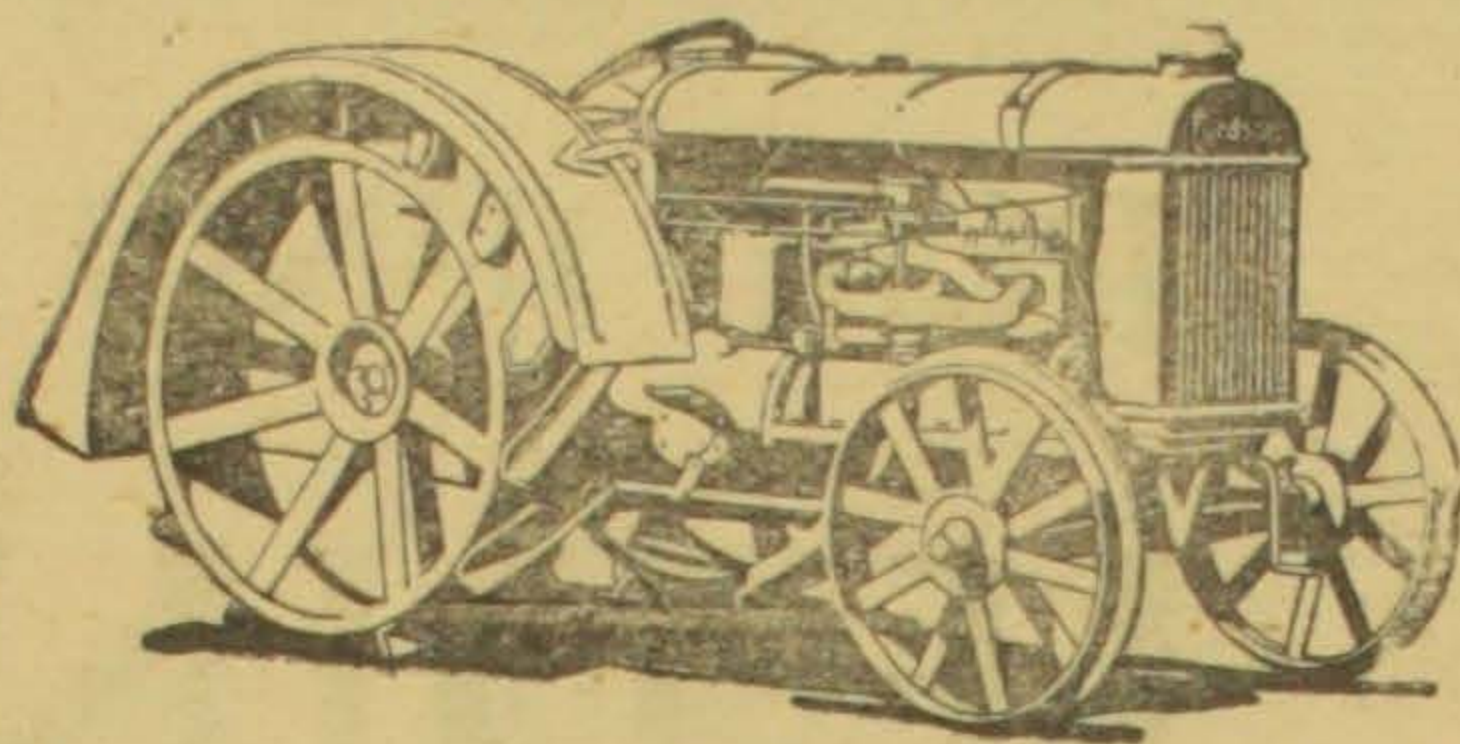
Fordson-Tractore

u pogonu sa prisnim uljem

Sack plugove

i sve vrste poljoprivrednih
sprava

Vršačke mašine, Motorne pile.

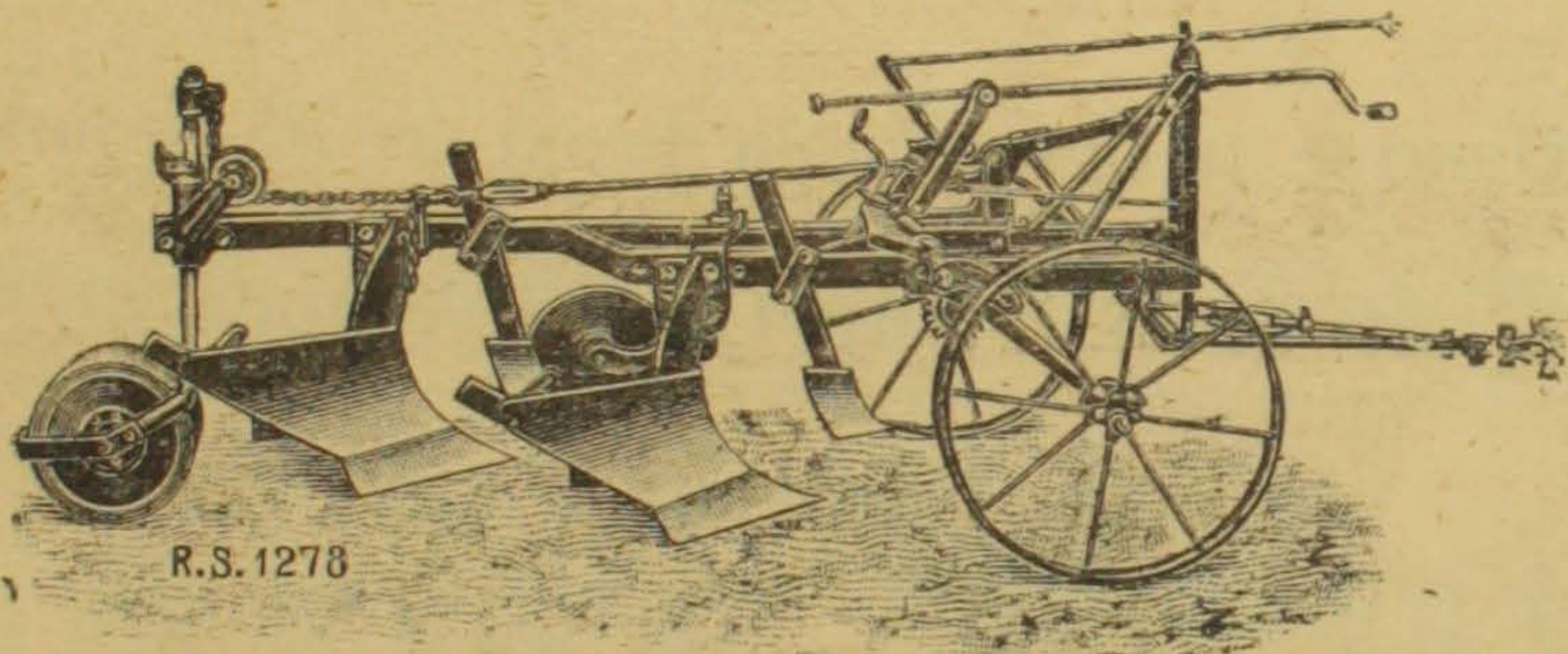

Sve vrsti

luxus i teretne automobile

Automobilske

potrebštine i sastavne delove

Stanica benzina i ulja

Stručna radiona za sve pop-
ravke automobila i traktora.

AUTOGARAŽA

Amerikan Auto

Weigand i Drug

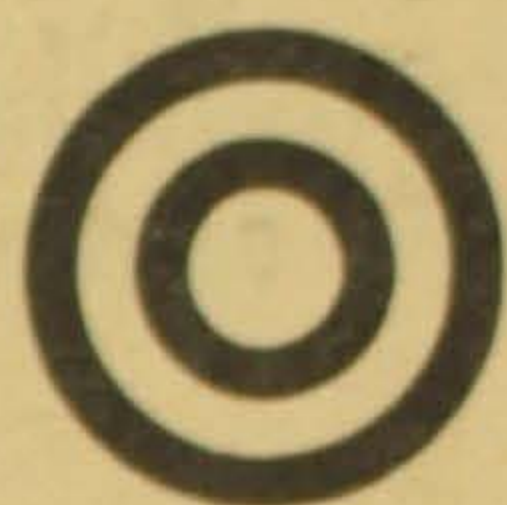
SUBOTICA, Paje Kujundžića ul. 4. Tel. 447

„PALLAS“

priv. reklamno poduzeće i oglasni zavod. Pla-
katiranje, oglašivanje, kinoreklama. Telefon 447

POKOPNO UDRUŽENJE
„JEDINSTVO”
U SUBOTICI

Prima članove u ograničnom broju do 70 godina starosti

Prijaviti se može, trg Cirila i Metoda br. 13.

Isplaćuje članovima osnivačima

30.000 dinara

a, za redovnima, ako je uplatio

od 1—100	smrtnih slučajeva	Din.	15.000
101—175	»	»	18.000
176—250	»	»	21.000
250—300	»	»	24.000
301—350	»	»	27.000
351—400	»	»	30.000

UPRAVA

NEMENJI I DRUG SUBOTICA

ODELENJA ZA MIRODIJI I ŠPE-
CERAJ, ZASEBNO ZA FARBU

Klaviri, pianini

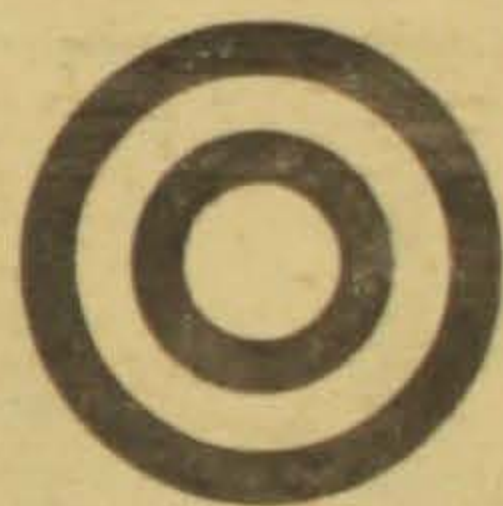
i svakovrsni muzikalni instrumenti mogu se dobiti na delomično otplaćivanje. Najveći izbor u državi u isključivo na prvoklasnim klavirima uz garantiju na 10 godina. — Izmenjujem klavire, prodajem iste, popravljam registre i umetno obavljam opravke putem svojih stručnjaka

Lajčo Kajin

fabrikant muzičkih instrumenata SUBOTICA, Varoška kuća

**Za svaku električnu instalaciju
kao i
za sve vrste potrebnih delova
za osvetljenje
i
za elektromotore
Obratiti se**

**Subotičkoj Električnoj Centrali
i Osvetljenja D. D.**

Kostina ul. 1.

Telefon br. 508.

Pokopno Udruženje Bačka u Subotici

1,600.000 dinara

isplatio je medju svoji članovima, odnosno njenih naslednicima do koncem godine 1925.

Uplata za smrtnih slučajevima

100 dinara

Zaštićen (rezervni) kapital godine 1925.

1,500.000 dinara

Najsigurniji način za osiguranje od bednosti naših naslednika.

Pokopno pripomoć posle uplate 100 dinara

30.000 dinara,

koje postepene razte prema uplatama do

50.000 dinara.

Članovi se p imaju iz cele kraljevine bez obzira na veroispovest, narodnost i godine života.

Uprava.

EISLER I ŠIPOS

Vlasnik tvrtke : SIGMUND EISLER

Veletrgovina drva za gradju i gorivo, uglja i materijala za gradjevine
SUBOTICA

Telefon broj 58.

Brzojavni naslov: Brikett Subotica. Tek. rač. kod Opste Kred. Banke Subotica

Zastupstva :

MADJ. OPŠTI UGLJENI MAJDAN D. D., BUDIMPEŠTA
Tatajski ugalj, kreč iz Felšegale i MAK portlandcement

MADJ. OPŠTA KREDITNA BANKA, BUDIMPEŠTA
odelenje za ugalj

MAJDani :

Myslowitz, Gräfin Laura, Eugenie, Dubensko, Ferdinand, Andalusien, Charlotte
Florentine, Mathilde, Hildebrand, Mencil, Aschenborn, Radzionkau, Carlssegen

VACUUM OIL Co. D. D., BEOGRAD

Petreleum, Benzin i Ulje

Siuković & Comp.
Subotica

gvoždjarska radnja na veliko

Sudarevičeva-u. 21.

OTON DOHANJ

TRGOVINA GRADJEVINA, DASAKA I GORIVU
Trumbićeva ulica 20. Telefon broj 160.

Preporučuje isključivo prvoklasnu robu i to najeft.

GRGO VUKOVIC

SUBOTICA, GLAVNI TRG

JEDINO SKLADIŠTE P. & C. HABIG WIEN ŠEŠIRU

Bogati izbor: Ženske i muške
tkane i vezane robe, jager ko-
šulje, kožne nakitne stvari, poše
uz snižene cene. — Košulje, ru-
kovice, čarape, i raznovrsni še-
:: širi prodavati će se uz ::

popust od 50%

HEINRICH LÖWENTHAL, SUBOTICA

SVILENE ŠTOFOVE, SVILENE MARAME,
SOMOTA I PLIŠA NA VELIKO,

PRVO JUGOSLAVENSKO TRANSPORTNO D. D.
SCHENKER & Co.

PODRŽNICA U SUBOTICI

BRZOJAVNI NASLOV: SCHENKERCOMP

INTERURBAN-TELEFON BROJ: 5—53 i 5—50.

D. D. za izvoz mesa

Subotica

Klaonica

TVORNICA SAPUNA

„NIZZA“

SUBOTICA
SEGEDINSKI-PUT

ADRIJA

OPŠTE OSIGURAVAJUĆE AKCIONARSKO DRUŠTVO BEOGRAD

Vrši svakovrsna osiguranja
uz najpovoljnije uslove

VOJVODANSKA FILIJALNA DIREKCIJA

SUBOTICA, Trg Fra Jesse 15.

Telefon broj 30.

TVORNICA ŠTIRKE I KONSERVI

S. KOPP I SINOVI D. D. SUBOTICA

Proizvadžja sve vrste pšenične i kuku-
ruzne štirke, čirize i dekstrinei i t. d.

Nadalja MEHANIČNA TVORNICA BAČAVA proizvadžja sve vrste
bačava za mast i za ulja

KOLOMAN SENEŠ SUBOTICA

Trgovina gvoždjem i poljoprivrednih strojeva

Telefon : Radnja i Kancelarija broj 72 i 73.

GLAVNO ZASTUPSTVO SLIJEDEĆIH TVRTKI

Baca Eberhardt-Ulm na Dunavu. Tvornica svih vrsti jedno i visebrazdnih

Plugova, Ogrtača, Okapača, i Premetnjaka.

Zastitni znak „nerast“

Glavno stovarište JOHANN PRACNER specijalne tvornice sejaćih mašina i prskalice za veštačko đubre Roudnice a. d. e. Stalno bogato sortirano skladište svih vrsti Zeljeznarska i Alatna roba Emaljirano posudje kao i kuhinjske potrebštine. Lopate, motike, sjekire i t. d.

BARZEL

trgovina gvoždjem i prometno d. d.

SUBOTICA (S. H. S.)

„CARITAS“

POKOPNO UDRUŽENJE

prima članove u ograničenom broju
65 godina starosti. — Prijaviti se
može, kod društvenog predsednika :

ANTUNA MAMUŽICA

SUBOTICA, OPŠTA PRIVREDNA BANKA

POKOPNO UDRUŽENJE TREĆEG KRUGA U SUBOTICI

Prima članove u ograniče-
nom broju, do 70 godina
starosti. — Prijaviti se mo-
že, kod p r e d s e d n i k a :

NIKOLE EVETOVIC-A

Paje Kujundžićeva ulilca 11. Ili u kancelarija III, krug

:: Bene Sudarevića ulica 107.

::

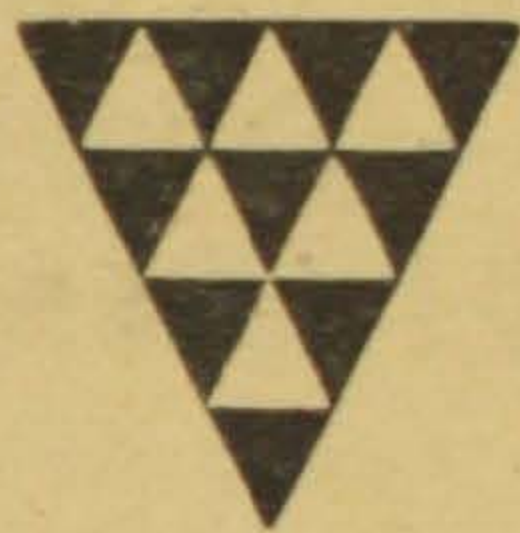

Plavica Plodoga

„SLOGA“

POKOPNO UDRUŽENJE

PRIMA ČLANOVE U OGRANIČNOM BROJU,
DO 65. GODINA STAROSTI.

PRIJAVITI SE MOŽE, KOD DRUŠTVENOG
PREDSEDNIKA :

g. ADOLFA KLEIN-a

SUBOTICA, ZRINJSKI TRG 11.

Livnica

„FERRUM“

za zvona metal, meko i sivo
gvoždje i čelik a. d. Subotica

Ovih dana obišao je naš jedini su-
radnik sva nova industrijska Pođu-
zeće našeg grada Subotice, te nam
po svršetku toga pregleda izjavi, da
ga je od svijuh tih novo stvorenih
domaćih poduzeća, najviše iznenadi
ogromni razvitak ind. poduzeća:

„Livnica Ferrum za zvona, metal,
meko i sivo gvoždje i čelik a. d.“,
koje je u januaru 1923. osnovano i u
toku dve godine kroz zidanje potpu-
no modernih zgrada, postavljenje,
najmodernijih strojeva svoje djelo-
vanje na tako visoki stepen rada
dovelo, da može udovoljiti svim zah-
tevim našeg gazdinskog poleta,
koji se je u godinama poslije rata
u našoj državi pojavio te na taj na-
čin kroz savršeno preciznu izradu
svih potreba za zvona, metal, meko
i sivo gvoždje, kao i čelik istiskuje
stranu robu u sve većem mahu.

U to, želji se je u prvu ruku pone-
o, da crkvena zvona, koja je prošli
rat uništio, našim crkvenim opšti-
nama uz najpovoljnije cijene i naj-
avršeni, u potpuno umetne kao i
harmonično zvuču izradu na dokna-
li, te je u godini 1923. bresprikorno
nalilo crkvena zvona za sljedeće Op-
štine:

Subotica, Kalinovik. St. Šove, Se-

kić, Dobričevo, St. Padej, Kucura,
Gornji breg, St. Moravica, Sečanj,
Sanad, B. Topola, Branjin Vrh,
Slavina-Caribrodsko, Adorjan, Prig-
levica Sv. Ivan, Mastort, Jarek,
Mal ižam, Pačir, Jermenovci, ukup-
no za 22 Opštine, a ima još da izda-
de naručbe za još toliki broj Crkve-
nih Opština, te se može i svim dru-
gim Crkvenim Opštinama preporu-
čiti.

Današnja cena zvona je po kg.
samo 90 din. dočin su druge Livnice
svoje cijene znatno povisile.

U novoj Livnici su već postavljene
2 velike peći za taljenje strojnog
i cemernog gvoždja, te će proiz-
vodnja istih iznašati za svako talje-
nje 6000 kg.

Tu će se izradjivati strojolanje
po nacrtu ili modelu transmisije,
(Riemeschreiben, Lagen i t. d.) poljo-
privredne mašine, vinoprese, mlins-
ki djelovi, potrebe za kemičke fab-
rike, ciglane, djelovi za lokomotive
i lokomobile i to rešetke, kočničke
papuče, a od cemernog livanja ple-
če za štednjake, rostvi za peći i šted-
njake, bazdvane utege svih vrsta,
onda utege za satove, kola za plu-
gove, djedovode i kanalizaciju.

Osobito se ističe izrada vrlo lije-

pih grobnih križeva.

Kroz postavljene Convertara sa potrebnim motorima i ostalim strojevima, koji do 1500 kg. materijala prima, preradjuje se čelik, te je ta Livnica prva u našoj državi, koja i u tom pravcu svoje djelovanje otvora.

Novo postavljene strojevi u vezi sa stručni radom pruža sada i za budućnost svim nabavljačima najbolju priliku da svoje potrebe kod Livnice uz najbrži rad i liferovanje, kao i najpovoljnije cijene izvršavaju i na taj način na potisnuću strane robe sudeluju, što jest i mora biti naš cilj sada i u buduću.

Sada zaposluje Livnica oko 200 radnika, čiji će se broj u najkraćem vremenu na 500 dignuti. A što pokazuje ustanove namjenjene udobnostima radenika to su moderno uređene prostorije za hranjenje, umivanje, kupanje i udobno izradjeni stanovi za iste.

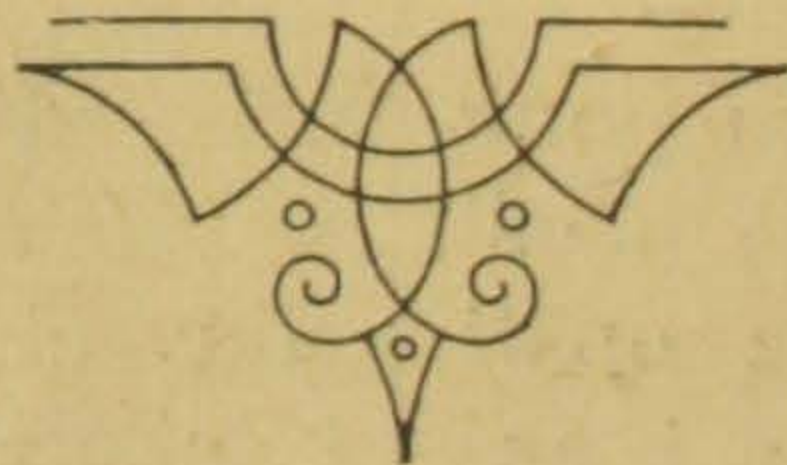
To sve prikazuje najbolje humanizam toga našeg sa čisto domaćim kapitalom stvorenog a. d. u našem

gradu Subotici, kojem predvidjao najbolji daljni uspjeh sa željom da kroz svoj neumorni rad znato pridonese razvitku naše mlade Indrustije u našoj dragoj državi.

Ferrum D. D. Subotica najmodernije uređena velika radionica za popravku teretnih vagona. Do današnjeg dana izdala je potpuno popravljenih tako zvani glavni revizija 1294 teretnih vagona i to za vreme od jedne godine rada, što pokazuje veliki kapacitet ove naše mlade i snažne industrije. Osim toga izradjuje i iz osnova popravja svake vrste poljoprivredne mašine kao su: sejačice, krunjače, rešeta, kosačice, muljare, presse, sečke, plugove, brane itd., te ovu našu čisto domaću subotičku fabriku sa najvećom pohvalom možemo preporučiti našim zemljoradnicima i ratarima.

Sever D. D. izradjuje svake vrste električne motore, transformatore, ventilatore itd. uvadja i instalira potpuno električno osvetljenje i kućevno zvonice.

★

WEITZENFELD I DRUG

Skladište i stovarište čebeta, pokrovaca, ponjava, vrengije, vreća, pletenika i ostalih ekonomskih potrebitina

SUBOTICA

Tvornica vrengija i konopca : **Senćanski put**

Telefon broj : 190

Radnja : **Senćanski put**

OSNOVANO 1889. GODINE.

TELEFON INTERURBAN 3401

BELA BORI

novooorganizovana radnja za fabriciranje elektromotora i pumpa.
Subotica, I. Štosova ul. 7.

PREPORUČUJE SVOJE PROIZVODE

i to: elektromotore svake vrste, diname, transtormatore, pagomitelje, regulatore, ponovno tesanje izgorelih motora, opravke sa garaucijom, dalje gradske, seoske, industrijske pumpe za bunare, vrtne polivaone, pumpe za vatru, opravke mašina ustrojena na pljan sa rukom ili sa strujom, rendisanje željeza i tuša.

STALNO STOVARIŠTE

elektromotora, pumpe, delova pumpe, acelnih transmisija, pogonitelja sa kuglama, ili obručima i točkova od kajiša.

Stoje svakome na bezuslovno raspolaganje crteži, cenovnici u svako doba. Mnogobrojne referencije.

Dodji da se čudis kako Miloš jeftino nudi

Molim Vas pročitajte!

Cenjenoj publici stavljaajući do znanja da sam moju trgovinu špecerajske i delikatesne robe sa ugla (čoška) preko puta od velike pošte premestio u zgradu bivše stare „Varmegye“ u lokal bivše firme Šagi i Marijanović, novu radnju sam snabdeo sa najboljom friškom robom, koju prodajem po najnižoj dnevnoj ceni. Moleći za cenjenu posetu. Spoštovanjem

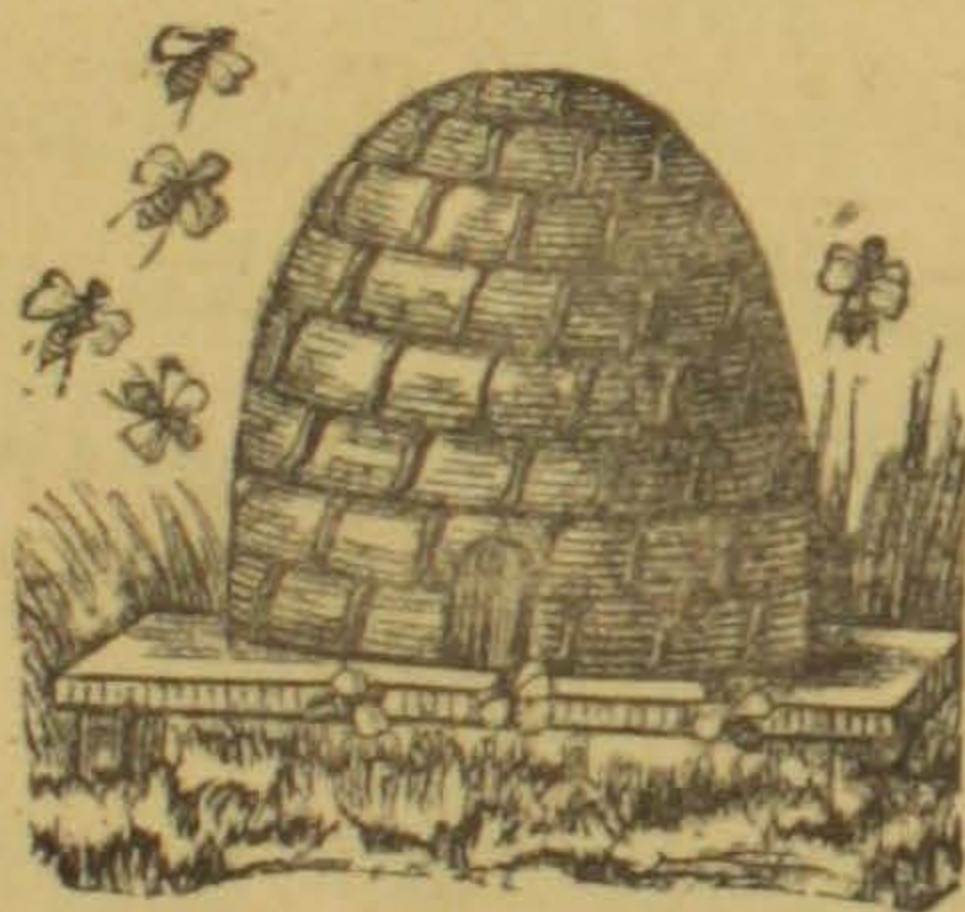
MILOŠ KURTEŠ, SUBOTICA

MESNA PIJACA
TELEFON: 483.

POLJOPRIVREDNA
I ZALOŽNA BANKA

D. D.

U SUBOTICI

VILSONOVA UL. 11.

PALATA MILEKIĆ

OPŠTA KREDITNA BANKA D. D.

SUBOTICA

DEONIČKA GLAVNICA DINARA 10,000.000.—

Adresa za depeše „*Kredit*“ Telefon 49, 50 i 51.

Obavlja sve transakcije bankovne struke u svim važnijim mestima u zemlji i u inostranstvu i to :

Izvršuje svakovrsne bankovne naloge ;

Prima uloge na tekuće račune i uložne knjižice i ukamaćuje iste najpovoljnije, isplaćuje bez otkaza ;

Eskontira menice, kupone i izvučene vrednosne papire i naplaćuje iste ;

Izvršuje svakovrsne berzanske naloge ;

Kupuje i prodaje vrednosne papire, strane valute i devize ;

Prima na čuvanje i rukovodjenje papire od vrednosti ;

Daje predjmove na papire od vrednosti ili uz drugo bankovno pokriće ;

Izdaje kreditna pisma, izvršuje doznake pismeno, brzojavno ili telefonski.

OSNOVANO 1877. GODINE.

Bartek i Rehm

kazandžije SUBOTICA

IV. Vilsonova ul. 47. Preko puta od gradjanske škole.

PRAVE: kazane za rakiju sa zmejastim cevi, ili sa vidno cilindreforme, koji se može uzidati, staviti kao lažiona ili na kola, osim toga izvrćavajuće kotlove za pranje, farbanje i za šećer, za overovljene vage, mašine za sladoled, držaone sode, koje su sopstveni pronalasci i mogu se čistiti, mašine za polivanje vinograda. Vermorel vrsti, kavanske posudje i sve što u struku spada i od bakra je od najboljeg materijala i najjeftinije uz garanciju, opravljjanje polivača za voćnjake i u tučivanje željeznog i acelnog posudja. Ako vinogradari hoće da uštede vremena i novaca, neka svoju polivaču nami donesu na opravku.

Julijo Brumer

Prva subotička fabrika šećera i čokolade

OSNOVANA 1904. GODINE.

FABRIKA

KARAŠKA RADNJA

Somborski put. Tel. 156.

Kralja Aleksandrova ul. Tel. 581.

PRAVI: prvoklasne Superiol, Foures, Drage, Fondoret i ostale čokoladne robe. Takmači se po kvalitetu i cenama sa svim fabrikama i tu i inozemstvu. Najtačnija i najsolidnija posluga.

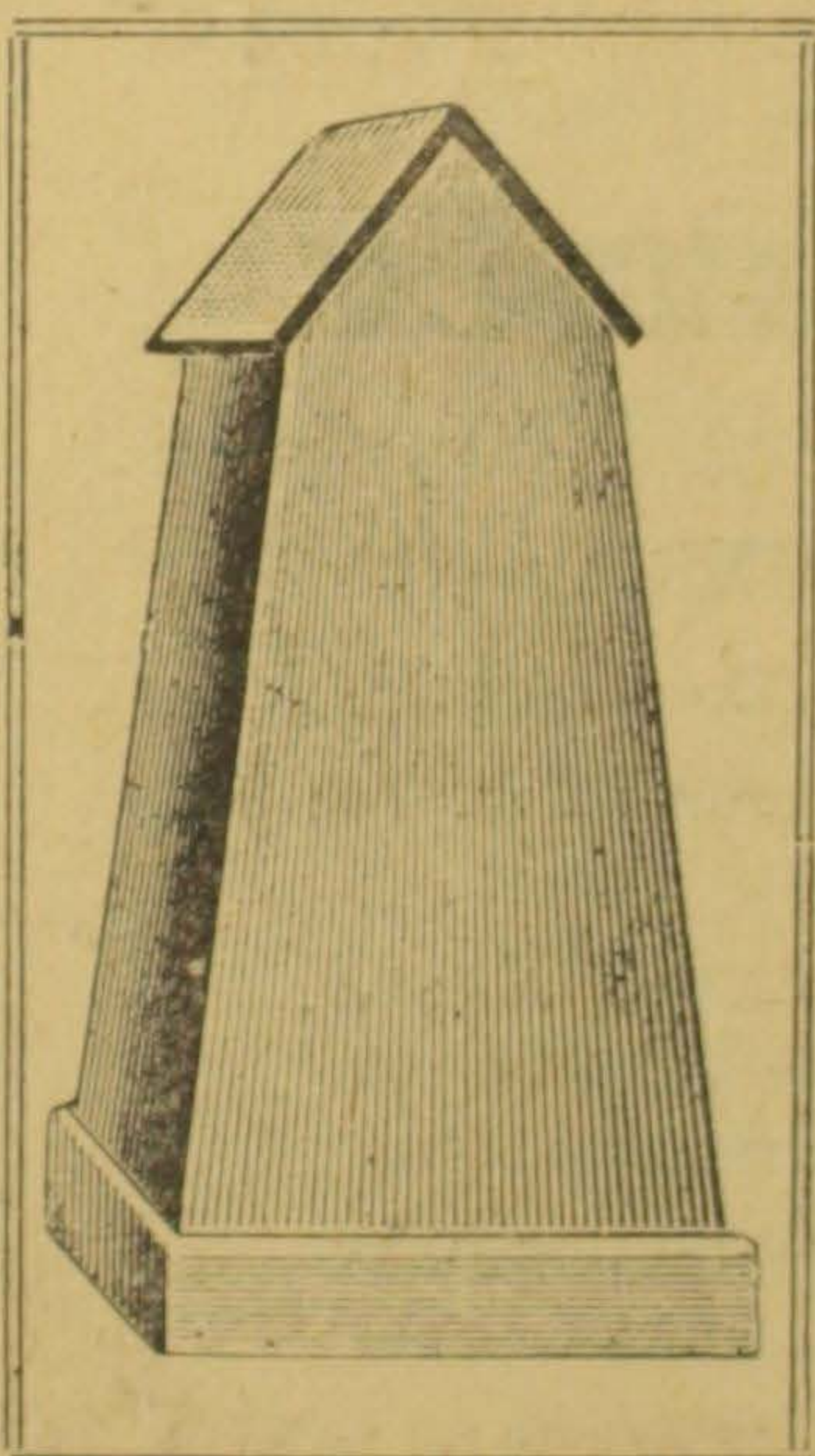

Uveren sam, da svako zna, da su

moji proizvodi lepi, ukusni i jeftini

Fabrika trikotaže JEVGENA BECK

SUBOTICA, Pašićeva ulica broj 8.

IVAN PALATINUS

kamenorezac

SUBOTICA

Tester i sa mašinskom snagom
mramorsko kamenje,

šmirgluje i gotovi platne za
:::: nameštaje. ::::

!! NEMA VIŠE SIROTINIF !!

Ako se roditelji blagovremeno
staraju o svojim, jer :-:

**„Prvo Vojvodjansko
Pokopno Društvo“**

Za svakog upisanog porodičnog člana već
nakon prve uplate za umrlim članom isplaćuje

50.000 din.

U „Prvo Vojvodjansko Pokopno Društvo“

primaju se članovi od 20—72. godine
starosti, koji su potpuno zdravi. :-:

Prijaviti i upisati se može u društvenoj pisarnici

„Subotica I. kvart, Albina-u. 1. br.
nuz Paje Vujković Cvijin manufakturne radnje

Uredni sati: Pre podne od 8—12,
po podne 2—7. Blagidanima od 9—11.

Predsedništvo.

Prvo subotičko parno kupatilo

DANILO FEKETE

SUBOTICA, PAŠIĆEVA UL. 12.

Kadne, parne, zajedničke, ljekovite, hladne i blatne kupke.
Električne kupke protiv reume i trganja

DANILO FEKETE SUBOTICA

POMODNA TRGOVINA KARADJORDJEV trg. 10.

PO NAJJEFTINIJOJ CIJENI

Štofovi, svile, zefiri, tepihi, platna i tako dalje.
Prvi i najveći izbor u svili somota, plisova, muških
i ženskih štofova.

TAČNO POSLUGA!

SNIŽENE CENE!

Novo Moderno Pokopno Poduzeće

Drži stalno na stovarištu kovačega od bakra (tuča) i od
drveta umetne izradbe.

Cene su veoma niske.

Moli za posetu cenjenu publiku.

Supr. DANILA FERETE rođj. CECILIA HORVAT

PAŠIĆEVA ULICA 12.

VAMA

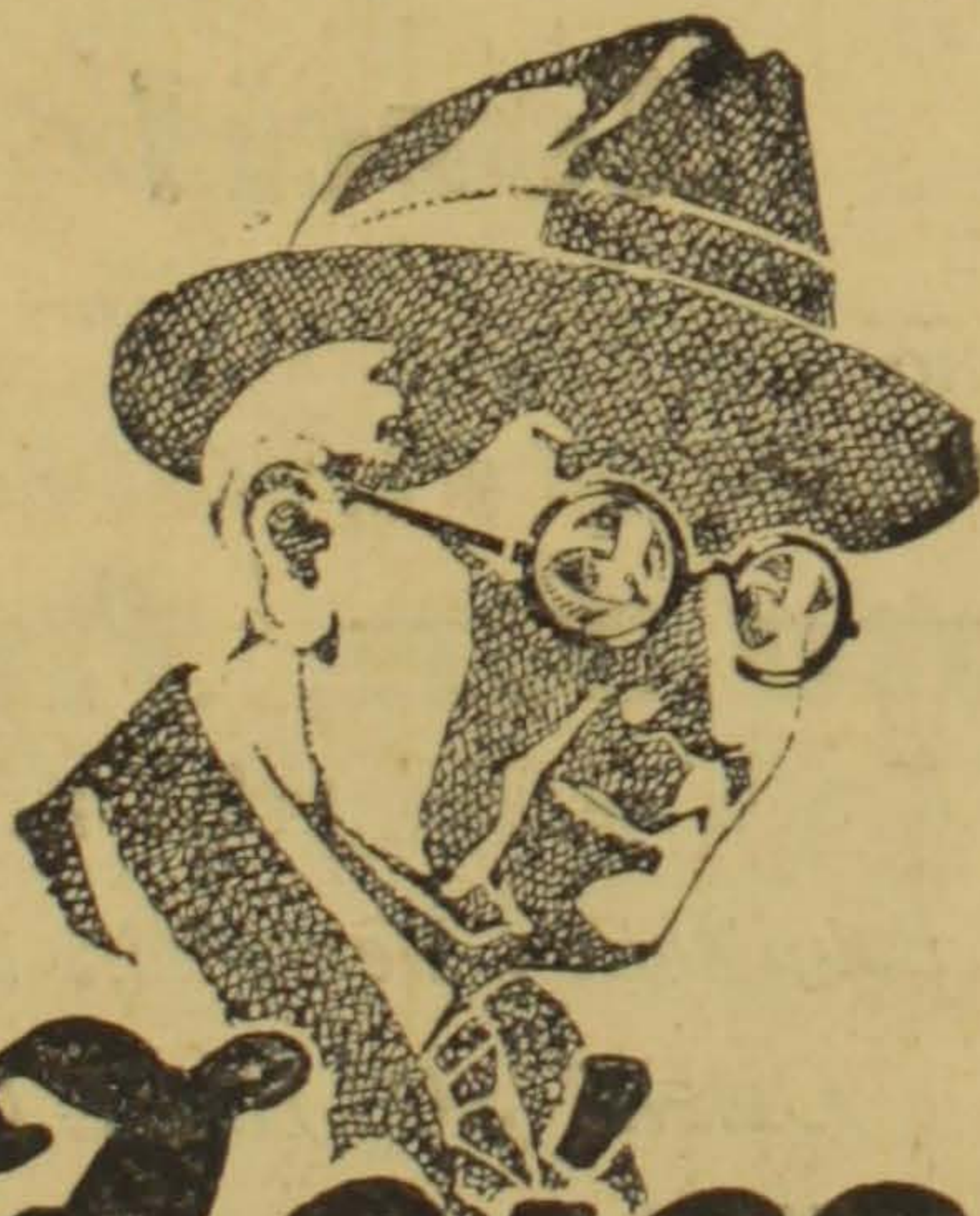
je potrebno

dobre
naočare

Kr. Aleksandra
ulica

11.

PAZITE!

Leica

SAMO

kod
optičara

B. TENNER

Subotica,

Kr. Aleksandra
ulica

11.

Najbolja i najjeftinija

odela za muške i decu

dobivaju se kod firme

**ANTUN KRAMER i DRUG
SUBOTICA**

Lovci!

Najjeftinije mogu nabaviti lovačke puške i lovačku municiju u najvećoj radnji lovačkih pribora Vojvodine,

V. Bata Sin, Subotica

Kralja Aleksandra ul. 7

Bogati izbor Belgijskih i Nemačkih lovačkih pušaka

CENE SOLIDNE!

Izvolite se o tome uveriti!

ANDRAŠI I DRUG

KOŽARSKA TRGOVINA

SUAOTICA, CARA DUŠANA 1.

VELIKI IZBOR SVAKO

VRSTNIH KOŽA, PRIBORA

I OKOVA SA HAMOVE

BALINT ERDEI

stovarište i tvornica kola

SUBOTICA, CARA LAZARA ULICA 19.

Svršava tačno sve posle oko izrade
automobila i kola, stalno
stovarište svakojakih
kola na federe
(Federwägen)

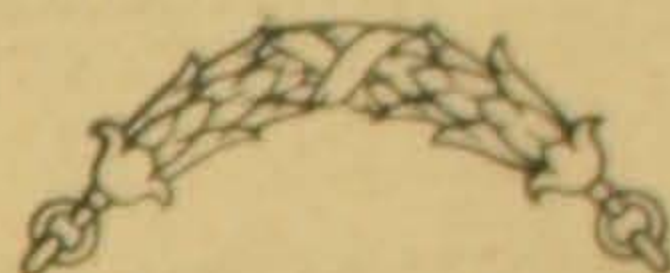
Jeftine cene, solidna posluga te dobar rad!

UMETNIČKI ZAVOD

za sve vrste crkvene
i profane radove.

Prima na izradu sve
nove radove, kao oprav-
ke i razna renovisanja

Tvornica okvira

u svima najraznovrsni-
jim oblicima i razmerima

FRIEDRICH BACHINGER

Subotica, Bene Sudarevićeva-ulica 34.

Stalna izložba mojih proizvoda nalazi se u mojim prostorijama preko puta
katedrale Sv. Terezije (Trg Cirila i Metoda 19.)

Veliki izbor svetih slika i kipova

BEK I DRUG

SUBOTICA

JELAČIĆEVA UL. 9.

TELEFON 477.

Ima na skladište: sve vrste
tehničke robe, željezne pi-
lane, skaping, bušilo, motore
na benzin, petrolej i sirovo
ulje, pumpe za vatrogasce i
inače, obskrbu za vatrogasce.
kajiše za šivaće mašine i
vezanje   ::   ::

kao glavno zastupstvo

Schlik Nicholson d. d. Budimpešta

drži na skladištu vršaće
mašine svake vrste, sijaće
mašine na redovima para i
bez para, mašine za kidanje
kukuruznjave, švedske ma-
šine za košenje trave i pšenice

Delovi za sve vrste mašine mogu se dobiti!

Povoljni uslovi za plaćanje! Niske cene!

ERNEST FIŠER

GRAFIČKI UMJETNI ZAVOD I „RELIF“ PRVA JUGOSLAVENSKA
TVORNICA ZA IZRADU RELIFA I GRAVIRANJE U SUBOTICI

Moj litografski zavod izradjuje u jednoj ili vise boje svakovrsne dionice, mjenice, uložne knjižice, diplome, letke i sve u litografsku struku spadajuće poslove.

Moja tiskara uposljuje prvoklasnu ranu snagu i u mogućnosti je tiskarske poslove u najljepšem, najčistijem i najukusnijem iznosu za najkraće vrijeme izraditi.

Moja tvornica trgovačkih knjiga izradjuje svakovrsne poslovne i glavne knjige, pisanke, kao i rasterirne stvari.

Mašinam prešovan kutije, sandučice za apoteke i drogerje.

Moja tvornica kutija pravi — po mjeri i bez nje — okrugle, čoškaste i sve ostale kutije za apoteke, drogerije i sva ostala poduzeće.

Moj umjetnički zavod za izradu relifa i graviranje obavlje sve poslove pripadajuće ovoj struci.

Cinkografija zgotovlja klišeje svake vrste.

Više pohvalnih pisama daju priznanje o mojim prvoklasnim i ukusnim radovima.

Svi poslovi se izradjuju po najumjerenijoj cijeni. — Pošaljite jednu pokusnu narudžbu i uvjerit ćete se.

Tiskara i litografija Pašićeva ulica 9.

Telefon 62.

Tvorn. trgovačkih knjiga i karton kutija
Karadžićeva ul. br. 26. (Vlastita kuća)

Telefon 341.

„ZORKA“

Prvo Jugoslaveno Društvo
za kemičnu industriju na dionice
u SUBOTICI.

Fabrika „Zorka“ je najstarija fabrika za umetni gnoj i kemičnu industriju u Jugoslaviji, a ujedno jedan od najvećih industrijskih zavoda. Radi već od 1906. godine i snabdevena je najmodernijim mašinacijama. Pri fabrikacijama se strogo drži načela najmodernijih i najsavremenijih pronalazaka. Usled toga je fabrika ne samo u tom stanju, da proizvodi najmoderniju robu, nego još fabrikacije daje i najjeftinije.

Fabrika zaposluje oko 200 lica. Glavni proizvodi su :

umetni gnoj (djubre),
engleska sumporna kiselina,
akumulatorna kiselina,
plavi kamen,
gvozdena galica,
solna kiselina, i
glauberso.

Pored ovih proizvodi još zemljane farbe i ostale kemične artikle.

Poizvodi „Zorka“ nisu jedino u Jugoslaviji poznati, nego i u svim susednim državama: Austriji, Mađarskoj, Rumuniji i Bugarskoj. Na prvom mestu je i susretljivost fabrike, po kojoj je poznata iz prvih dana svog opstanka. Ova osobina je posle rata usled teških saobraćajnih i finansijskih prilika

mного puta veoma velikku zadaću joj dala. Oskudicu u vagonima ni jedna industrija nije tako osetila, kao ova, jer umetno djubre se kupuje gotovo isključivo samo u vreme sejanje, jer najveći deo gazda još uvek je za to, da se djubre nosi ravno na zemlju iz vagona. Usled toga je u to vreme preopterećena fabrika liferacijama, koje mora rešiti i reši najtačnije, ali sa mnogo zapreka i poteškoća.

Fabrika „Zorka“ zajedno sa zainteresovanima je izdejstvovala to u Ministarstvu Trgovina i Industrije da liferanje ne zaostaje i da se bez prekida otpreme kao živa stoka ili friško meso i jaja. Učinjeni su koraci, da se snizi vozarina i ležarina.

Potrošačima i zainteresovanima nije poznata još jedna poteškoća, kojom se mora boriti ova industrija, a to je valuta. Za izradu umetnog djubreta potreban presan fosfat se dobavlja iz Afrike, Amerike i sa ostrva Australije. Fabrika mora najmanje na jednu godinu unapred kupiti ovu robu, da bi je mogla dobiti i preraditi i tek nakon godinu dana unovčiti, tj. prodati. Daklem mora uložiti, novac pre godinu dana unov

čiti, tj. prodati. Daklem mora uložiti novac pre godinu dana ne znajući kakav će biti valutarni odnos između pojedinih država.

Umetni gnoj (djubre), je već veoma dobro poznata roba, ali i pored toga je još jako velik broj onih gazda, koji ga ne rabe -- i ne pričaju i ako je dokazano, da je ova industrija jedan od najjačih stupova pojačanju proizvodnje. — Pošto usevi usled hrane, koje iz zemlje dobijaju, izvuku iz zemlje snagu, bez djubrenja bi u idućoj godini već znatno slabila a nijedno imanje nema tolike stoke, da bi mogao prirodna djubreta imati. Za to je potrebno umetno djubre. Koliko je nužno i potrebno dokazuje statistika, koja u brojevima pokazuje, da u anim državama gde se kultivira ova industrija, zemljoradnja napreduje sa 30—40% godišnje. U Jugoslaviji je u mirno doba umetnog djubreta.

— Rat i njegove posledice su jako delovale na ovu industriju, tako da je tražnja jako oslabila. Koliko je oslabila tražnja, najbolje dokazuje to, da se počelo 1921—2. godine i 1922. godine je prodano svega 1500 vagona, a 1923. 700, daklem daleko

ispod mirnodobnih 3000 vagona.

Naše gazde su u najboljim vremenima veoma malo kupovali pored uzornih imanja u inostranstvu. Kod nas naime po katastralnom jutru 156—180 kg. troše, a u Nemačkoj 250—300. — Ova razlika se pokazuje i u rezultatima, što dokazujemo sa iskazom od 1910—14. godine u produkciji po hektaru:

	kod nas	u Nemačkoj
žito	13.3 q	21.3 q
raž	11.8 q	17.8 q
ječam	13.3 q	20.5 q
zob	10.9 q	19.4 q

Uvereni smo, da će i naše gazde uviditi za najkreća vreme da je kupovanje umetnog djubreta jedan od najrentabilniji poslova.

Neće biti bez zanimanja napomenuti, da se sirovina umetnog djubreta (superfosfat) izrađuje iz presnog fosfata, koja sirovina se ne to u vodi. Zbog toga se presan fosfat samelje na fini prah a zatim se sa kiselinom obradi, usled koje prorednje rastopiv postane phosphor u vodi, dakle i unatarnjoj mokrini zemlje i tako ga upiju žile useva.

*

Veletrgovina špecerajske kolonijalne i mješovite robe

Riegera i Piukovića

Telefon broj 6. SUBOTICA Somborski put

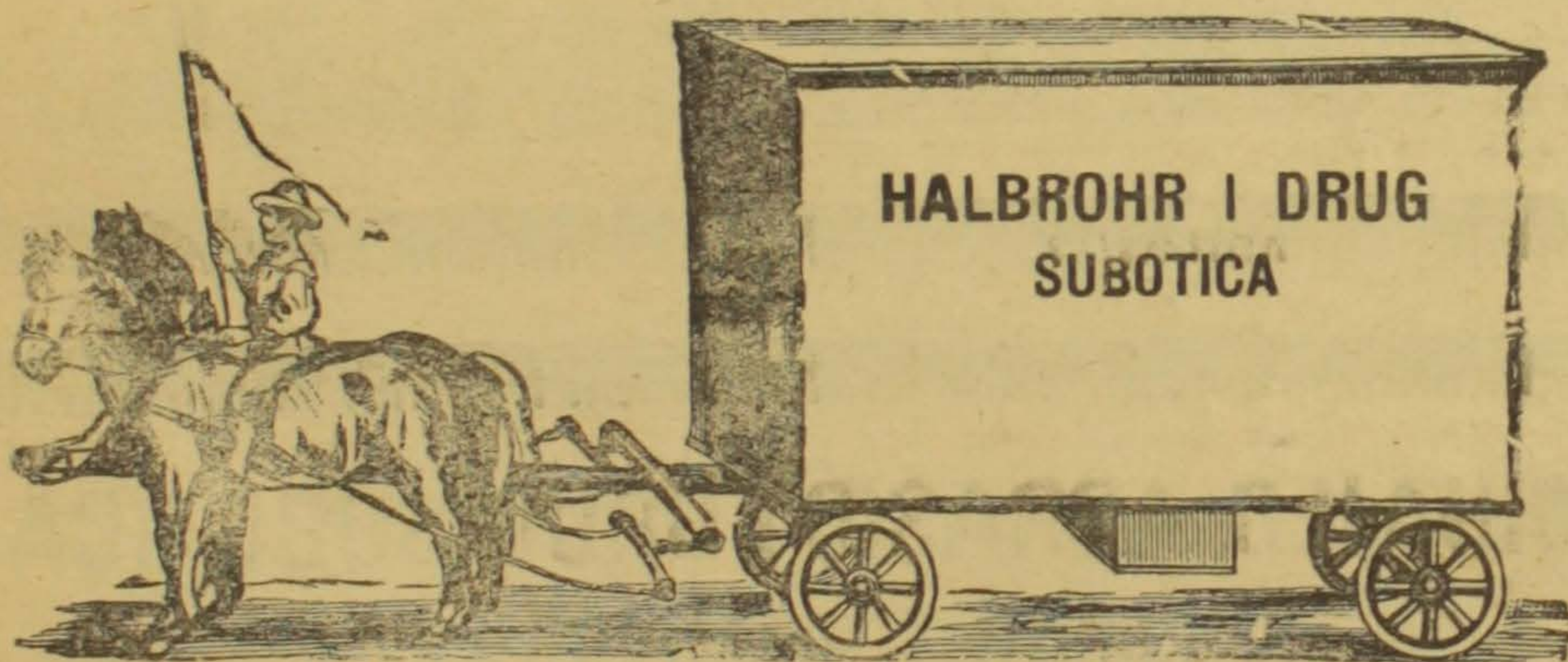
Preporučuje svoje bogato skladište gornje robe svim trgovcima kao i gradjanima, na malo i veliko cijene povoljne — otpremna brza i tačna. :-

HALBROHR I DRUG

PREKO PUTA ŽELJEZNIČKE STANICE

SUBOTICA

**Transport pokućstva
u zatvorenim kolima!**

Internacionalni špediteri!

Uvoz!

Izvoz!

Telefon broj: 10—71. 570. 470.

VELIKI HOTEL „NACIONAL“

KAVANA RESTAURACIJA

NAJLEPŠE ZABAVNO MESTO, GDE SE
SASTAJU NAJBOLJA DRUŠTVA
IZ SUBOTICE

PRVOKLASNA JELA I PIĆA!

BRZA I TAČNA POSLUGA!

MIHAJLO ABRAŠIĆ I DRUG SUBOTICA LIMAR I VODOVODAR

SCOTUS VIATORA UL. 6.

TELEFON: 154.

SKLADIŠTE ZA PREDMTE I VODOVODE

„Život“ Razudatbeno Udruženje

isplaćuje za svakog upisanog
člana već nakon prve uplate

25.000 DINARA

Prijaviti se može u društve-
noj pisarnici, Subotica, Bene
Sudarevića ulica broj 25.

Uredovni sati: pre podne od 9—1, po podne od
3—5, gde će svaki dobiti detaljnija objašnjenja

UPRAVA

AEG

KINOSTROJA

IZRADA SVEOPŠTE ELEKTRIČNOG DRUŠTVA
BERLIN

AEG

Projekcioni stroj
Umformer
Lampa sa ogledalom
sve ostale potrebstine

možete u najboljoj izradi, a u najjeftinij ceni
nabaviti kod Glavnog Zastupstva za Jugoslaviju

„ORIENT“ FILM D. D.

SUBOTICA

Ćiril i Metoda trg 19.

PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA U ZAGREBU   PODRUŽNICA   U SUBOTICI

PODRUŽNICE :

Beograd
Bjelovar
Brod n|S
Celje
Crikvenica
Čakovac
Daruvar
Delnice
Dubrovnik
Djakovo
Djurdjevac
Karlovac
Kraljevica
Križevci
Ljubljana
Maribor
Mitrovica
Nova-Gradiška
Novisad
Ogolin
Osijek
Požega
Bačka Palanka
Rijeka
Senj
Sisak
Skoplje
Split
Subotica
Sušak
Varaždin
Velika-Gorica
Vinkovci
Virovitica
Vukovar
Zagreb, Ilica 117.
Zemun
IPOSTAVE :
Osijek d. grad

Prima novac u ukamaćivanjé i
isplaćuje u svako doba bez odkaza

Daje zajmove na kuće i zemlje

Doznačuje novac na sve strane
svijeta

Novac američkih iseljenika naj-
sigurnije doznačuje doma

Glavnice i reserve Osnovana Stanje uloga preko
130 miliona din. god. 1846. **1 milijarde din.**

MIJO

WACHTLER

MAŠINSKI BRAVAR SUBOTICA
Save Tekelije ulica 21. (Svoja kuća.)

Prima naručbe i popravlja sve poslove, koji spadaju u mašinskobravarску struku, i to: poljoprivredne sve mašine i sve ostale željezne i mašinske aparate.

Otvora i popravlja bezuvetno najmodernije Wertheim kase.

SENTI i VIRAG

parket ne poslove i
otprema ih po ce'oj
državi uz garanciju

Sa najmodernijim ma-
šinerijama snabdeve-
na tvornica izradjuje
stolarske, bravarske

tvornica sobnih i kan-
celarijskih nameštaja

SUBOTICA

Bene Sudarevićeva 66.

TELEFON BROJ : 383.

Knjižara, stovarište papira,
kancelarijskog i školskog
crtačeg pribora

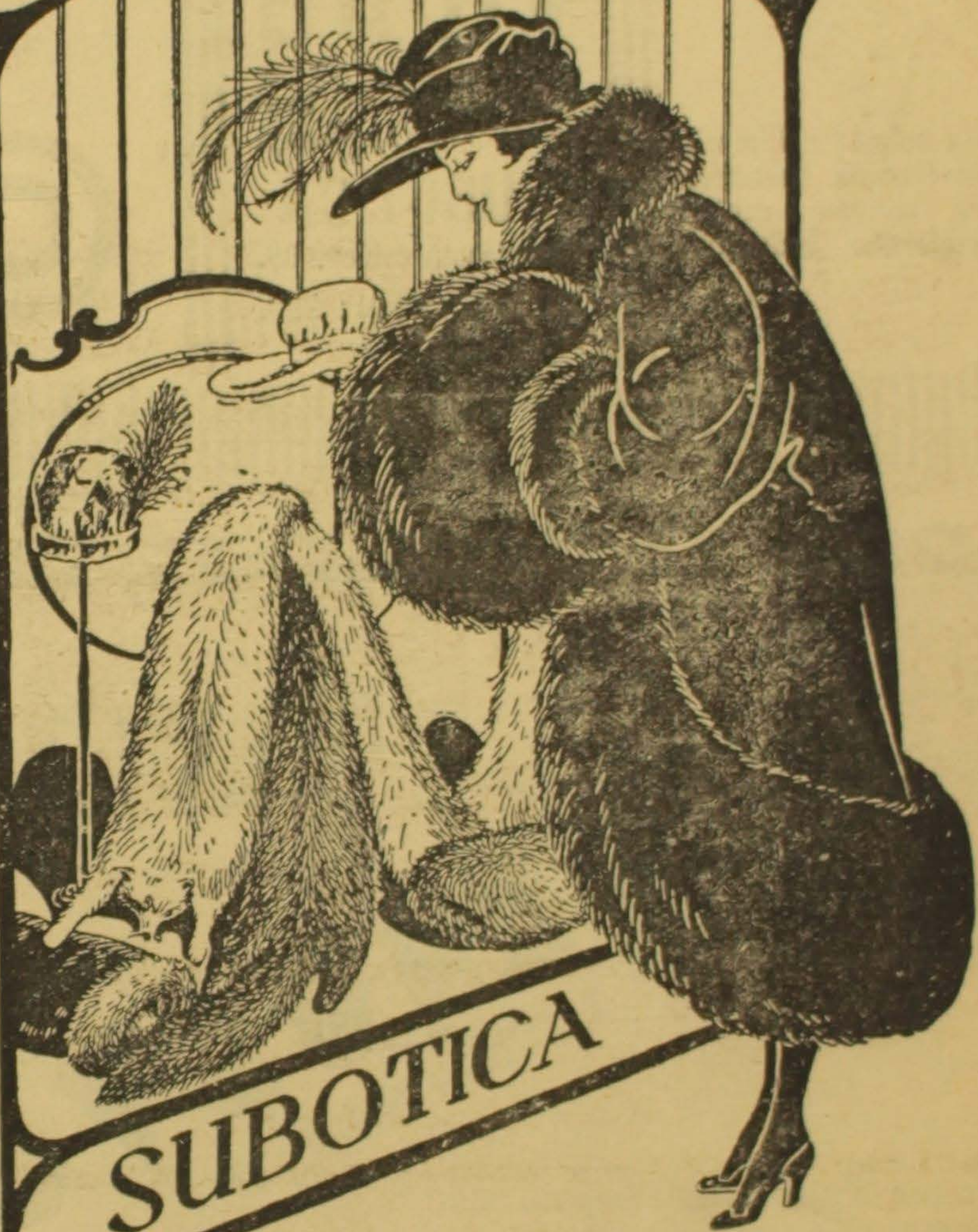
JEDINSTVO

DJOKIĆ I DRUG SUBOTICA

Preporučuje svoje bogato sto-
varište potreba za skole, op-
štine, kancelarije i trgovačka
poduzeća.

ANTUN GOLDSTEIN

SUBOTICA

Pozor! Okazija! Najbolja prilika!

Pelcovani ekonomski kaputi, bričesi, kožni kaputi, prvoklasni ženski i muški kaputi i raglani, ženski modni ogrtači, kaputi protiv kiše uz snižene cene mogu se dobiti kod

ISE EJSLERA

kod Franjevačke (fratarske crkve)

ROSSIJA-FONSIERE

društvo za osiguranje i reosiguranje

Filijalna direkcija Subotica

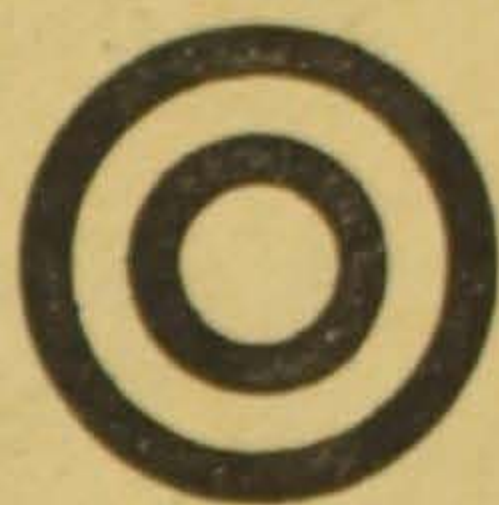
(Palaća Rossija-Fonsiere)

Osiguranje:

Požar, leda, život, provala, nesrećni slučajeva.

„SLAVIJA“ POKOPNO UDRUŽENJE

isplaćuje za svakog upisanog člana već
nakon prve uplate za umrlim članom

25.000 dinara

U „Slaviju“ Pokopno Udruženje p imaju se članovi od 21 do 65 godine starosti koji su potpuno zdravi. Prijaviti se može u društvenoj pisarnici, Subotica, Bene Sudarevića ul. broj 25. Uredovni sati pre podne od 9—1 i po podne od 3—5 gde se članovi stalno primaju.

UPRAVA

SRPSKA BANKA U ZAGREBU

FILIJALA U SUBOTICI

VII. PAŠIĆEVA-ULICA 4. U SOPSTVENOJ KUĆI

Izdaje zajmove hipotekarne na menice i obaveznice

Prima uloge na štednju

na uložne knjižice i po tekućem računu

Obavlja sve bankarske poslove

brzo, tačno i kulantno.

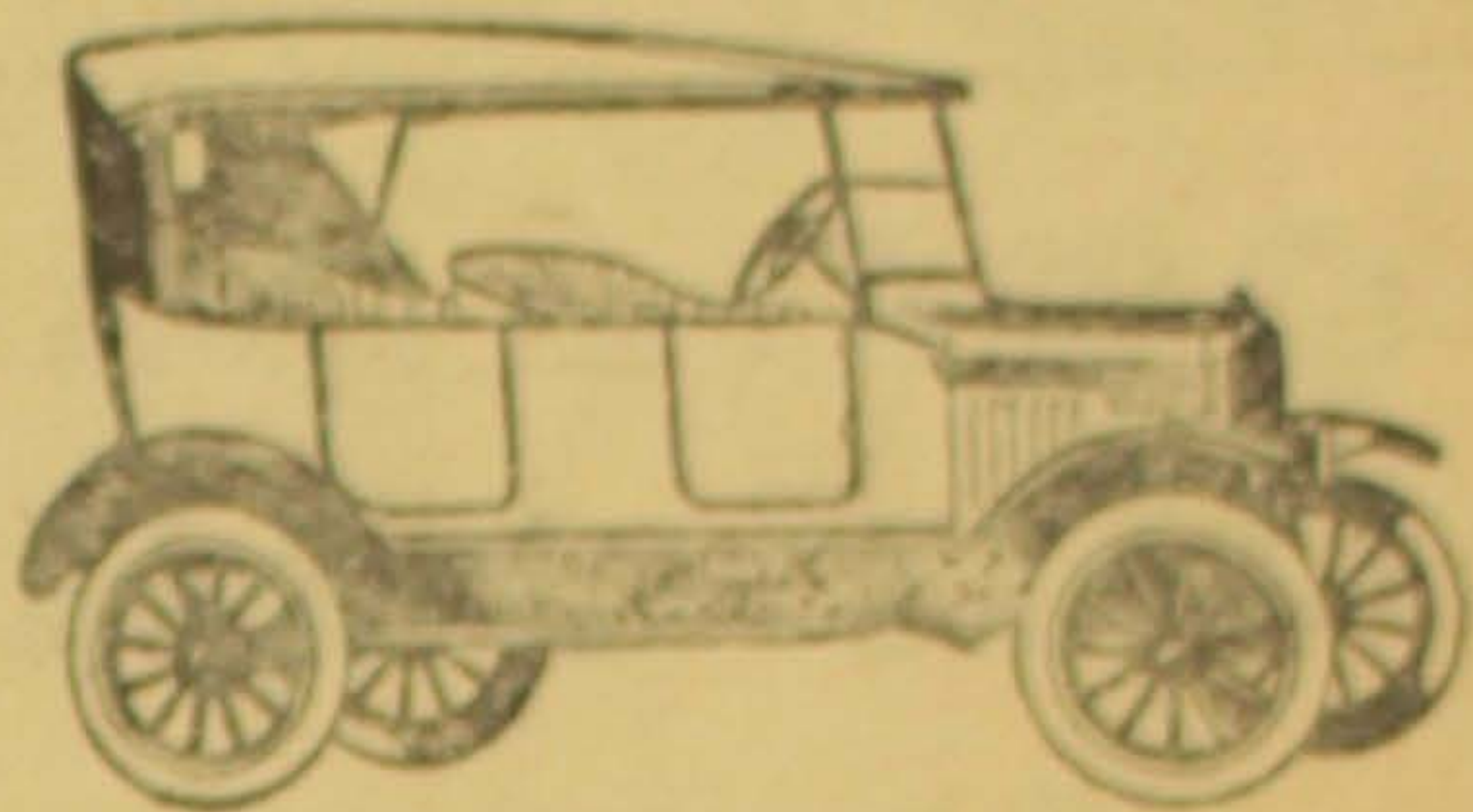

Geza Klein i Sinovi

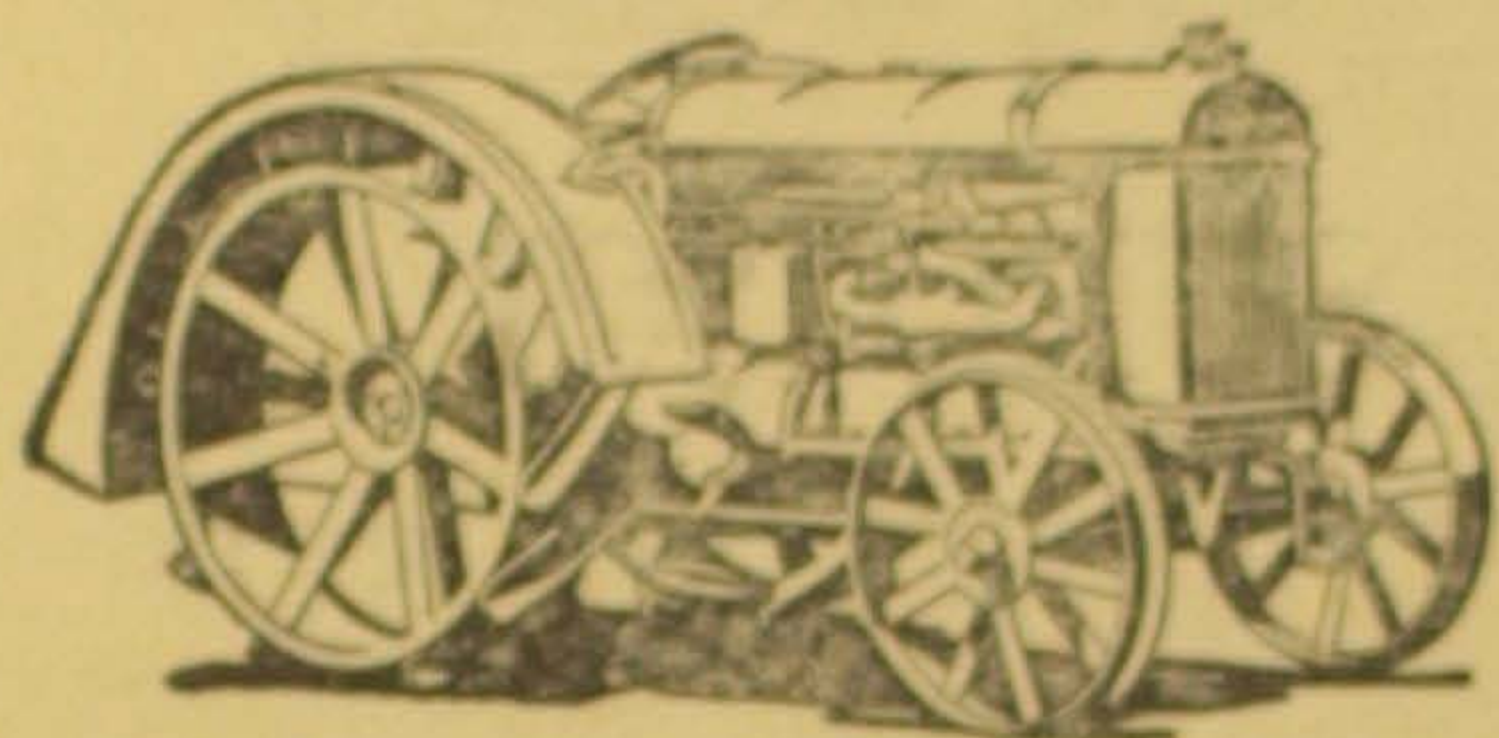
SUBOTICA

Osnovano 1891. godina.

Povl. Agentura

Ford Motor Kompanija

Fordson Traktor

Ford Automobil

Ulje, petrolina, benzin

Oliver plugovi

VELIKI HOTEL
„ZLATNO JAGNJE“

Kavana i restauracija
Najlepše zabavno mesto

Vlasnik :

FERDO LADANJI

GRADJEVINSKA, NAMEŠSAJNA I STOLARSKA RADNJA

Braća Tőke, Subotica

Palmoćeva ulica broj 20. u blizini vatrogaske čete

ZGOTOVLJA I LIFERUJE po narućbi u celu kraljevinnu svakovrsne narućbe. Izradjuje uz garanciju nameštaje, gradjanske potrebštine, portali i uredjenja za radnje i slastićarnice. Prima Parketiranja i sve ostale stručne narućbe, koje se najbrže i najtaćnije izradjuju uz garanciju. — PONUDE SE NA ZAHTEV ŠALJU I NA PROVINCIJU. — Amerikanski parketi na stovaristu stalno na veliko i malo. BRAĆA TŐKE.

Gde će mo doveće ?

U KAVANU

„BEOGRAD“

Vlasnik :

LAZO TUMBAS

DUNAV

OSIGURAVAJUĆE D.D.

ZAGREB

Glavno zastupstvo : S U B O T I C A, Vilsonova-ul. br. 11. I. sprat
Telefon : 797.

VRŠI SVA VRSTA OSIGURANJA :

za slučaj života, miraza, mirovine, opskrbe siročadi, vojne službe, vatre, provalne kradje, nesreće, jamstva, automobila, tuče, transporta, stakla, oštećenja stroja i obustave posla (chomage) kao i osiguranje dece.

Osiguranje života, miraza, mirovine i za slučaj vojne službe uz

nedeljno usplaćivanje.

Svake nedelje ima se otkupiti jedan kupon u vrednosti

10 dinara.

Za svaki 10 din. obezbedjuje se glavnica od 10.000 din.

Najprostiji i najlakšiji način za sticanje kapitala.

Najjeftinije premije za sve vrste osiguranja

Industrija Mramora i Kamenera D. D.

Tel. 4 27. **Subotica** Tel. 4-27.

Brzojavni naslov: *Industrija Mramora*

Najveća domaća radionica, sa mašinskim snagom, za izradjivanje mramora i granita. U veliko i malo.

Izrade i diži stalno na stovarištu: Kipovi, nadgrobni spomenici, mauzoleje, kamini, mramorne ploče za nameštaj, luksusne predmete i gradjevin-ske poslove u jednostavnijoj i najuk-rasnijoj izradi.

Skice i troškovnici bezplatno!

OPŠTA PRIVREDNA BANKA D.D.

SUBOTICA

Somborski glavni zavod: Bačvanska Agrarna Štedionica

Filijale: Stara Moravica, Pačir, Apatin

Osnovana 1892. Vlasniti glavnica i ulož: Dtn. 100.000.000

Prima: Uloge na knjižice i na tekućem računu uz svakodnevnu najvišu kamatu, koje isplaćuje, svagdan bez otkaza, a i naloge za isplatu tako na domaćim, — kao i na inostrani tržištima.

Stavlja u tečaj: Mjenice hipotekarne i lične, kreditne i ino zajmove.

Kupuje i prodaje: Vrjednosti papire i slična platežna sredstva, pttim sve vrste poljoprivrednih preduzeća, poljske proizvode, stoku za priplod na svoj račun i u komisiji.

Prodaje: U svojim industrijskim preduzećima gotove i polugotove proizvode.

Oznake izvršava na sva inostrana tržišta.